

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeworsk na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2024-2028

Opracował:
Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

Spis treści:

1. Wykaz skrótów	4
2. Wstęp.....	5
2.1. Cel i zakres opracowania	5
2.2. Podstawy prawne	6
2.3. Charakterystyka Gminy	6
2.3.1. Położenie	6
2.3.2. Demografia	9
2.3.3. Warunki klimatyczne.....	10
2.3.4 Budowa geologiczna	10
3. Założenia Programu Ochrony Środowiska.....	11
3.1.1. Polityka ekologiczna państwa 2030	11
3.1.2. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	12
3.1.3. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	13
3.1.4. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030.....	13
3.1.5. Strategia „Sprawne Państwo 2020”	13
3.1.6. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	14
3.1.7. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.....	14
3.1.8. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030	14
3.1.9. Polityka energetyczna Polski do 2040 r.	14
3.1.10. Program Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027.....	15
3.1.11. Program Ochrony Środowiska dla powiatu przeworskiego na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027	16
4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	18
5. Ocena stanu środowiska	21
5.1. Klimat i jakość powietrza	21
5.1.1 Źródła zanieczyszczeń powietrza.....	21
5.1.2 System gazowy	25
5.1.3 Jakość powietrza	27
5.1.4 Zagadnienia Horyzontalne.....	40
5.1.5 Analiza SWOT	41
5.2. Zagrożenia hałasem	42
5.2.1. Stan wyjściowy	42
5.2.2. Źródła hałasu	42
5.2.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	46
5.2.4. Analiza SWOT	47
5.3. Pola elektromagnetyczne	48
5.3.1. Stan wyjściowy	48
5.3.2. Źródła oraz poziomy promieniowania elektromagnetycznego	49
5.3.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	52
5.3.4. Analiza SWOT	53
5.4. Gospodarowanie wodami	53
5.4.1. Stan wyjściowy - wody powierzchniowe.....	53
5.4.2. Stan wyjściowy - wody podziemne	55
5.4.3. Jakość wód - wody powierzchniowe	57
5.4.4. Jakość wód - wody podziemne.....	59
5.4.5 Zagadnienia Horyzontalne.....	59
5.4.6. Analiza SWOT	64
5.5. Gospodarka wodno-ściekowa	64
5.5.1. Sieć wodociągowa	64
5.5.2. Sieć kanalizacyjna	65

5.5.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	66
5.5.4. Analiza SWOT	66
5.6. Zasoby geologiczne.....	67
5.6.1. Przepisy prawne	67
5.6.2. Stan aktualny	68
5.6.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	71
5.6.4. Analiza SWOT	72
5.7. Gleby	73
5.7.1. Stan wyjściowy	73
5.7.2. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi	75
5.7.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	77
5.7.4. Analiza SWOT	78
5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	78
5.8.1. Stan wyjściowy	78
5.8.2. Zagadnienia Horyzontalne.....	81
5.8.3. Analiza SWOT	82
5.9. Zasoby przyrodnicze	82
5.9.1. Formy ochrony przyrody.....	82
5.9.2. Korytarze ekologiczne	83
5.9.3. Lasy	84
5.9.4. Zagadnienia Horyzontalne.....	85
5.9.5. Analiza SWOT	86
5.10. Zagrożenia poważnymi awariami.....	87
5.10.1. Stan aktualny	87
5.10.2. Zagadnienia Horyzontalne.....	87
5.10.3. Analiza SWOT	88
6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie.....	89
6.1. Wyznaczone cele i zadania	89
7. System realizacji programu ochrony środowiska	111
7.1. Współpraca z interesariuszami.....	111
7.2. Sprawozdawczość.....	112
7.3. Monitoring realizacji programu	112
7.4. Źródła finansowania	112
7.4.1. Fundusze krajowe	113
7.4.2. Fundusze Unii Europejskiej.....	114

1. Wykaz skrótów

Tabela 1. Słownik skrótów.

Nazwa skrótu	Wyjaśnienie
Analiza SWOT	Narzędzie służące do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń.
GUGiK	Główny Urząd Geodezji i Kartografii
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IMGW-PIB	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy
ITD	Inspekcja Transportu Drogowego
IUNG-PIB	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWPd	Jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ODR	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OUG	Okręgowy Urząd Górniczy
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGL LP	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
PGN	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSP	Państwowa Straż Pożarna
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RPO	Regionalny program operacyjny
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPGO	Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
ZZR	Zakłady Zwiększonego Ryzyka
ZMŚP	Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego

2. Wstęp

2.1. Cel i zakres opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeworsk na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2024-2028 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień. Niniejsze opracowanie zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

Przedmiotowy dokument wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska, dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu m.in. do gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie gminy do roku 2028.

2.2. Podstawy prawne

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.)¹, a w szczególności:

„Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.

Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

Art. 18. 2. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.”

Gminne Programy ochrony środowiska tworzone są w celu realizacji polityki ochrony środowiska na szczeblu gminnym.

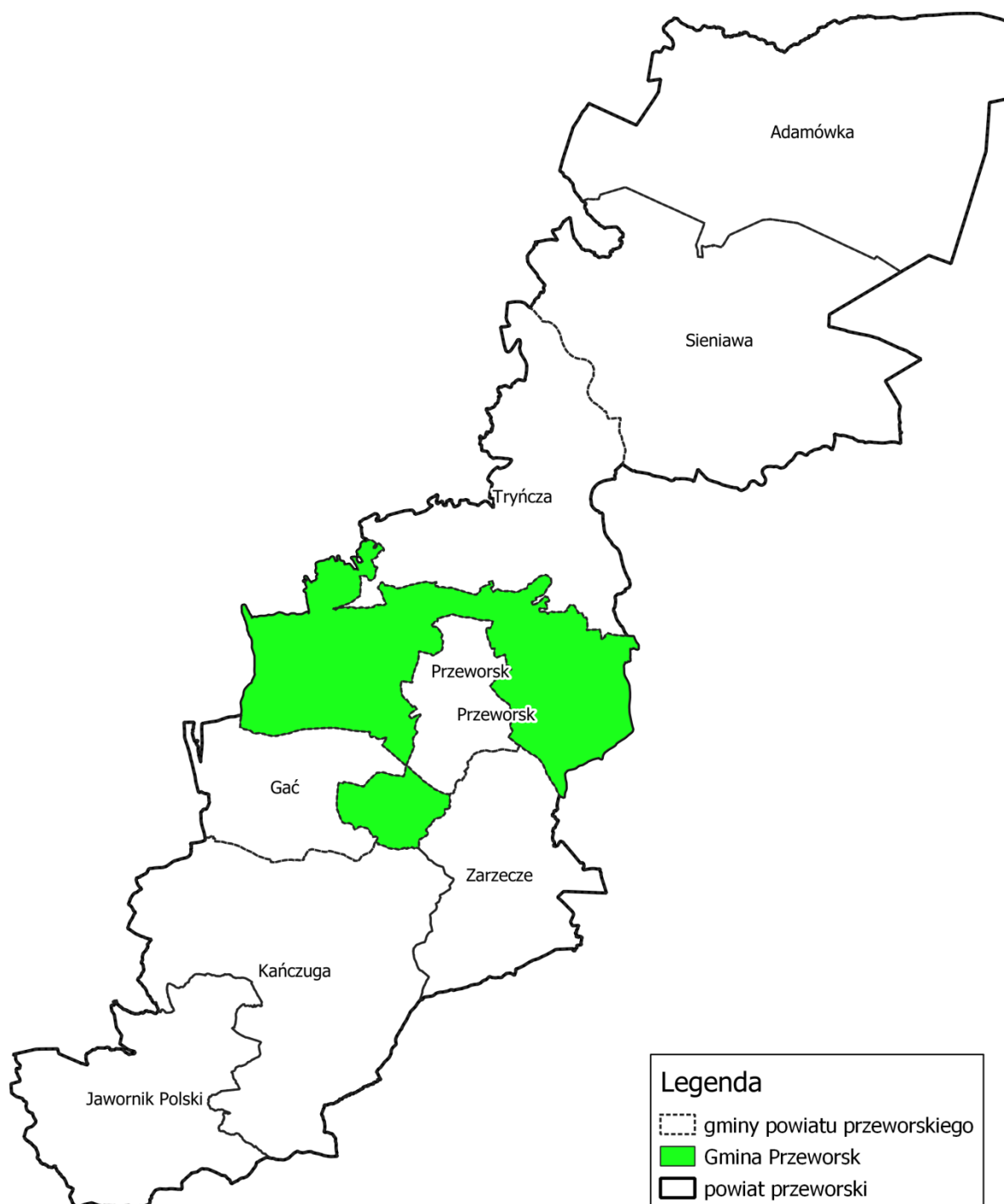
2.3. Charakterystyka Gminy

2.3.1. Położenie

Gmina Przeworsk jest gminą wiejską położoną w środkowej części województwa podkarpackiego, w powiecie przeworskim. Gmina Przeworsk od północy graniczy z gminami Tryńcza i Białobrzegi, od wschodu z Gminą Jarosław, od południowo-wschodu z Gminą Pawłosiów, od południa z gminami Gać, Kańczuga, Zarzecze oraz Gminą miejską Przeworsk natomiast zachodnią granicę stanowi Gmina Łańcut.

¹ Z uwzględnieniem zapisów ustaw zmieniających, w tym Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 r., poz. 1101).

Rysunek 1. Położenie Gminy Przeworsk na tle powiatu przeworskiego.

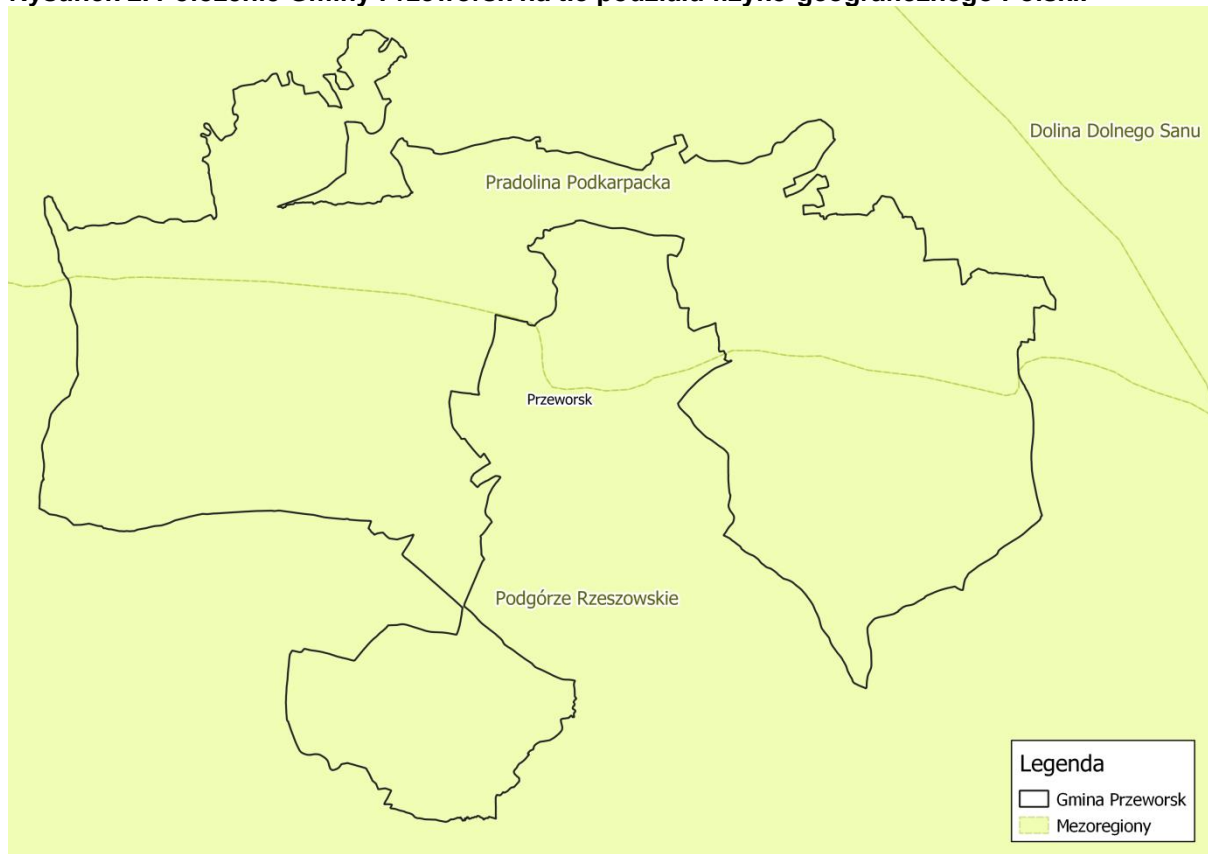

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GDOŚ

Zgodnie z podziałem fizyko-geograficznym Polski Gmina Przeworsk leży w obrębie następujących jednostek²:

1. Megaregion Karpaty, Podkarpackie i Nizina Panońska:
 - Prowincja Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym:
 - Podprowincja Podkarpackie Północne:
 - Makroregion Kotlina Sandomierska:
 - Mezoregion Pradolina Podkarpacka;
 - Mezoregion Podgórze Rzeszowskie.

Rysunek 2. Położenie Gminy Przeworsk na tle podziału fizyko-geograficznego Polski.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GDOŚ

² Physico-geographical mesoregions of Poland: verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data.

2.3.2. Demografia

Zgodnie z informacjami Głównego Urzędu Statystycznego w 2020 roku Gminę Przeworsk zamieszkiwało 14 851 mieszkańców, z czego 7 328 to mężczyźni, a 7 523 kobiety. Informacje na temat demografii gminy zebrano w tabeli poniżej.

Tabela 2. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2020 r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Ludność według miejsca zameldowania		
Liczba ludności (ogółem)	osoba	14 851
Liczba mężczyzn	osoba	7 328
Liczba kobiet	osoba	7 523
Wskaźnik modułu gminnego		
Gęstość zaludnienia	ilość osób / km ²	164
Ilość kobiet na 100 mężczyzn	osoba	103
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
W wieku przedprodukcyjnym	%	19,9
W wieku produkcyjnym	%	61,2
W wieku poprodukcyjnym	%	19,0

źródło: GUS.

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie Gminy Przeworsk zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3. Bezrobocie (stan na 31.XII.2020 r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Bezrobotni zarejestrowani według płci		
Ogółem	osoba	836
Mężczyźni	osoba	355
Kobiety	osoba	481
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym		
Ogółem	%	9,2
Mężczyźni	%	7,3
Kobiety	%	11,4

źródło: GUS.

2.3.3. Warunki klimatyczne³

Warunki klimatyczne gminy wynikają z jej usytuowania w subregionie nizinnym sandomierskim (obejmującym Kotlinę Sandomierską), który cechuje się dużą zmiennością związaną z przemieszczaniem się frontów klimatu atlantyckiego i kontynentalnego. Średnia suma opadów wynosi tu ok. 700 mm. Pokrywa śnieżna zalega od 75 do 90 dni. Okres wegetacyjny trwa 210-220 dni. Średnia roczna temperatura wynosi +7,5 stopni Celsjusza. Charakterystyczną cechą lokalnego klimatu jest wysoki stopień nasłonecznienia, ale też znaczne kontrasty termiczne powodujące powstawanie mrozowisk. Wiatry na terenie gminy są na ogół umiarkowane, głównie zachodnie i południowe.

2.3.4 Budowa geologiczna⁴

Główne jednostki geomorfologiczne na terenie gminy to: wschodnia część Kotliny Sandomierskiej, przechodząca na obszarze gminy w Płaskowyż Sańsko-Dniestrzański.

Kotlina Sandomierska, na której położona jest północna część gminy, jest rozległym obniżeniem denudacyjnym o założeniu tektonicznym, wyrzeźbionym w mało odpornych utworach mioceńskiego morza, wypełniających zapadlisko przedkarpackie. Dno tej kotliny zostało w dolnym czwartorzędzie porozcinane przez rzeki, a następnie zrównane, czego rezultatem było powstanie odosobnionych mioceńskich płaskowyżów o wysokości przekraczającej 200 m n.p.m.. Na ich sfałowanych wierzchołkach zachowały się utwory akumulacji lodowcowej (gliny, piaski).

Obniżenia między płaskowyżami wypełnione zostały utworami akumulacji wodnej. W plejstocenie dno Kotliny Sandomierskiej rozcięte zostało równoleżnikowo przez pradolinę podkarpacką (zwaną też Rynną Podkarpacką), która odprowadzała wody z topniejącego lądolodu krakowskiego i z Karpat na wschód, do Dniestru. Ślady tej formy ciągną się odcinkami od Bochni na zachodzie po Sądową Wisznę na wschodzie. Wykorzystują ją obecne takie rzeki jak: San, Wisłok i Wisznia. Pozostały obszar gminy usytuowany jest na pograniczu mezoregionów Doliny Dolnego Sanu, Działu Kańczuckiego i Rynny Podkarpackiej, odwadnianej na odcinku należącym do gminy przez Wisłok. Wspólną cechą tych mezoregionów jest obecność szerokiego, holeceńskiego dna doliny z dobrze wykształconymi terasami i starorzeczami.

W mezoregionie Dolina Dolnego Sanu między Przeworskiem a Jarosławiem średnia terasa plejstocenska, położona na wysokości 180-200 m n.p.m., jest piaszczystożwirowa i pokryta lekkimi madami.

³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przeworsk

⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przeworsk

3. Założenia Programu Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeworsk na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2024-2028 zgodny jest z dokumentami wyższego szczebla, tj. dokumentami europejskimi, krajowymi, wojewódzkimi oraz powiatowymi. Dokument uwzględnia także założenia określone w innych dokumentach lokalnych.

Uwarunkowania wspólnotowe

Podstawę Wspólnotowej Polityki Ochrony Środowiska stanowi VII Program Działań na Rzecz Ochrony Środowiska (7th European Action Plan, w skrócie EAP). Wskazuje on na konieczność zastosowania strategicznego podejścia do problemów środowiskowych. Takie podejście powinno wykorzystywać różne środki oraz instrumenty, aby regulować działania podejmowane przez przedsiębiorców, konsumentów, polityków i obywateli.

Zgodność celów, zawartych w VII Europejskim Programie Działań na Rzecz Ochrony Środowiska, została osiągnięta poprzez ich szczegółową analizę oraz dopasowanie do lokalnych potrzeb gminy.

3.1.1. Polityka ekologiczna państwa 2030

W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. **Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców**, został przeniesiony wprost ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez cele horyzontalne.

1. **Cel szczegółowy I:** Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód;
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania;
- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb;
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.

2. **Cel szczegółowy II:** Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu;
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym;

- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa;
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT.

3. **Cel szczegółowy III:** Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych

Kierunki interwencji:

- Przeciwdziałanie zmianom klimatu;
- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

4. **Cel horyzontalny I:** Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa;

Kierunki interwencji:

- Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji:

5. **Cel horyzontalny II:** Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Kierunki interwencji:

- Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

3.1.2. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki

- a) Kierunek działań 1.2. – Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych:
- Działanie 1.2.3. – Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu;
 - Działanie 1.2.4. – Wspieranie różnych form innowacji;
 - Działanie 1.2.5. – Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych).
- b) Kierunek działań 1.3. – Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki:
- Działanie 1.3.2. – Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych.

2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców

- a) Kierunek działań 3.1. – Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki:

- o Działanie 3.1.1. – Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej;
 - o Działanie 3.1.2. – Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu;
 - o Działanie 3.1.3. – Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW);
 - o Działanie 3.1.4. – Promowanie przedsiębiorczości typu „business & biodiversity”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością.
- b) Kierunek działań 3.2. – Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia:
- o Działanie 3.2.1. – Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów;
 - o Działanie 3.2.2. – Stosowanie zasad zrównoważonej architektury.

3.1.3. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

1. Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
2. Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

3.1.4. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

1. Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska:
 - a. Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska;
 - b. Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.

3.1.5. Strategia „Sprawne Państwo 2020”

1. Cel 3: Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych
 - a) Kierunek interwencji 3.2. – Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju:
 - o Przedsięwzięcie 3.2.1. – Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego;
 - o Przedsięwzięcie 3.2.2. – Zapewnienie ładu przestrzennego;
 - o Przedsięwzięcie 3.2.3. – Wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych.
2. Cel 5: Efektywne świadczenie usług publicznych
 - a) Kierunek interwencji 5.2. – Ochrona praw i interesów konsumentów:
 - Przedsięwzięcie 5.2.3. – Wzrost świadomości uczestników obrotu o przysługujących konsumentom prawach oraz stymulacja aktywności konsumenckiej w obszarze ochrony tych praw.
 - b) Kierunek interwencji 5.5. – Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych:
 - Przedsięwzięcie 5.5.2. – Nowoczesne zarządzanie usługami publicznymi.
3. Cel 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego
 - a) Kierunek interwencji 7.5. – Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego:
 - Przedsięwzięcie 7.5.1. – Usprawnienie działania struktur zarządzania kryzysowego.

3.1.6. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

1. Cel 3: Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego:

- a) Priorytet 3.1. – Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej;
- Kierunek interwencji 3.1.3. – Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce.

2. Cel 4: Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa

- a) Priorytet 4.1. – Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego:
- Kierunek interwencji 4.1.1. – Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną;
 - Kierunek interwencji 4.1.2. – Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa;
 - Kierunek interwencji 4.1.3. – Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa;
 - Kierunek interwencji 4.1.4. – Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

3.1.7. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

1. Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym:
- a. Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych;
- b. Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.
2. Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych:
- a. Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

3.1.8. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

1. Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

- a) 1.2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej:
- i. 1.2.4. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej.

3.1.9. Polityka energetyczna Polski do 2040 r.

Celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.

Cele szczegółowe:

1. Optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych
- Projekt strategiczny 1: Transformacja regionów węglowych;

2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej:
 - Projekt strategiczny 2: Rynek mocy;
 - Projekt strategiczny 3: Wdrożenie inteligentnych sieci elektroenergetycznych;
3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych:
 - Projekt strategiczny 3A: Budowa Baltic Pipe;
 - Projekt strategiczny 3B: Budowa drugiej nitki Rurociągu Pomorskiego;
4. Rozwój rynków energii:
 - Projekt strategiczny 4A: Wdrażanie Planu działania (mającego służyć zwiększeniu transgranicznych zdolności przesyłowych energii elektrycznej);
 - Projekt strategiczny 4B: Hub gazowy;
 - Projekt strategiczny 4C: Rozwój elektromobilności;
5. Wdrożenie energetyki jądrowej:
 - Projekt strategiczny 5: Program polskiej energetyki jądrowej;
6. Rozwój odnawialnych źródeł energii:
 - Projekt strategiczny 6: Wdrożenie morskiej energetyki wiatrowej;
7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji:
 - Projekt strategiczny 7: Rozwój ciepłownictwa systemowego;
8. Poprawa efektywności energetycznej:
 - Projekt strategiczny 8: Promowanie poprawy efektywności energetycznej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeworsk na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2024-2028 jest spójny z jest spójny z Programem Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027 oraz Programem Ochrony Środowiska dla powiatu przeworskiego na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027 ich celami oraz kierunkami interwencji w nich określonymi.

3.1.10. Program Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027

Uchwała Nr XXXI/521/21 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 19 stycznia 2021r. w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego na lata 2020-2023 z Perspektywą do 2027 r. wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko.

Obrane cele w podziale na poszczególne obszary interwencji przedstawione zostały poniżej:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza
 - CEL I: Zapewnienie dobrego stanu środowiska w zakresie jakości powietrza, oraz adaptacja do zmian klimatu.
2. Zagrożenia hałasem
 - CEL II: Poprawa klimatu akustycznego w województwie podkarpackim.
3. Promieniowanie elektromagnetyczne
 - CEL III: Ochrona ludności i środowiska przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.
4. Gospodarowanie wodami
 - CEL IV: Przeciwdziałanie, minimalizowanie i usuwanie skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych oraz zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wody dla społeczeństwa i gospodarki.

5. Gospodarka wodno-ściekowa
 - CEL V: Zrównoważone gospodarowanie wodami dla zapewnienia zapotrzebowania na wodę dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcia dobrego stanu wód.
6. Zasoby geologiczne
 - CEL VI: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów geologicznych oraz ograniczanie presji na środowisko związanej z eksploatacją i prowadzeniem prac poszukiwawczych.
7. Gleby
 - CEL VII: Ochrona powierzchni ziemi, gleb oraz minimalizowanie i usuwanie skutków zmian klimatu, w tym osuwisk.
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
 - CEL VIII: Zagospodarowanie odpadów zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, ukierunkowane na gospodarkę o obiegu zamkniętym.
9. Zasoby przyrodnicze
 - CEL IX: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego, w tym ochrona i poprawianie stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, zasobów leśnych oraz rozwój trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
10. Zagrożenia poważnymi awariami
 - CEL X Zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i ekologicznego mieszkańcom województwa podkarpackiego.

3.1.11. Program Ochrony Środowiska dla powiatu przeworskiego na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027

1. Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza:
 - Poprawa i utrzymanie wymaganej prawem jakości powietrza, w tym dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego dla ozonu i krajowego celu redukcji narażenia do roku 2020 oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu poprzez sukcesywną redukcję emisji gazów cieplarnianych;
2. Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem:
 - Poprawa klimatu akustycznego;
3. Obszar interwencji Pola elektromagnetyczne:
 - Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych;
4. Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami:
 - Minimalizacja skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych oraz zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wody;
5. Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa:
 - Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz zaspokojenie ilościowego i jakościowego zapotrzebowania na wodę przeznaczoną do celów bytowo-gospodarczych oraz rekreacyjno-turystycznych;
6. Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze:
 - Zachowanie, ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej, ochrona zasobów leśnych oraz rozwój trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej;

7. Obszar interwencji: Gleby i zasoby geologiczne:
 - Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów geologicznych oraz ograniczanie presji na środowisko związanej z eksploatacją i prowadzeniem prac poszukiwawczych;
 - Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz remediacja, rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych;
8. Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów:
 - Zmniejszenie masy odpadów składowanych na składowiskach oraz zwiększenie udziału przygotowania do ponownego użycia i recyklingu surowców wtórnych i odzysku energii z odpadów;
 - Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu;
 - Wzrost efektywności systemu zbierania odpadów;
9. Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami:
 - Zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i ekologicznego mieszkańcom województwa podkarpackiego, w tym zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz ograniczenie ich skutków.

4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Cel opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeworsk na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2024-2028 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym dokumencie, opracowanie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia *Programu*, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

Zakres opracowania

Sporządzony *Program* zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie, źródła jego zanieczyszczeń, analizę SWOT, propozycje oraz opis celów i zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska. Program wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a dowodów jego osiągnięcia dostarcza ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo (co 2 lata). Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu m.in. do ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożeń hałasem, promieniowania elektromagnetycznego, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów geologicznych, gleb, gospodarki odpadami, zasobów przyrodniczych, zagrożeń poważnymi awariami, edukacji ekologicznej, z podaniem ich charakterystyki, oceną stanu aktualnego umożliwiającą tym samym identyfikację obszarów problemowych. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących w kraju przepisów prawnych i regulacji prawnych Unii Europejskiej, polega na sformułowaniu celów (do 2028 roku) oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie Gminy Przeworsk do roku 2028.

Charakterystyka

W tej części opracowania przedstawiony został krótki opis gminy omawiający jej położenie, klimat, demografię oraz rzeźbę terenu.

Ocena stanu środowiska

W niniejszym opracowaniu opisano stan środowiska na terenie Gminy Przeworsk. Wyznaczono w tym zakresie następujące kategorie:

- Jakość powietrza (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);

- Hałas (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Promieniowanie elektromagnetyczne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Wody powierzchniowe i podziemne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Zasoby geologiczne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Gleby (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Gospodarka odpadami (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Zagrożenia poważnymi awariami (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska).

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem służącym do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń (w przypadku niniejszego opracowania – środowiska). Od tych elementów pochodzi jej nazwa: **S** – strenghts (silne strony); **W** – weaknesses (słabe strony); **O** – opportunities (szanse), **T** – threats (zagrożenia).

W przypadku badań środowiska przyrodniczego analiza polega na określeniu słabych i silnych stron poszczególnych elementów środowiska także szans oraz zagrożeń tworzonych przez czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne.

Cele i strategia ich realizacji

W niniejszym *Programie* obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb i są to:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Zagrożenia hałasem;
- Promieniowanie elektromagnetyczne;
- Gospodarowanie wodami;
- Gospodarka wodno-ściekowa;
- Zasoby geologiczne;
- Gleby;
- Gospodarka odpadami;
- Zasoby przyrodnicze;
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na ich podstawie wyznaczono cele krótko- i średniookresowe, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym. Narzędziem pomocniczym w realizacji założonych celów są zadania przedstawione w rozdziale 6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami gminnymi oraz obowiązującym prawem lokalnym.

Wdrażanie i monitoring programu

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Z tego powodu w rozdziale 7. System realizacji programu ochrony środowiska, sformułowano zasady zarządzania środowiskiem, które stanowią podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Analiza uwarunkowań finansowych

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych. W tym celu w rozdziale 6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie przedstawiono potencjalne źródła finansowania wyznaczonych zadań.

5. Ocena stanu środowiska

5.1. Klimat i jakość powietrza

5.1.1 Źródła zanieczyszczeń powietrza

Niska emisja

Niską emisję definiuje się jako emisję pyłów oraz gazów do atmosfery z emiterów znajdujących się na wysokości do 40 m. Pyły i gazy są produktami spalania paliw stałych, ciekłych oraz gazowych. Samą emisję można podzielić na:

- Emisję komunikacyjną – emisja związana ze spalaniem paliw płynnych przez pojazdy,
- Emisję przemysłową – związaną z procesami odbywającymi się w ramach działalności zakładów przemysłowych,
- Emisję z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych – związaną ze spalaniem paliw na potrzeby ogrzewania,

Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pył ogółem	spalanie paliw, unoszenie pyłu w powietrzu;
SO ₂ (dwutlenek siarki)	spalanie paliw zawierających siarkę;
NO (tlenek azotu)	spalanie paliw;
NO ₂ (dwutlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne;
NO _x (suma tlenków azotu)	sumaryczna emisja tlenków azotu;
CO (tlenek węgla)	produkt niepełnego spalania;
O ₃ (ozon)	powstaje naturalnie oraz z innych zanieczyszczeń będących utleniaczami;
Dioksyny	Spalanie odpadów, spalanie materii organicznej
WVA	Spalanie odpadów, niecałkowite spalanie paliw

źródło: opracowanie własne

Zanieczyszczenia powietrza związane z niską emisją mogą być powodem wielu negatywnych skutków dla środowiska oraz żywych organizmów. Ich wpływ na organizmy żywe przedstawiono poniżej:

- **Pył zawieszony** - Pył zawieszony jest nośnikiem metali ciężkich, które mają negatywny wpływ na żywe organizmy. Sam pył może także osadzać się w pęcherzykach płucnych oraz powodować podrażnienie oczu oraz błon śluzowych nosa i gardła.
- **Dwutlenek siarki** - Dwutlenek siarki, powstający podczas spalania paliw, ma negatywny wpływ na błony śluzowe układu oddechowego oraz powoduje zmniejszenie powierzchni dróg oddechowych.
- **Tlenki azotu** - Tlenki azotu powodują zwiększenie się podatności na infekcje układu oddechowego, zwiększają prawdopodobieństwo ataków astmatycznych oraz uszkodzają komórki układu immunologicznego w płucach.
- **Tlenek węgla** - Tlenek węgla ma negatywny wpływ na układ naczyniowo-sercowy człowieka. Przenikając do układu krwionośnego łączy się z hemoglobina tworząc karboksyhemoglobinę, która nie jest zdolna do przenoszenia tlenu. Kontakt z dużym stężeniem tlenu węgla może spowodować śmierć, natomiast dłuższa ekspozycja ma

wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa zawału serca oraz hamuje odpowiedź immunologiczną organizmu.

- **Ozon** - Ozon w górnych warstwach atmosfery jest gazem niezbędnym do przetrwania życia, natomiast w warstwach dolnych cechuje się negatywnym wpływem na żywe organizmy. Atakuje on komórki błony śluzowej wyściełające drogi oddechowe, płuca oraz oskrzela a także zmniejsza odporność na infekcje.
- **Dioksyny** - Dioksyny kumulują się w organizmie wpływając negatywnie na odpowiedź immunologiczną organizmu. W dużych stężeniach mogą wywoływać choroby dermatologiczne takie jak trądzik chlorowy.
- **WWA** - Najpowszechniej występującymi wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi są benzo(a)piren oraz naftalen. Długotrwałe narażenie na WWA może powodować występowanie nowotworów, chorób oczu, nerek oraz wątroby a także zmniejszać odpowiedź immunologiczną organizmu.

Zgodnie z corocznym raportem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA), dotyczącym jakości powietrza w Europie, Polska od wielu lat znajduje się w czołówce krajów o najbardziej zanieczyszczonym powietrzu. Dotyczy to zwłaszcza zanieczyszczenia pyłem PM10 oraz benzo(a)pirenem.

W celu poprawy sytuacji utworzony został Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej. Wyznaczono w nim priorytety mające doprowadzić do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju:

- Modernizacja infrastruktury krajowego systemu elektroenergetycznego,
- Rozwój wykorzystania OZE,
- Upowszechnienie alternatywnych, innych niż odnawialne, metod pozyskiwania energii,
- Promocja optymalnego wykorzystywania surowców,
- Rozwój niskoemisyjnej gospodarki odpadami,
- Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju niskoemisyjnej gospodarki w sektorze przemysłu,
- Rozpowszechnienie istniejących technologii niskoemisyjnych w procesach produkcyjnych,
- Poprawa standardu energetycznego istniejących budynków,
- Rozwój zrównoważonej produkcji w rolnictwie,
- Zwiększenie efektywności wybranych elementów łańcucha logistycznego,
- Transformacja niskoemisyjna w sektorze handlu,
- Modernizacja pojazdów oraz infrastruktury w celu upowszechnienia niskoemisyjnych form transportu,
- Poprawa efektywności zarządzania transportem oraz wspieranie rozwoju transportu publicznego,
- Rozwój i zastosowanie niskoemisyjnych paliw w transporcie oraz magazynowania energii w środkach transportu,
- Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w edukacji,
- Wspieranie dostępności oraz wiarygodności informacji na temat wpływu konsumpcji poszczególnych produktów i usług na emisyjność gospodarki,
- Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w gospodarstwach domowych,
- Promocja transformacji niskoemisyjnej w sektorze publicznym.

Emisja z gospodarstw domowych

Głównymi źródłami tego rodzaju zanieczyszczeń powietrza może być:

- spalanie paliw stałych tj. węgla złej jakości oraz drewna,
- spalanie odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych.

Emisja komunikacyjna

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. Na terenie Gminy Przeworsk głównym źródłem emisji komunikacyjnej są:

- Drogi krajowe:
 - Autostrada A4;
 - Droga krajowa nr 94;
- Drogi wojewódzkie:
 - Droga wojewódzka nr 835;
- Drogi powiatowe;
- Drogi gminne;
- Drogi wewnętrzne.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja NO_x oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Komunikacja jest również źródłem emisji benzenu, benzo(a)pirenu oraz innych związków organicznych. Na wielkość tych zanieczyszczeń wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw. Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan infrastruktury dróg spowodował, iż transport może być uciążliwy dla środowiska naturalnego.

W przypadku substancji toksycznych emitowanych przez silniki pojazdów do atmosfery, źródła te trudno zinventaryzować pod kątem emisji zanieczyszczeń, gdyż zwykle nie ma dla nich materiałów sprawozdawczych. Na podstawie znanych wartości średniego składu paliwa, szacowany przeciętny skład spalin silnikowych jest następujący:

Tabela 5. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).

Składnik	Silniki benzynowe	Silniki wysokoprężne	Uwagi
Azot	24 – 77	76 – 78	nietoksyczny
Tlen	0,3 – 8	2 – 18	nietoksyczny
Para wodna	3,0 – 5,5	0,5 – 4	nietoksyczny
Dwutlenek węgla	5,0 – 12	1 – 10	nietoksyczny
Tlenek węgla	0,5 – 10	0,01 – 0,5	toksyczny
Tlenki azotu	0,0 – 0,8	0,0002 – 0,5	toksyczny

Składnik	Silniki benzynowe	Silniki wysokoprężne	Uwagi
Węglowodory	0,2 – 3	0,009 – 0,5	toksyczny
Sadza	0,0 – 0,04	0,01 – 1,1	toksyczny
Aldehydy	0,0 – 0,2	0,001 – 0,009	toksyczny

źródło: J. Jakubowski „Motoryzacja a środowisko”.

Na skutek powszechnej elektryfikacji, emisje do powietrza związane z ruchem kolejowym mają znaczenie marginalne. Należą do nich jedynie emisje zanieczyszczeń pyłowych związanych z ruchem pociągów oraz niewielkie emisje z lokomotyw spalinowych używanych głównie na bocznicach kolejowych.

Emisja przemysłowa

Emisja przemysłowa związana jest ze źródłami punktowymi, pochodzącymi z zakładów przemysłowych, głównie z procesów spalania paliw w celach energetycznych oraz procesów technologicznych.

Zgodnie z informacjami Starostwa Powiatowego w Przeworsku, na terenie Gminy Przeworsk, nie prowadzą działalności zakłady posiadające pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza. Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, na terenie Gminy Przeworsk, nie funkcjonują zakłady dla których zostało wydane pozwolenie zintegrowane.

Emisja niezorganizowana

Emisja niezorganizowana to przeciwieństwo źródeł emisji zorganizowanej, których głównym kryterium klasyfikacji jest praktyczna możliwość kontroli emisji poprzez pomiary natężenia przepływu odgazów i stężeń substancji w nich zawartych. Źródła, które według tego kryterium nie należą do źródeł emisji zorganizowanej, można podzielić na dwa rodzaje:

- **emisje z nieszczelności:** emisje do środowiska powstające w wyniku stopniowej utraty szczelności elementów wyposażenia przeznaczonego do przesyłania cieczy lub gazów. Zazwyczaj emisja spowodowana jest nadciśnieniem w przewodach instalacji. Przykładem emisji lotnych mogą być wycieki z kołnierzy połączeniowych, pomp lub innych elementów wyposażenia oraz „wycieki” z urządzeń do magazynowania produktów gazowych lub ciekłych. Do emisji dochodzi w wyniku dyfuzji, z tego też względu emisję tę klasyfikuje się jako podgrupę rodzaju „emisje z dyfuzji”,
- **emisje powodowane dyfuzją:** emisje powstające w normalnych warunkach eksploatacji w wyniku bezpośredniego kontaktu substancji lotnych lub pyłujących ze środowiskiem, w wyniku którego dochodzi do dyfundowania (samorzutnego przenikania) wykorzystywanych substancji do powietrza. Głównymi mechanizmami dyfuzji prowadzącej do emisji gazów jest parowanie i sublimacja, ale również w zakresie tej definicji zwiera się samorzutne uwalnianie pyłów powstających podczas niektórych operacji. Do kategorii tej zalicza się również wtórną emisję pyłów (porywanie pyłów), wywołaną erozją wietrzną.

Do emisji powodowanych dyfuzją należą następujące rodzaje źródeł:

- suszenie (suszenie masy, suszenie powierzchni po lakierowaniu lub drukowaniu),
- magazynowanie cieczy w zbiornikach bezciśnieniowych (lub z poduszką gazową) umożliwiające uwalnianie gazów z nad magazynowanej cieczy do atmosfery w trakcie jej przechowywania lub podczas napełniania zbiornika, gdy opary są wypierane ze zbiornika w trakcie jego napełniania,
- magazynowanie „świeżych” produktów stałych, zawierających w swojej masie pozostałości procesowe, np. mocznika lub produktów niestabilnych chemicznie, umożliwiające częściowy rozkład, np. w wyniku hydrolizy,
- magazynowanie materiałów sypkich na otwartym terenie,
- transportu materiałów z wykorzystaniem przenośników, przesypów, ładowarek,
- konserwacja maszyn z wykorzystaniem LZO (VOC),
- emisje pośrednie, np. w wyniku nieszczelności układów chłodniczych w obszarze procesowym i przedostawania się zanieczyszczeń do układu chłodniczego, a następnie ich dyfuzję w trakcie odparowywania w wieżach chłodniczych lub chłodniach wentylatorowych.

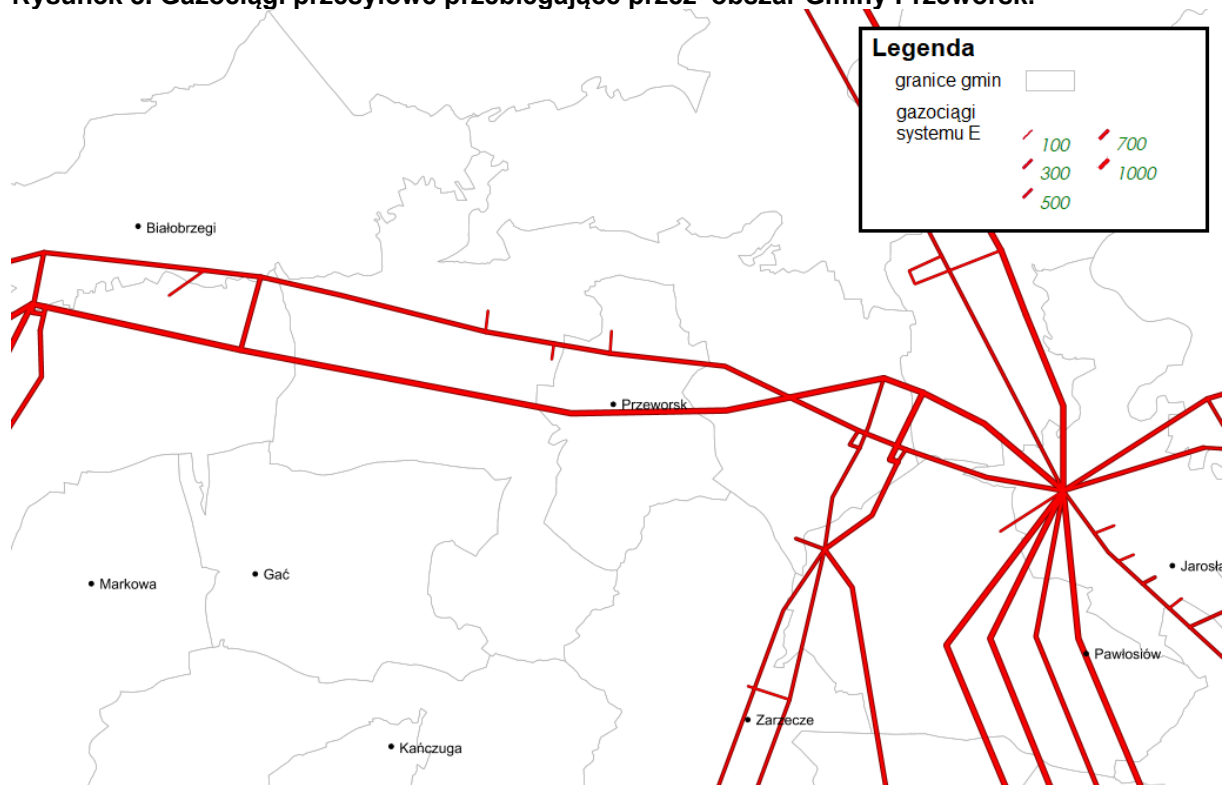
Źródła emisji powodowanej dyfuzją mogą mieć następujący charakter:

- źródła punktowe (odpowietrzenia, układy oddechowe zbiorników, przesypy),
- źródła liniowe (transportery taśmowe),
- źródła powierzchniowe (otwarte zbiorniki, laguny i odstojniki, komory napowietrzania ścieków, hałdy magazynowe i place składowe),
- źródła przestrzenne (instalacje zlokalizowane poza budynkami).

5.1.2 System gazowy

Przez Gminę Przeworsk przebiegają gazociągi przesyłowe. Ich przebieg przedstawiono poniżej.

Rysunek 3. Gazociągi przesyłowe przebiegające przez obszar Gminy Przeworsk.

Źródło: GAZ-SYSTEM S.A.

Na terenie Gminy Przeworsk znajduje się sieć rozdzielcza gazu o długości 153 858 m, posiadającej 3 487 połączeń do budynków. Jej charakterystykę przedstawiono w tabeli poniżej.

Rysunek 4. Charakterystyka sieci gazowej Gminy Przeworsk, w roku 2019.

Sieć gazowa	Jednostka miary	Wartość
długość czynnej sieci ogółem w m	m	176582
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	22724
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	153858
długość czynnej sieci ogółem w km na 100 km ²	-	194,5
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	3487
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	3395
odbiorcy gazu	gosp.	2900
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	1421
zużycie gazu w MWh	MWh	16608,7
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w MWh	MWh	11125,8
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	10318

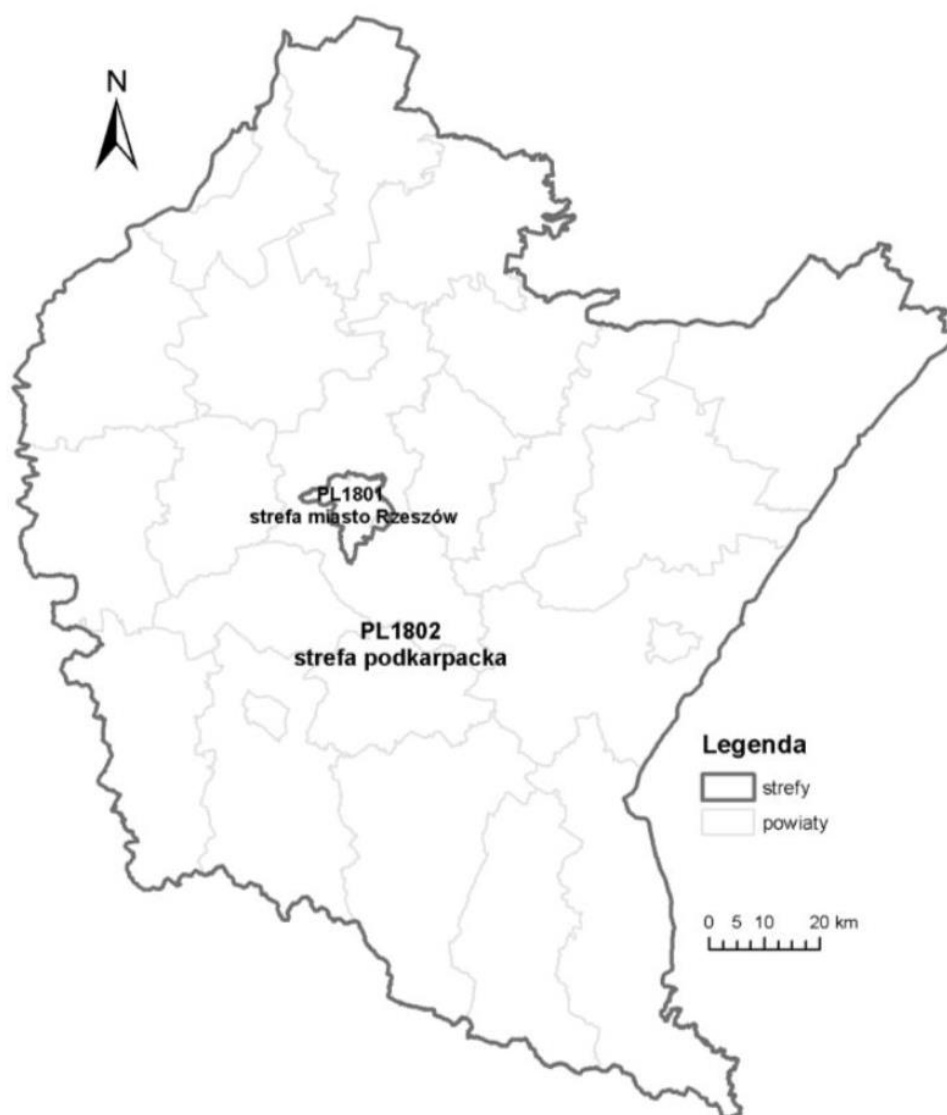
źródło: GUS

5.1.3 Jakość powietrza

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 t.j. z późn zm.), oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Państwowy Monitoring Środowiska stanowi systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa podkarpackiego wyznaczono 2 strefy:

- miasto Rzeszów (PL1801);
- strefa podkarpacka (PL1802).

Rysunek 5. Podział województwa podkarpackiego na strefy ochrony powietrza.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2020.

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie, w roku kalendarzowym 2020 na terenie Gminy Przeworsk wystąpiły następujące wartości stężeń średniorocznych:

- SO₂ – 3 - 4 µg/m³;
- NO₂ – 8 - 11 µg/m³;
- Pył PM10 – 14 - 21 µg/m³;
- Pył PM2,5 – 9 - 15 µg/m³;
- Benzen – 0,5-1 µg/m³;
- Pb – 0,003-0,005 µg/m³;

Wynik oceny strefy podkarpackiej za rok 2020, w której położona jest Gmina Przeworsk wskazuje, że dotrzymane są poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

- dwutlenku azotu;
- dwutlenku siarki;
- ozonu (poziom docelowy);
- tlenku węgla;
- ołowiu, kadmu, niklu, benzenu, arsenu w pyłe zawieszonym PM10.

Przekroczone natomiast zostały dopuszczalne poziomy dla benzo(a)pirenu, pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz poziomy celu długoterminowego dla ozonu.

Tabela 6. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny.

Klasa strefy	Poziom stężenie zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
Gdy określony jest poziom dopuszczalny			
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem 	<u>ochrona zdrowia</u> dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM10, pył PM2,5 zawartości ołowiu Pb w pyłe PM10
C	powyżej poziomu dopuszczalnego	<ul style="list-style-type: none"> • określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, • opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, • kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych 	<u>ochrona roślin</u> dwutlenek siarki SO ₂ tlenek azotu NO _x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

Tabela 7. Klasy stref i oczekiwane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
Gdy określony jest poziom docelowy			
A	nie przekraczający poziomu docelowego	<ul style="list-style-type: none"> utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego 	<u>ochrona zdrowia</u> arsen As, kadm Cd, nikiel Ni, benzo(a)piren B(a)P w pyłe PM10 ozon O ₃ <u>ochrona roślin</u> ozon O ₃
C	powyżej poziomu docelowego	<ul style="list-style-type: none"> dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu 	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

Tabela 8. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego.

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
Poziom stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego			
D1	nie przekraczający poziomu celu długoterminowego	<ul style="list-style-type: none"> utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego 	Ozon O ₃
D2	powyżej poziomu celu długoterminowego	<ul style="list-style-type: none"> dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020 	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy podkarpackiej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 9. Wynikowe klasy strefy podkarpackiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2020 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃ *	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5**
strefa podkarpacka	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	C1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

*- dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała ocenę D2

** - dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa uzyskała klasę A

Stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy podkarpackiej, ze względu na ochronę roślin, nie zostały przekroczone. Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy podkarpackiej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 10. Wynikowe klasy strefy podkarpackiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2020 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO ₂	O ₃
strefa podkarpacka	A	A	A*

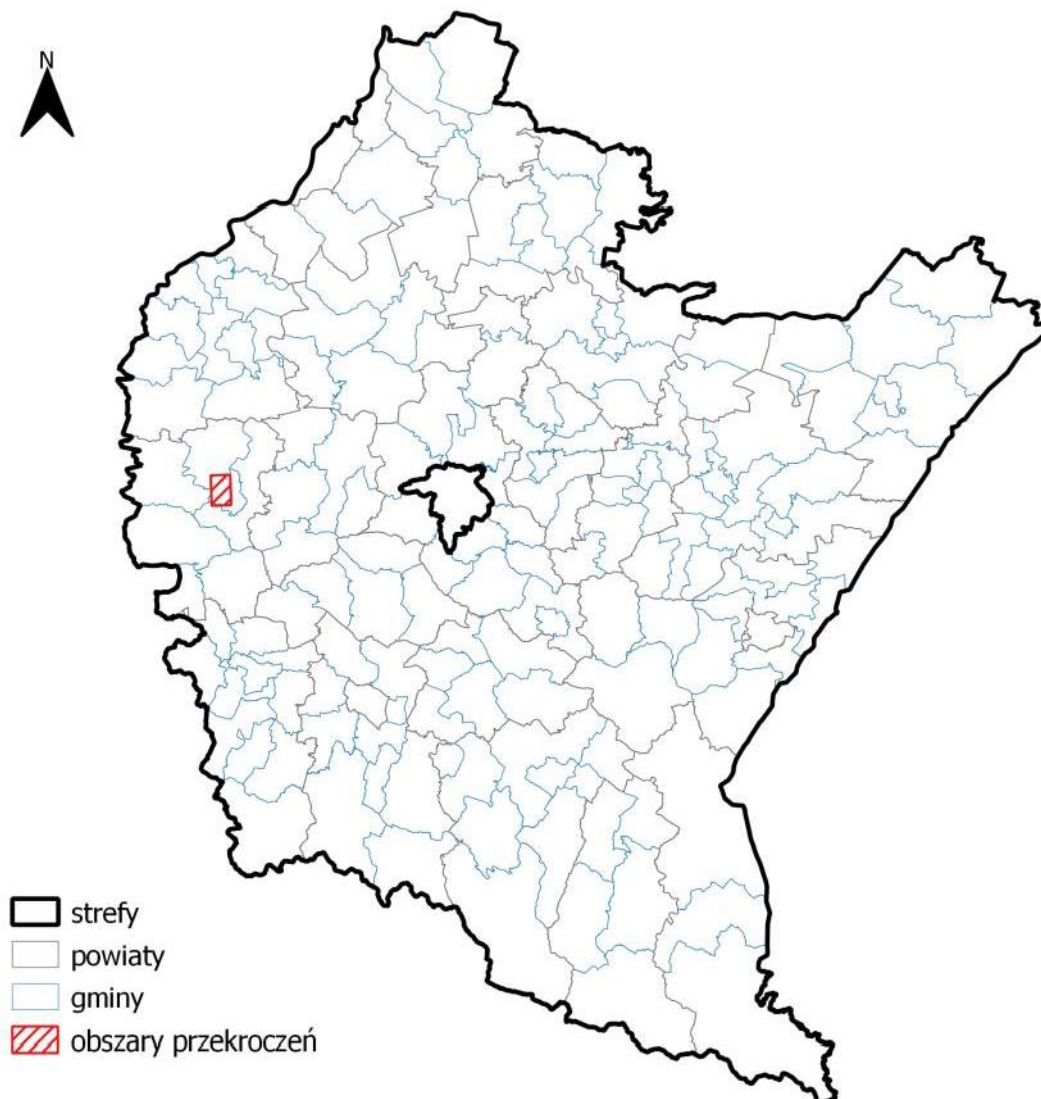
Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

*- dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała ocenę D2

Jak wynika z „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2020” na terenie strefy podkarpackiej, stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 (faza II), poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz poziomu celu długoterminowego ozonu. Wyniki oceny stężeń zanieczyszczeń w powietrzu występujących w 2020 r. na obszarze strefy podkarpackiej, uwzględniające kryterium ochrony roślin, nie wykazały przekroczeń stanu dopuszczalnego. Zgodnie z itp. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska dla wszystkich stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych (strefy w klasie C) należy opracować programy ochrony powietrza, mające na celu osiągnięcie ww. poziomów substancji w powietrzu. Należy pamiętać, iż powyższe wyniki oceny obejmują całą strefę podkarpacką i są wartościami uśrednionymi dla jej obszaru.

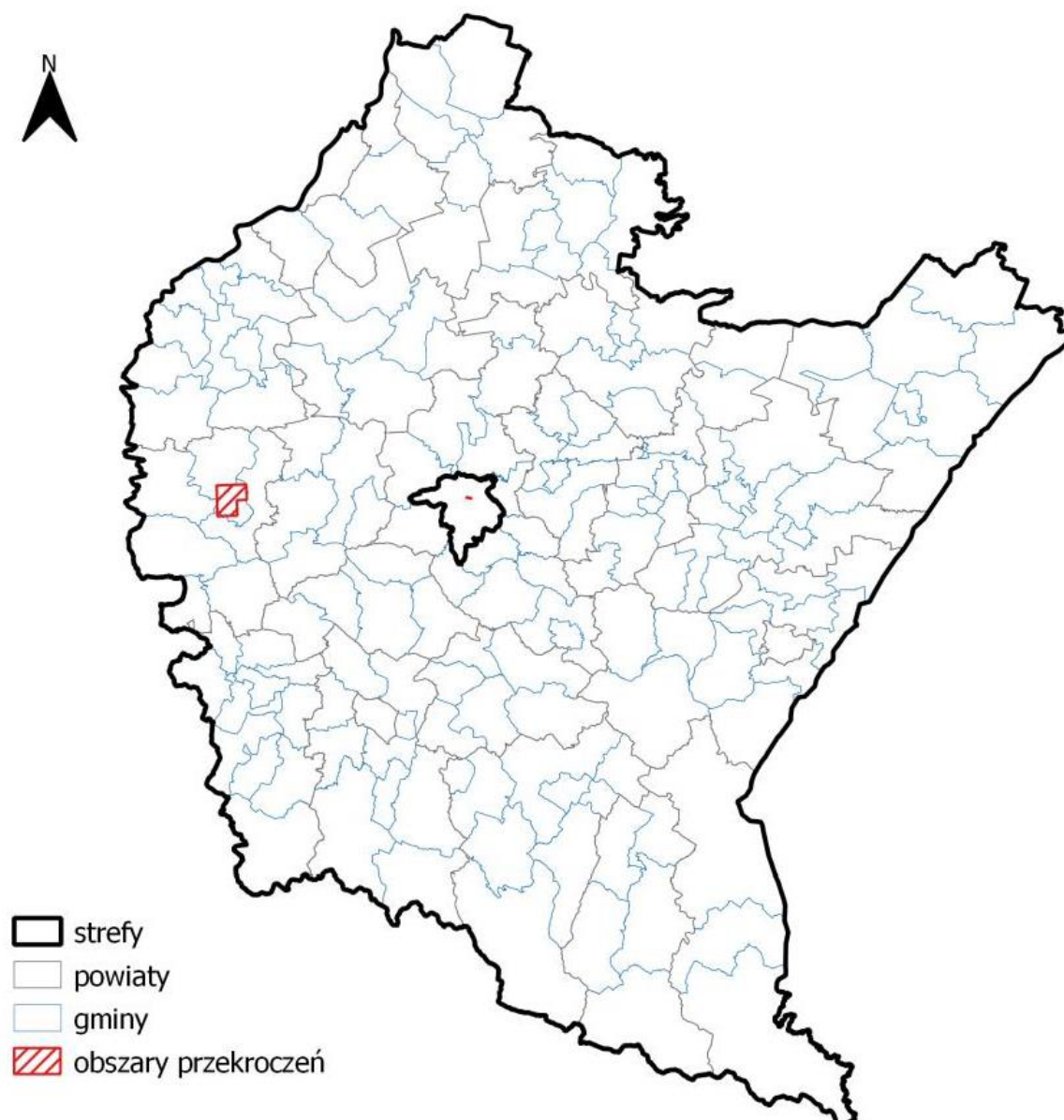
Poniżej przedstawiono w formie graficznej zasięg obszarów przekroczeń dla pyłu PM10 i PM2,5, benzo(a)pirenu oraz poziomów celu długoterminowego dla ozonu.

Rysunek 6. Zasięg obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2020 r.

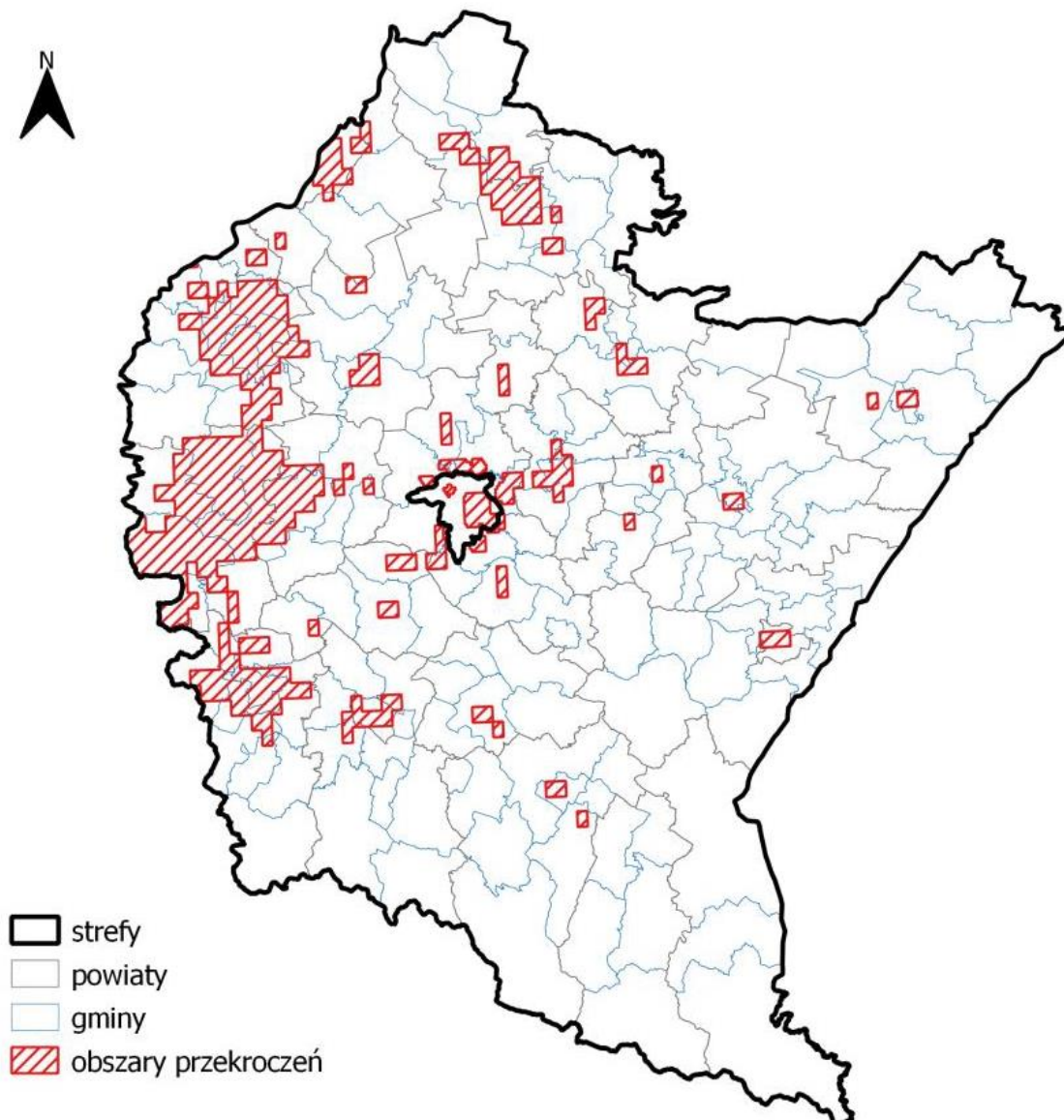
Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

Rysunek 7. Zasięg obszarów przekroczeń średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} faza II określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2020 r.

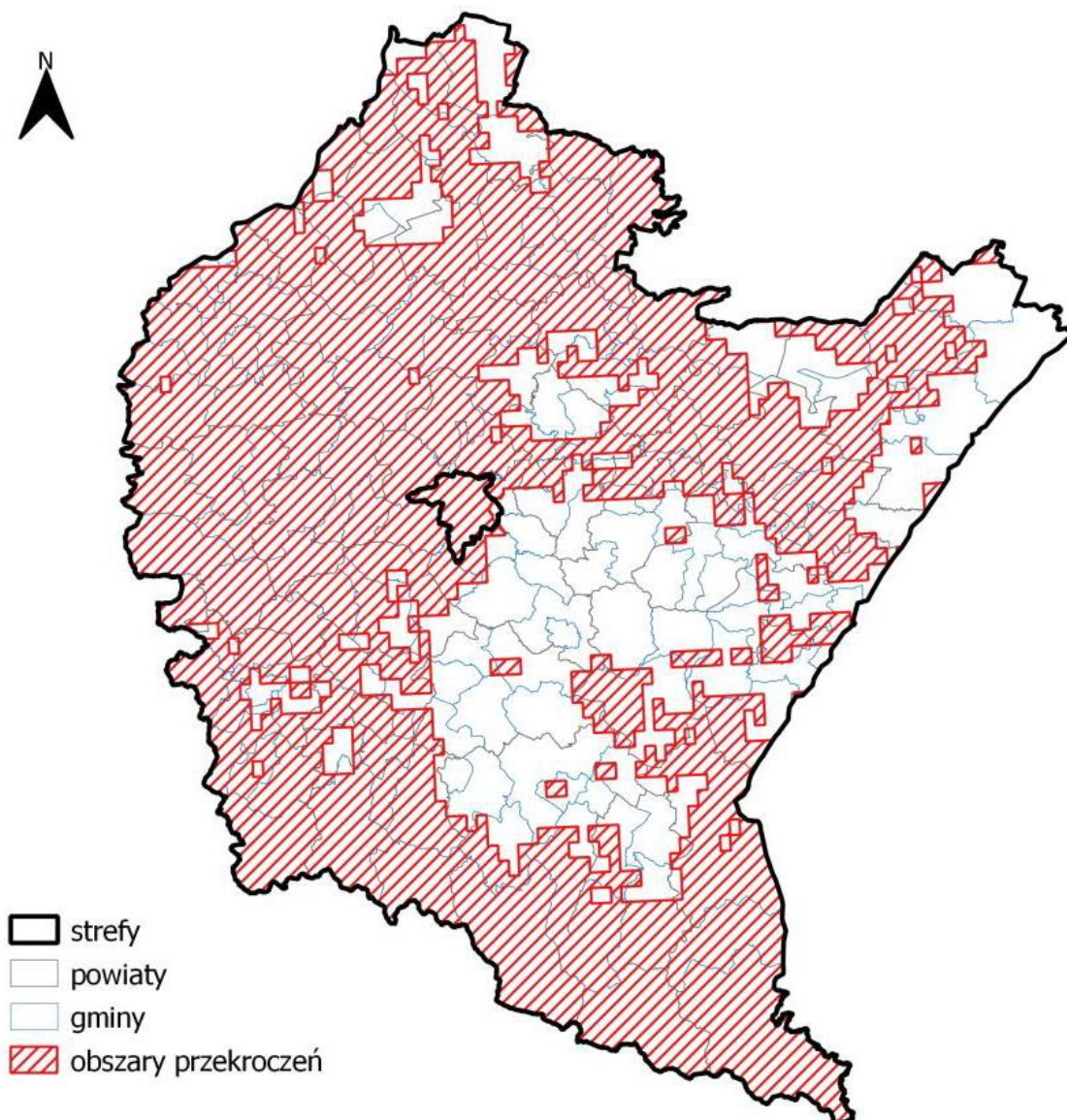
Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

Rysunek 8. Zasięg obszarów przekroczeń średniorocznego poziomu docelowego B(a)P określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2020 r.

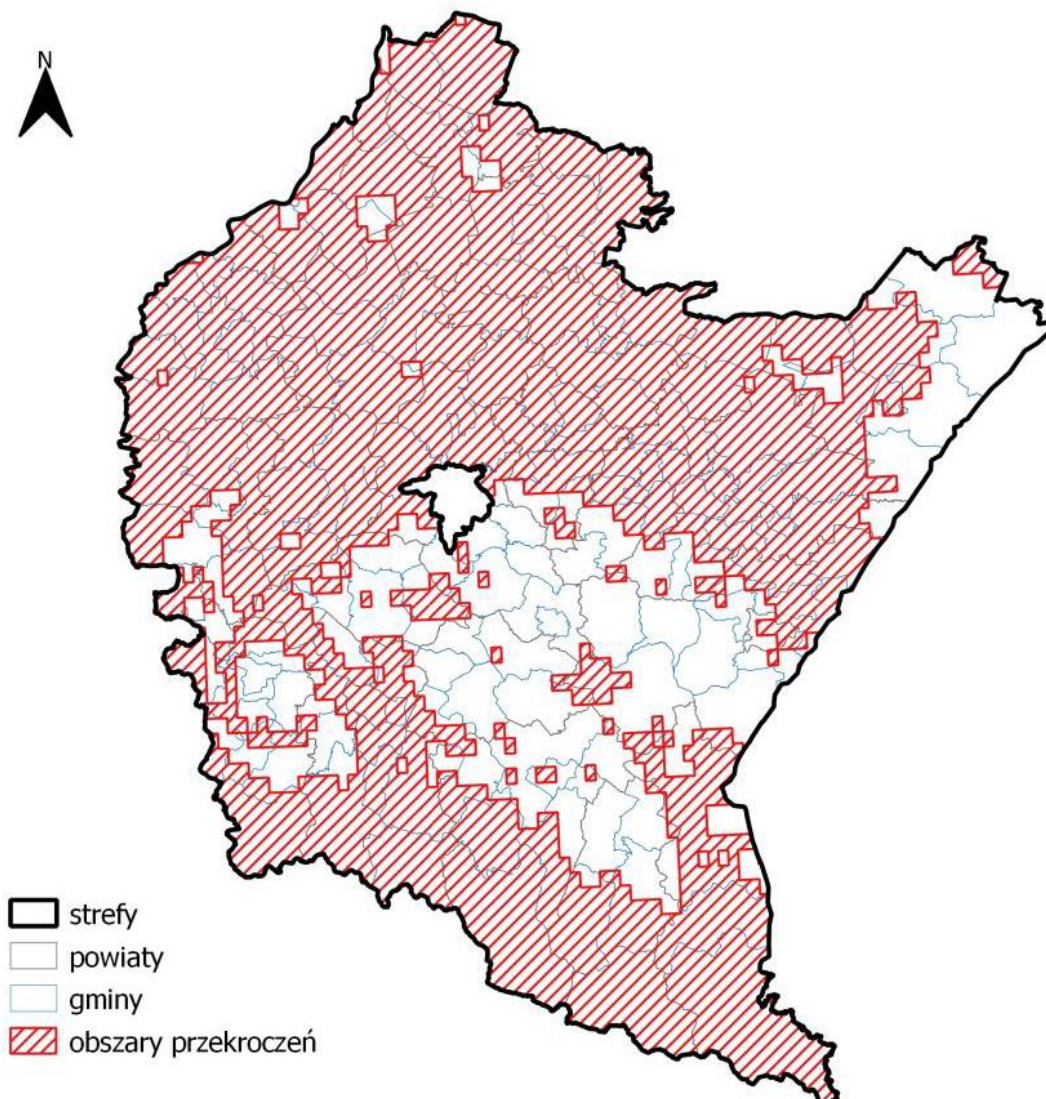
Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

Rysunek 9. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu dla 8-godz. stężenia O₃ ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

Rysunek 10. Zasięg obszarów przekroczeń celu długoterminowego dla wartości AOT40 O₃ określonego ze względu na ochronę roślin w województwie podkarpackim w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

Program Ochrony Powietrza⁵

Uchwałą nr XXVII/463/20 z dnia 28 września 2020 r. Sejmik Województwa Podkarpackiego przyjął "Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej - z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z Planem Działań Krótkoterminowych".

Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne powody (źródła) wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza w odniesieniu do ww. zanieczyszczeń w strefie podkarpackiej oraz określa skuteczne i możliwe do zrealizowania działania, których wdrożenie spowoduje poprawę jakości powietrza i dotrzymanie norm określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031, z późn. zm.). Opracowany przez zarząd województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza powinien określać działania naprawcze, tak aby okresy, w których nie są dotrzymane poziomy dopuszczalne lub docelowe były jak najkrótsze.

Na obszarze Gminy Przeworsk zidentyfikowane zostały obszary przekroczeń pyłu PM2,5 oraz benzo(a)pirenu. Ich charakterystykę przedstawiono poniżej.

⁵ Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej - z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z Planem Działań Krótkoterminowych

Tabela 11. Obszary przekroczeń średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} (faza II) na obszarze obejmującym Gminę Przeworsk, w roku 2018.

Kod obszaru	Lokalizacja	Charakter obszaru	Emisja łączna PM _{2,5} z obszaru [Mg]	Powierzchnia obszaru [km ²]	Liczba ludności w obszarze	Liczba ludności < 5 roku życia	Liczba ludności > 65 roku życia	Liczba ośrodków (instytucji) w których przebywają osoby starsze i dzieci [szt.]	Maksymalna wartość stężenia PM _{2,5} z obliczeń [µg/m ³]
									wartość stężenia PM _{2,5} z pomiaru [µg/m ³]
Pk18sPkPM2,5a12	Obszar obejmuje miasto Przeworsk oraz gminy wiejskie Przeworsk i Gać	miejski i wiejski – niedaleko miasta	167,1	17,2	15 616	780	1 561	14	24,5
									-

Źródło: Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej - z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z Planem Działań Krótkoterminowych

Tabela 12. Obszary przekroczeń średniorocznego poziomu docelowego B(a)P w strefie podkarpackiej w 2018 r.

Kod obszaru	Lokalizacja	Charakter obszaru	Emisja łączna B(a)P z obszaru [kg]	Powierzchnia obszaru [km ²]	Liczba ludności w obszarze	Liczba ludności < 5 roku życia	Liczba ludności > 65 roku życia	Liczba ośrodków (instytucji) w których przebywają osoby starsze i dzieci [szt.]	Maksymalna wartość stężenia B(a)P z obliczeń [ng/m ³]/ wartość stężenia B(a)P z pomiaru [ng/m ³]
Pk18sPkB(a)Pa01	Gminy: Adamówka, Baligród, Baranów Sandomierski, Besko, Białobrzegi, Bircza, Błazowa, Boguchwała, Bojanów, Borowa, Brzostek, Brzozów, Brzyska, Bukowsko, Chłopice, Chmielnik, Chorkówka, Cmolas, Czarna (powiat dębicki), Czarna (powiat łańcucki), Czermin, Czudec, Dębica (gmina miejska), Dębica (gmina wiejska), Dębowiec, Domaradz, Dubiecko, Dukła, Dydnia, Dynów (gmina miejska), Dynów (gmina wiejska), Dzikowiec, Fredropol, Frysztak, Gać, Gawłuszowice, Głogów Małopolski, Gorzyce, Grębów, Grodzisko Dolne, Haczów, Harasiuki, Hyżne, Iwierzycy, Iwonicz Zdrój, Jarocin, Jarosław (gmina miejska), Jarosław (gmina wiejska), Jasienica, Rosielna, Jasło (gmina miejska), Jasło (gmina wiejska), Jaśliska, Jawornik Polski, Jedlicze, Jeżowe, Jodłowa, Kamień, Kańczuga, Kolbuszowa, Kołaczyce, Komancza, Korczyna, Krasieczyn, Krasne, Krempna, Krosno, Krościenko Wyżne, Krzeszów, Krzywczyna, Kuryłówka, Laszki, Lesko, Leżajsk (gmina miejska), Leżajsk (gmina wiejska), Lubenia, Łańcut (gmina miejska), Łańcut (gmina wiejska), Majdan Królewski, Markowa, Medyna, Miejsce Piastowe, Mielec (gmina miejska), Mielec	miejski, podmiejski i wiejski	8,5	11 931,9	1 764 911	88 245	176 491	1924	8,4/7,0

Kod obszaru	Lokalizacja	Charakter obszaru	Emisja łączna B(a)P z obszaru [kg]	Powierzchnia obszaru [km ²]	Liczba ludności w obszarze	Liczba ludności < 5 roku życia	Liczba ludności > 65 roku życia	Liczba ośrodków (instytucji) w których przebywają osoby starsze i dzieci [szt.]	Maksymalna wartość stężenia B(a)P z obliczeń [ng/m ³]/ wartość stężenia B(a)P z pomiaru [ng/m ³]
	(gmina wiejska), Niebylec, Niska, Niwiska, Nowa Dęba, Nowa Sarzyna, Nowy Żmigród, Nozdrzec, Olszanica, Orły, Osiek Jasielski, Ostrów, Padew Narodowa, Pawłosiów, Pilzno, Pruchnik, Przeclaw, przemysł (gmina miejska), Przemysł (gmina wiejska), Przeworsk (gmina miejska), Przeworsk (gmina wiejska), Pysznicza, Radomyśl nad Sanem, Radomyśl Wielki, Radymno (gmina miejska), Radymno (gmina wiejska), Rakszawa, Raniżów, Rokietnica, Ropczyce, Rożwienica, Rudnik nad Sanem, Rymanów, Sanok (gmina miejska), Sanok (gmina wiejska), Sędziszów Małopolski, Sieniawa, Skołyszyn, Sokołów Małopolski, Solina, Szałowa Wola, Strzyżów, Świlcza, Tarnobrzeg, Tarnowiec, Tryńcza, Trzebownisko, Tuszów Narodowy, Tyczyn, Tyrawa Wołoska, Ulanów, Ustrzyki Dolne, Wadowice Górne, Wiązownica, Wielkopole Skrzyńskie, Wielki Oczy, Wiśniowa, Wojaszówka, Zagórz, Zaklików, Zaleszany, Zarszyn, Zarzecze, Żołyńia, Żurawica, Żyraków								

Źródło: Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej - z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z Planem Działań Krótkoterminowych

W celu poprawy sytuacji wyznaczone zostały następujące działania naprawcze:

- PsOeUa - Ograniczanie emisji zanieczyszczeń do powietrza z ogrzewania indywidualnego;
- PsDzKo - Prowadzenie działań kontrolnych;
- PsWuAn - Wspomaganie samorządów gminnych i mieszkańców gmin we wdrażaniu uchwały antysmogowej;
- PsSyWs - Stworzenie przez samorząd gminny systemu wsparcia wymiany źródeł ciepła na ekologiczne dla osób fizycznych;
- PsObZi - Zwiększanie udziału zieleni w wybranych miastach strefy podkarpackiej;
- PsEdEk - Edukacja ekologiczna.

Uchwała antysmogowa

Dnia 23 kwietnia 2018 r. przyjęto Uchwałę LII/869/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa podkarpackiego ograniczeń w zakresie instalacji, w których następuje spalanie paliw., tzw. „Uchwałę antysmogową”.

5.1.4 Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby programu KLIMADA, zamieszczonymi w *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020*, na przestrzeni następných lat warunki klimatyczne Polski zmienią się. Przewidywane jest zwiększenie się średniej rocznej temperatury ilości dni upalnych (z temperaturą powyżej 25° C) oraz zmniejszenie się ilości dni z temperaturami poniżej 0° C. Efektem tego może być ograniczenie zapotrzebowania na energię potrzebną do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, co jednocześnie spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie się ilości dni upalnych, może z kolei spowodować wzrost zapotrzebowania na energię (urządzenia klimatyzacyjne). Większa ilość dni słonecznych przyczyni się natomiast do polepszenia się warunków słonecznych, wyjątkowo ważnych przy korzystaniu z energii odnawialnej.

Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań temperatur oraz zapotrzebowania energetycznego, wdrożenie rozproszonych, niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie energii odnawialnej.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie ochrony powietrza, można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie sieci przesyłowych oraz awarie w zakładach przemysłowych.

Awaria instalacji przemysłowych lub przesyłowych może doprowadzić do uwolnienia dużych ilości lotnych związków chemicznych do powietrza. Substancje takie mogą cechować się negatywnym wpływem na organizmy żywe oraz środowisko naturalne. Zasięg skażenia po awarii przemysłowej jest zależny od lokalnych uwarunkowań terenowych, klimatu oraz pogody i w zależności od tych parametrów może pokryć bardzo duży obszar.

Działania edukacyjne

Jednym z najważniejszych zadań gmin jest zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców – zwłaszcza tych dorosłych. Cel ten można osiągnąć poprzez organizowanie szkoleń oraz akcji edukacyjnych podejmujących tematykę zmian klimatu, sposobów minimalizowania ich skutków, ograniczania niskiej emisji oraz minimalizacji negatywnego wpływu na powietrze atmosferyczne.

Monitoring środowiska

Monitoring powietrza w Województwie Podkarpackim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie. W ramach systemu monitoringu jakości powietrza w Województwie Podkarpackim funkcjonuje 17 stacji pomiarowych. Prowadzą one monitoring w sposób automatyczny lub manualny.

5.1.5 Analiza SWOT

Jakość powietrza	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Brak przekroczeń dopuszczalnych norm powietrza w przypadku pyłu, SO₂, NO₂, CO; C₆H₆; Pb; As; Cd oraz Ni; 	<ul style="list-style-type: none"> • Ogrzewanie budynków ze źródeł ciepła powodujących emisje zanieczyszczeń do powietrza; • Zagrożenie z liniowych i punktowych źródeł zanieczyszczeń; • Spalanie w piecach paliwa niskiej jakości oraz odpadów; • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców, • Przekroczenia dopuszczalnych norm jakości powietrza w przypadku PM₁₀, PM_{2,5}, B(a)P oraz poziomu celu długoterminowego ozonu;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Stopniowe zastąpienie ogrzewania węglowego, bardziej nowoczesnym systemem (w tym OZE); • Termomodernizacja budynków znajdujących się na terenie gminy; • Tworzenie ścieżek rowerowych; • Edukacja ekologiczna mieszkańców ze szczególnym naciskiem na zagadnienia dotyczące zagrożeń związanych ze spalaniem w piecach paliw niskiej jakości oraz odpadów; 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby samochodów; • Niska świadomość mieszkańców dotycząca zjawiska tzw. „niskiej emisji”; • Spalanie w kotłach odpadów oraz paliw o niskiej jakości; • Korzystanie z przestarzałych kotłów na paliwa stałe;

5.2. Zagrożenia hałasem

5.2.1. Stan wyjściowy

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja - wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas - dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu - równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.). W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego LA_{eq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $LA_{eq} < 52$ dB
- średnia uciążliwość $52 \text{ dB} < LA_{eq} < 62$ dB
- duża uciążliwość $63 \text{ dB} < LA_{eq} < 70$ dB
- bardzo duża uciążliwość $LA_{eq} > 70$ dB

5.2.2. Źródła hałasu

Hałas drogowy

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu LA_{eqD} w porze dziennej i LA_{eqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 68 dB, w porze nocnej 45–60 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 13. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w Miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

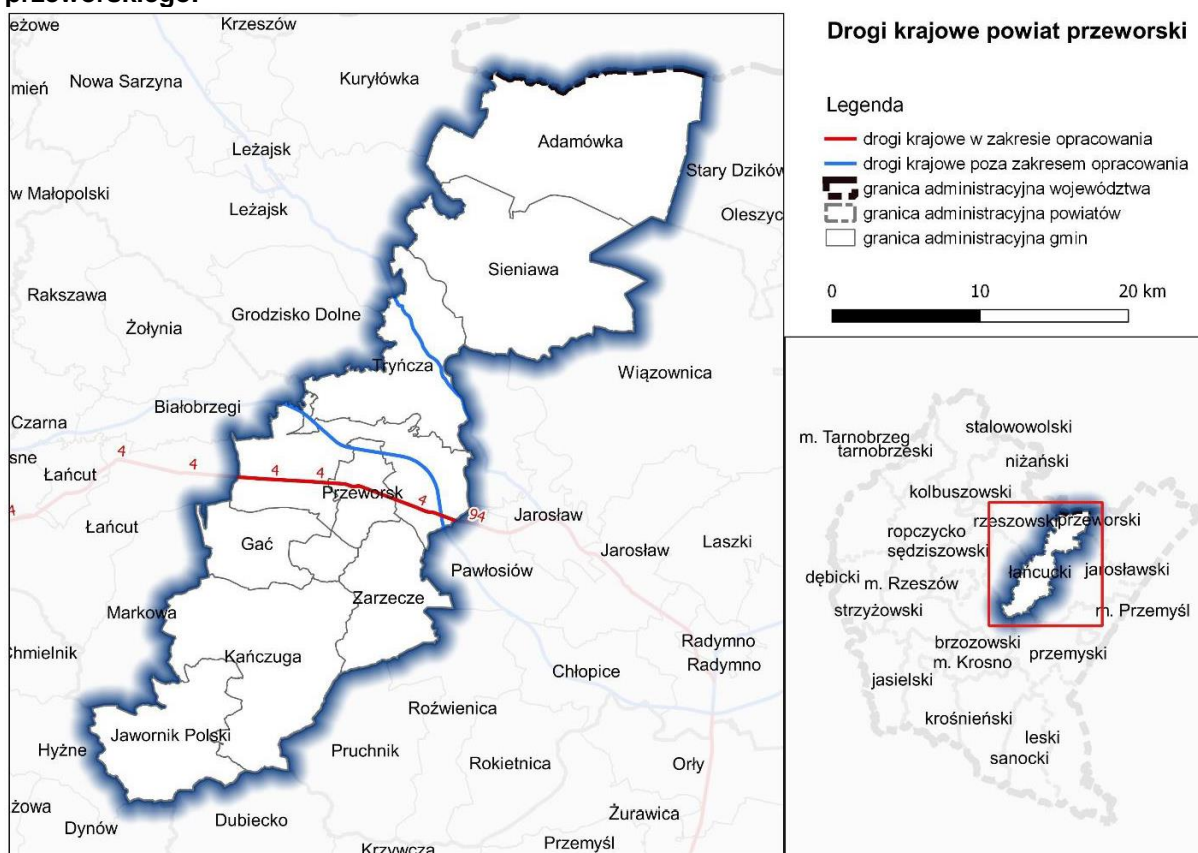
Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. Na terenie Gminy Przeworsk głównym źródłem emisji komunikacyjnej są:

- Drogi krajowe:
 - Autostrada A4;
 - Droga krajowa nr 94;
- Drogi wojewódzkie:
 - Droga wojewódzka nr 835;
- Drogi powiatowe:
- Drogi gminne;
- Drogi wewnętrzne.

W ostatnich latach nie przeprowadzono, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, badań środowiska akustycznego na terenie Gminy Przeworsk.

W 2018 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła badania hałasu drogowego na terenie powiatu przeworskiego. Badaniami objęto odcinek drogi krajowej nr 94 przebiegający przez Gminę Przeworsk. Analizowane odcinki dróg przedstawiono poniżej.

Rysunek 11. Lokalizacja analizowanych odcinków dróg krajowych na terenie powiatu przeworskiego.

Źródło: GDDKiA

Wyniki badań zawierały zestawienie wielkości obszaru oraz ilości budynków narażonych na przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu. Zebrano je w dwóch tabelach opisujących wskaźnik L_N długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00) oraz wskaźnik L_{DWN} (długookresowy średni poziom dźwięku, wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰)). Dane o przekroczeniach zostały zestawione w tabelach.

Tabela 14. Przekroczenia wartości L_{DWN} [dB] dla powiatu przeworskiego.

Powiat przeworski					Wskaźnik hałasu L_{DWN} [dB]
Kryterium	do 5 dB	5 dB -10 dB	10 dB -15 dB	15 dB-20 dB	pow. 20dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,147	0,095	0,019	0	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,345	0,164	0,017	0	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	1,108	0,525	0,058	0	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	2	1	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	1	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	0	0	0	0	0

Źródło: GDDKiA

Tabela 15. Przekroczenia wartości L_N [dB] dla powiatu przeworskiego.

Powiat przeworski					Wskaźnik hałasu L_N [dB]
Kryterium	do 5 dB	5 dB -10 dB	10 dB -15 dB	15 dB-20 dB	pow. 20dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,134	0,060	0,001	0	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,316	0,082	0	0	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	1,022	0,262	0	0	0

Powiat przeworski					Wskaźnik hałasu L _N [dB]
Kryterium	do 5 dB	5 dB -10 dB	10 dB -15 dB	15 dB-20 dB	pow. 20dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	1	1	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	1	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	0	0	0	0	0

Źródło: GDDKiA

Jak wynika z badań poziomów hałasu przeprowadzonych przez GDDKiA, w okolicy dróg krajowych przebiegających przez powiat przeworski, mogą wystąpić przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w powietrzu sięgające 15 dB.

Hałas kolejowy

Przez Gminę Przeworsk przebiega fragment Linii kolejowej nr 91 relacji Kraków Główny – Medyka, mogąca być potencjalnym źródłem hałasu.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Jeżeli dla podmiotu stwierdzono, na podstawie przeprowadzonych badań, przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, starosta powiatowy wydaje decyzję określającą dopuszczalne poziomy hałasu. Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

5.2.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost średnich temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym powoduje zwiększenie się poziomów dźwięków – zwłaszcza tych generowanych przez urządzenia mechaniczne oraz elektryczne. Wzrost temperatury wymusza również, intensywniejsze działanie układów chłodzących co również może powodować uciążliwości dla środowiska, zwłaszcza w miastach gdzie naturalny krajobraz uległ największym przekształceniom. Aby zmniejszyć negatywny wpływ wysokich temperatur należy zwiększać ilość terenów zielonych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie klimatu akustycznego można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie, powodujące nagłe zwiększenie emisji dźwięku.

Działania edukacyjne

Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej zagrożenia nadmiernym poziomem dźwięku w powietrzu, zwłaszcza przy nieustannie rosnącej ilości pojazdów mechanicznych, powinno być jednym z priorytetów jednostek samorządu terytorialnego. Ważnym krokiem w tym kierunku może być organizacja szkoleń, dla mieszkańców gminy, mających na celu propagowanie wiedzy na temat zagrożeń związanych z hałasem oraz sposobów niwelowania jego skutków.

Monitoring środowiska

Monitoring poziomów dźwięku w Województwie Podkarpackim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie. Badania obejmują okolice dróg o dużym natężeniu ruchu, okolice linii kolejowych oraz lotnisk. Prowadzone są one w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Ponadto zarządcy dróg krajowych oraz wojewódzkich zobowiązani są do sporządzenia map akustycznych dla dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów na rok.

5.2.4. Analiza SWOT

Klimat akustyczny	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Brak zagrożeń akustycznych (z wyłączeniem ciągów komunikacyjnych); 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak badań poziomów hałasu, na terenie Gminy Przeworsk, w ramach PMŚ; • Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w otoczeniu DK nr 94;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Monitorowanie poziomu dźwięku na terenie Gminy Przeworsk; • Poprawa stanu technicznego ciągów komunikacyjnych; • Tworzenie barier akustycznych; • Uwzględnianie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego odległości od źródeł hałasu; 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększająca się ilość samochodów;

5.3. Pola elektromagnetyczne

5.3.1. Stan wyjściowy

Zagadnienia dotyczące ochrony ludzi i środowiska przed niekorzystnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych regulowane są przepisami dotyczącymi:

- ochrony środowiska,
- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- prawa budowlanego,
- zagospodarowania przestrzennego,
- przepisami sanitarnymi.

Jako promieniowanie niejonizujące określa się promieniowanie, którego energia oddziałująca na każde ciało materialne nie wywołuje w nim procesu jonizacji. Promieniowanie to związane jest ze zmianami pola elektromagnetycznego. Poniżej zestawiono potencjalne źródła omawianego promieniowania:

- urządzenia wytwarzające stałe pole elektryczne i magnetyczne,
- urządzenia wytwarzające pole elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50 Hz, (stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia),
- urządzenia wytwarzające pole elektromagnetyczne o częstotliwości od 1 kHz do 300 GHz, (urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne),
- inne źródła promieniowania z zakresu częstotliwości: 0 - 0,5 Hz, 0,5 - 50 Hz oraz 50-1000 Hz.

Zagadnienia dotyczące promieniowania niejonizującego są określone przez Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448). Zróżnicowane dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych określony w załączniku do powyższego rozporządzenia przedstawiono poniżej.

Tabela 16. Częstotliwość pola elektromagnetycznego, dla której określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznego, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

Częstotliwość pola elektromagnetycznego		Parametr fizyczny		
		Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
1	50 Hz	1000	60	ND

Źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448).

Gdzie:

- Oznaczenia:
 - ND – nie dotyczy.
- objaśnienia:
 - 50 Hz – częstotliwość sieci elektroenergetycznej;
 - parametry charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko (kolumna 2 i 3 w tabeli 1) reprezentują graniczne wartości skuteczne natężenia pola elektrycznego E i magnetycznego H.

Tabela 17. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego		Parametr fizyczny		
		Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
1	0 Hz	10000	2500	ND
2	od 0 Hz do 0,5 Hz	ND	2500	ND
3	od 0,5 Hz do 50 Hz	10000	60	ND
4	od 0,05 kHz do 1 kHz	ND	3 / f	ND
5	od 1 kHz do 3 kHz	250 / f	5	ND
6	od 3 kHz do 150 kHz	87	5	ND
7	od 0,15 MHz do 1 MHz	87	0,73 / f	ND
8	od 1 MHz do 10 MHz	87 / f 0,5	0,73 / f	ND
9	od 10 MHz do 400 MHz	28	0,073	2
10	od 400 MHz do 2000 MHz	1,375 × f 0,5	0,0037 × f 0,5	f / 200
11	od 2 GHz do 300 GHz	61	0,16	10

źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448).

Gdzie:

- Oznaczenia:
 - f – wartość częstotliwości pola elektromagnetycznego z tego samego wiersza kolumny „Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego”.
 - ND – nie dotyczy.
- Objasnienia:
 - Dopuszczalne poziomy podane w tabeli określono do oceny oddziaływania pól elektromagnetycznych emitowanych podczas użytkowania stałych sieci elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych. Wymagania te nie mają zastosowania do oceny pól elektromagnetycznych emitowanych przez elektryczne urządzenia przenośne i urządzenia użytkowane w mieszkaniach. Ocena oddziaływania pola elektromagnetycznego w środowisku pracy określona jest odrębnymi przepisami.

5.3.2. Źródła oraz poziomy promieniowania elektromagnetycznego

Na terenie Gminy Przeworsk źródła promieniowania niejonizującego stanowią:

- linie elektroenergetyczne wysokich napięć,
- urządzenia radiokomunikacyjne, urządzenia radionawigacyjne i radiolokacyjne.

Na terenie Gminy Przeworsk, zlokalizowane są następujące stacje bazowe telefonii komórkowej:

- Miocin, KPR_PRZEWORSK_MIROCIN2056;
- Gorliczyna, PRW7007_G.

Przez obszar Gminy Przeworsk przebiegają linie elektroenergetycznymi o napięciu 110 kV. Ich przebieg przedstawiono poniżej.

Rysunek 12. Linie elektroenergetyczne napięcia 110 kV na tle Gminy Przeworsk.

Źródło: opracowanie własne

W ostatnich latach nie przeprowadzono, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, badań poziomów PEM na terenie Gminy Przeworsk. W celu zobrazowania stanu aktualnego wykorzystane zostały wyniki badań przeprowadzonych na terenie całego województwa podkarpackiego.

Tabela 18. Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa podkarpackiego w roku 2020.

Lp.	Adres	Długość geograficzna (E)	Szerokość geograficzna (N)	Wynik [V/m]
Centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.				
1	Rzeszów, ul. Zamkowa 13	21.999222	50.033472	0,62+/-0,21
2	Rzeszów, osiedle Krakowska Południe, ul. Solarza 13	21.97575	50.043472	0,14+/-0,05
3	Rzeszów, osiedle Staroniwa, ul. Malinowa 1E	21.961528	50.029111	<0,1
4	Rzeszów, osiedle Gen. Andersa, ul. Rudnickiego 4	21.981833	50.05025	0,38+/-0,13
5	Rzeszów, osiedle Baranówka, ul. Osmeckiego 13	21.985444	50.059194	0,4+/-0,14
6	Krosno, osiedle Śródmieście, ul. Rynek 5	21.765861	49.693778	0,56+/-0,19
7	Krosno, osiedle Polmo, ul. Czajkowskiego 36	21.759333	49.689972	0,14+/-0,05
8	Mielec, al. Niepodległości 7	21.440139	50.294806	0,22+/-0,07
9	Mielec, osiedle Lotników, ul. Pisarka 23	21.418361	50.294944	0,63+/-0,21
10	Przemyśl, osiedle Śródmieście, ul. Rynek	22.768861	49.782139	0,48+/-0,16
11	Przemyśl, osiedle Zasanie, ul. Glazera 19	22.757556	49.788028	0,26+/-0,09

Lp.	Adres	Długość geograficzna (E)	Szerokość geograficzna (N)	Wynik [V/m]
12	Przemyśl, osiedle Bakończyce, ul. Żołn. Armii Wojska Polskiego 1	22.790972	49.772583	0,12+/-0,04
13	Stalowa Wola, osiedle Rozwadów, ul. Rozwadowska 37	22.047611	50.587861	0,48+/-0,16
14	Stalowa Wola, osiedle Piaski, ul. Głowackiego 18A	22.040472	50.584917	<0,1
15	Stalowa Wola, osiedle Śródmieście, ul. Mickiewicza 15	22.064944	50.561722	0,12+/-0,04
Pozostałe miasta				
1	Tarnobrzeg, osiedle Piastów, ul. Dąbrówki 26	21.691111	50.582417	0,29+/-0,1
2	Tarnobrzeg, osiedle Serbinów, ul. Dąbrowskiej 3	21.686194	50.573583	0,43+/-0,15
3	Dębica, osiedle Metalowiec, ul. Krakowska 2	21.403972	50.046611	0,29+/-0,1
4	Dębica, osiedle Słoneczne, ul. Sikorskiego 7	21.403472	50.06175	0,24+/-0,08
5	Jasło, ul. Basztowa 8	21.476139	49.746	<0,1
6	Jasło, ul. Madejewskich 13B	21.468444	49.748111	0,15+/-0,05
7	Jarosław, ul. Opolska 12	22.681667	50.018417	0,83+/-0,28
8	Jarosław, osiedle Kolonia Oficerska, ul. Traugutta 37	22.672806	50.004694	0,64+/-0,22
9	Łańcut, osiedle Podwale 7	22.226528	50.069028	0,26+/-0,09
10	Łańcut, osiedle Gen. Maczka, ul. 10 Pułku Strzelców Konnych 6	22.221694	50.065722	0,12+/-0,04
11	Leżajsk, ul. Orzeszkowej 4	22.404056	50.268222	0,41+/-0,14
12	Leżajsk, ul. Szopena 21	22.410639	50.264778	<0,1
13	Kolbuszowa, ul. Obrońców Pokoju 21	21.770194	50.241861	0,28+/-0,09
14	Lubaczów, osiedle Jagiellonów, ul. Jagiellonów 8	23.118583	50.155389	0,96+/-0,33
15	Sanok, ul. Rynek 1	22.206611	49.561028	0,28+/-0,09
Tereny wiejskie				
1	Lutowiska, Lutowiska 14	22.69525	49.251	0,14+/-0,05
2	Solina, Solina 45	22.448611	49.40075	0,11+/-0,04
3	Zarszyn, Zarszyn 53	22.015278	49.582528	0,15+/-0,05
4	Korczyna, Rynek 18A	21.810944	49.71475	0,1+/-0,04
5	Skołyszyn, Skołyszyn 12	21.337167	49.749528	0,13+/-0,04
6	Czudec, ul. Rynek 14	21.837583	49.946139	<0,1
7	Nozdrzec, Nozdrzec 233	22.207611	49.775583	<0,1
8	Jodłówka, Jodłówka 222	22.466889	49.8945	<0,1
9	Stary Dzików, ul. Kościuszki	22.935917	50.24025	0,14+/-0,05
10	Białobrzegi, Białobrzegi 3a	22.337083	50.101556	<0,1
11	Trzebownisko, Trzebownisko 976	22.040056	50.079083	0,19+/-0,06

Lp.	Adres	Długość geograficzna (E)	Szerokość geograficzna (N)	Wynik [V/m]
12	Grodzisko Dolne, Grodzisko Dolne 278B	22.449556	50.174306	0,1+/-0,04
13	Żyraków, Żyraków 137	21.39275	50.084056	<0,1
14	Gawłuszowice, Gawłuszowice 5A	21.382806	50.413944	<0,1
15	Radomyśl n/ Sanem, ul. Rynek Duży 7	21.945194	50.681028	0,29+/-0,1

źródło: GIOS

W trakcie pomiarów poziomu pól elektromagnetycznych, na terenie województwa podkarpackiego, przeprowadzonych w roku 2020, nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

5.3.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatyczne mogą powodować gwałtowne zjawiska atmosferyczne, bezpośrednio wpływające na infrastrukturę energetyczną oraz emitującą pola elektromagnetyczne, a mianowicie powodujące jej uszkodzenia. Zgodnie z europejskimi ramami działania, zawartymi w „Białej księdze adaptacji do zmian klimatu”, w celu zmniejszenia takiego wpływu należy wprowadzać odpowiednie zmiany w projektowaniu, normach konstrukcyjnych oraz budowie instalacji.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie promieniowania elektromagnetycznego można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie urządzeń, powodujące nadmierną emisję promieniowania, mogącą negatywnie wpłynąć na środowisko. Szkodliwość promieniowania PEM zależy od częstotliwości oraz natężenia pola oddziaływującego, powierzchni narażonej na oddziaływanie oraz czasu ekspozycji. Do szkodliwych skutków promieniowania elektromagnetycznego można zaliczyć m. in. podniesienie temperatury tkanek (co może doprowadzić nawet do ich uszkodzenia) oraz stymulacje mięśni i układu nerwowego poprzez prąd indukowany promieniowaniem.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat zagrożeń związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz urządzeniami, które takie promieniowanie emitują.

Monitoring środowiska

Monitoring pól elektromagnetycznym odbywa się poprzez pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz. Pomiary monitoringowe poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku na obszarze województwa podkarpackiego są prowadzone przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie.

5.3.4. Analiza SWOT

Promieniowanie elektromagnetyczne	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Brak przekroczeń poziomów promieniowania PEM, na obszarze województwa podkarpackiego; 	<ul style="list-style-type: none"> Obecność emiterów pól elektromagnetycznych na terenie Gminy Przeworsk; Brak badań poziomów PEM w ramach PMS;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Monitoring poziomów PEM na terenie gminy; Uwzględnianie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego źródeł promieniowania PEM; 	<ul style="list-style-type: none"> Umieszczanie nowych źródeł PEM w pobliżu już istniejących co może spowodować spotęgowanie efektu wytwarzanych pól;

5.4. Gospodarowanie wodami

Podstawową jednostką gospodarki wodnej w myśl polskiego prawa, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (2000/60/WE) jest Jednolita Część Wód (JCW). Jednolite części wód dzielimy na Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) i Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd).

- Jednolita część wód powierzchniowych** – rozumie się przez to oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak:
 - jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny,
 - sztuczny zbiornik wodny,
 - struga, strumień, potok, rzeka i kanał lub ich części,
 - morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne;
- Jednolita część wód podziemnych** – rozumie się przez to określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych;

5.4.1. Stan wyjściowy - wody powierzchniowe

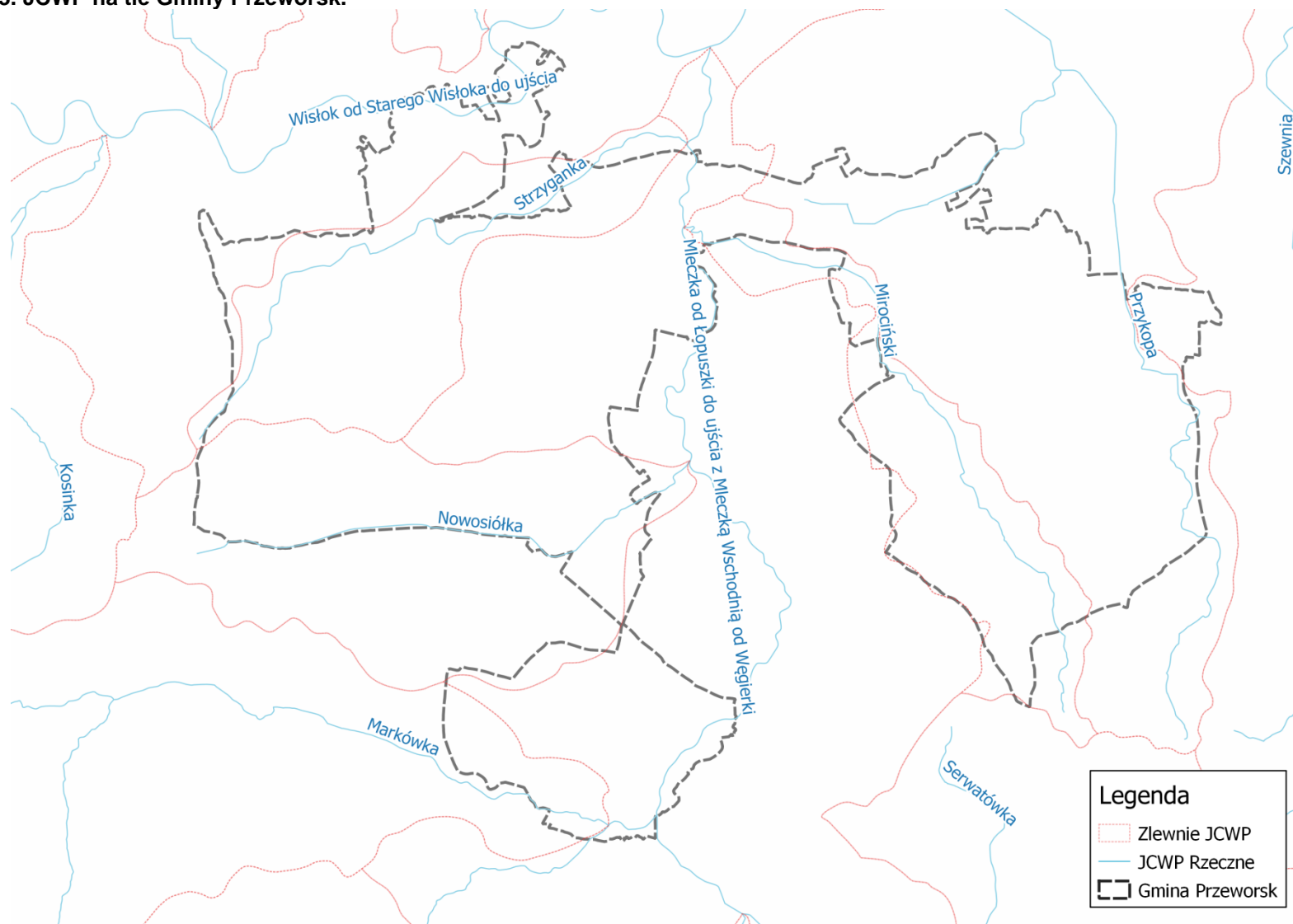
Obszar Gminy Przeworsk leży w zlewniach następujących jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP)

Tabela 19. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Gminy Przeworsk.

Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW200016226869	Markówka
RW2000162268869	Serwatówka
RW2000162268929	Nowosiółka
RW200016226894	Mirociński
RW200016226898	Strzyganka
RW200017225729	Szewnia
RW200017225749	Przykopa
RW200019226899	Mlecza od Łopuszki do ujścia z Mleczką Wschodnią od Węgierki
RW20001922699	Wisłok od Starego Wisłoka do ujścia

źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju.

Rysunek 13. JCWP na tle Gminy Przeworsk.

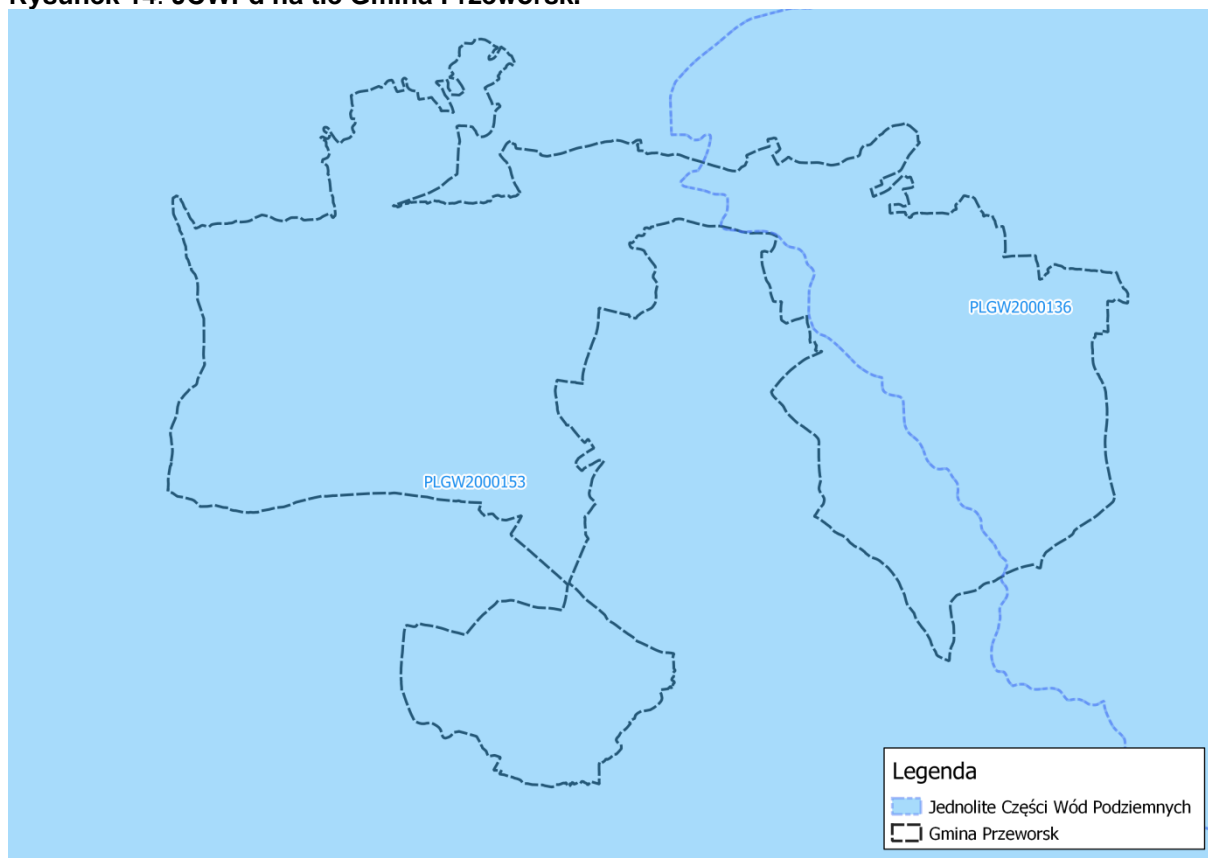

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

5.4.2. Stan wyjściowy - wody podziemne

Gmina Przeworsk jest zlokalizowana w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych JCWPd nr 136 oraz JCWPd nr 153. Ich położenie na tle przedstawiono poniżej.

Rysunek 14. JCWPd na tle Gmina Przeworsk.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Informacje na ich temat znajdują się w poniższych tabelach.

Tabela 20. Charakterystyka JCWPd nr 136.

Powierzchnia	3 140,3 km ²
Region wodny	Górnej Wisły
Województwo	Lubelskie, Podkarpackie
Powiaty	<u>Lubelskie</u> : biłgorajski <u>Podkarpackie</u> : stalowowolski, nizański, kolbuszowski, leżajski, rzeszowski, łańcucki, przeworski, jarosławski, przemyski, lubaczowski
Głębokość występowania wód słodkich	< 300 m

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

Tabela 21. Charakterystyka JCWPd nr 153.

Powierzchnia	1 492,2 km ²
Region wodny	Górnej Wisły
Województwo	Podkarpackie
Powiaty	kolbuszowski, ropczycko-sędziszowski, rzeszowski, leżajski, łańcucki, przeworski, jarosławski, przemyski, M. Rzeszów
Głębokość występowania wód słodkich	Od 1 do 60 m

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Gmina Przeworsk leży w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 425 „Dębica - Stalowa Wola - Rzeszów”.

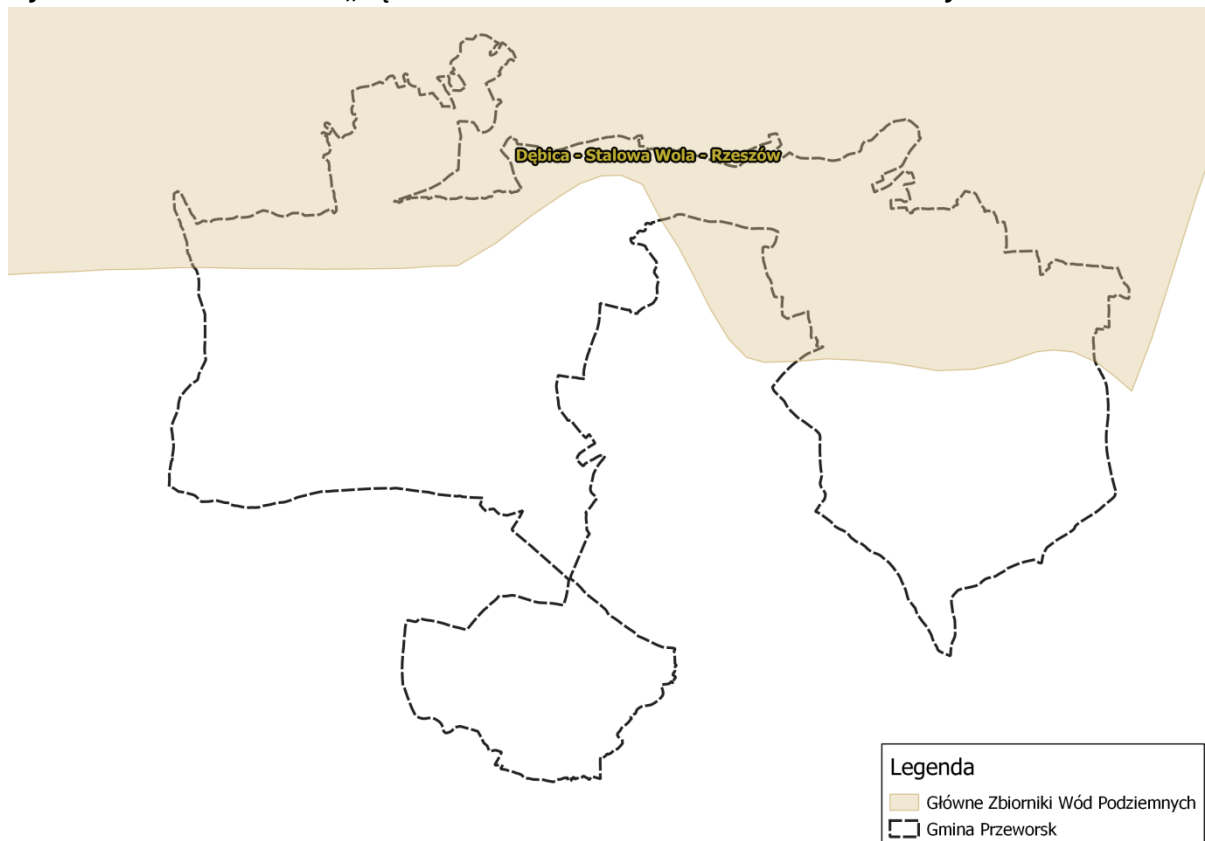
GZWP nr 425 „Dębica - Stalowa Wola - Rzeszów”⁶

Obszar GZWP nr 425 znajduje się w południowo-wschodniej Polsce. Obszar zbiornika wynosi 1934 km². Na obszarze GZWP nr 425 użytkowe znaczenie dla zaopatrzenia w wodę pitną i przemysłową ma jedynie czwartorzędowe piętro wodonośne. Występujący tutaj neogeński (mioceński) poziom wodonośny, związany z piaskowcami i piaskami kompleksu iłów krakowieckich. Jest to jednak poziom o niskich parametrach, zarówno ilościowych (mała wydajność), jak i jakościowych (wysoka mineralizacja).

Czwartorzędowy poziom wodonośny występuje prawie na całym terenie, poza wypiętrzeniami stropu miocenu w rejonie Stalowej Woli. W obrębie tego poziomu występuje jednak znaczne zróżnicowanie wodonośności, jak również innych parametrów hydrogeologicznych, co było podstawą wydzielenia głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 425. Warstwa wodonośna jest zbudowana ze żwirów i piasków. Miąższość warstwy wodonośnej na obszarze doliny kopalnej Wisły, tj. w północnej części GZWP nr 425, jest przeważnie w granicach 10–20 m. Natomiast na południe od niej, w centralnych partiach dolin kopalnych dochodzi do 40 m. Poza obszarem dolin kopalnych przeważnie nie przekracza 10 m, a miejscami jej brak. Zwierciadło wody poziomu czwartorzędowego jest przeważnie swobodne, zwłaszcza w dolinie kopalnej Wisły, oraz w centralnych partiach pozostałych dolin kopalnych. Natomiast w partiach peryferyjnych, gdzie występuje przykrycie osadami słabo przepuszczalnymi, spotyka się lokalnie napięte zwierciadło wody, zwłaszcza w południowej części zbiornika. Ustabilizowane zwierciadło wody zalega płytko (na głębokości 1–2 m) na znacznych obszarach doliny kopalnej Wisły, oraz na głębokości ok. 2–5 m w centralnych partiach innych dolin kopalnych.

⁶ Informator PSH – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, Warszawa, 2017 r.

Rysunek 15. GZWP nr 425 „Dębica - Stalowa Wola - Rzeszów” na tle Gminy Przeworsk.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

5.4.3. Jakość wód - wody powierzchniowe

Stan rzek

Informacje na temat stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Przeworsk, uzyskane od PGW WP, zebrano w tabeli.

Tabela 22. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Przeworsk.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
RW200016226869	Markówka	poniżej dobrego	dobry	zły	naturalna	zagrożona
RW2000162268869	Serwatówka	poniżej dobrego	dobry	zły	naturalna	zagrożona
RW2000162268929	Nowosiółka	poniżej dobrego	dobry	zły	silnie zmieniona	niezagrożona
RW200016226894	Mirociński	poniżej dobrego	dobry	zły	naturalna	zagrożona
RW200016226898	Strzyganka	poniżej dobrego	dobry	zły	naturalna	zagrożona
RW200017225729	Szewnia	umiarkowany	dobry	zły	naturalna	zagrożona
RW200017225749	Przykopa	poniżej dobrego	dobry	zły	naturalna	zagrożona
RW200019226899	Mlecza od Łopuszki do ujścia z Mleczką	dobry	dobry	dobry	naturalna	niezagrożona

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
	Wschodnią od Węgierki					
RW20001922699	Wisłok od Starego Wisłoka do ujścia	umiarkowany	dobry	zły	silnie zmieniona	zagrożona

źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju.

W latach 2014 - 2019, prowadzone były badania stanu wód JCWP, obejmujących swoim zasięgiem obszar Gminy Przeworsk. Ocena stanu tych wód przedstawiona została poniżej.

Tabela 23. Ocena stanu JCWP obejmujących swoim zasięgiem Gminę Przeworsk, w latach 2014- 2019.

Nazwa JCWP	Rok najnowszych badań	Ppk	Potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód
Szewnia	2019	Szewnia - Leżachów Osada	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Przykopa	2018	Przykopa - Gorzyce	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód
Markówka	2018	Markówka - Urzejowice	zły stan ekologiczny	-	zły stan wód
Serwatówka	2018	Serwatówka - Zarzecze	umiarkowany stan ekologiczny	-	zły stan wód
Strzyganka	-	Strzyganka - Gniewczyzna Łańcucka	brak możliwości klasyfikacji	-	brak możliwości wykonania oceny
Mleczka od Łopuszki do ujścia z Mleczką Wschodnią od Węgierki	2019	Mleczka - Gniewczyzna	słaby stan ekologiczny	-	zły stan wód
Wisłok od Starego Wisłoka do ujścia	2019	Wisłok - Tryńcza	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Mirociński	2018	Mirociński - Gorliczyzna	umiarkowany stan ekologiczny	-	zły stan wód

źródło: GIOŚ

Rysunek 16. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Stan wód		Stan chemiczny	
		Dobry stan chemiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego
Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny	Bardzo dobry stan ekologiczny/potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Dobry stan ekologiczny/potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Umiarkowany stan ekologiczny/umiarkowany potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Słaby stan ekologiczny/słaby potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Zły stan ekologiczny/zły potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód

źródło: WIOŚ.

5.4.4. Jakość wód - wody podziemne

Informacje na temat stanu jakości wód podziemnych JCWPd nr 136 oraz 153 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 24. Wyniki oceny stanu wód podziemnych dla JCWPd nr 136 oraz 153.

Kod JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
PLGW2000136	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW2000153	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju.

Ostatnia ocena stanu JCWPd nr 136 oraz 153 przeprowadzona została w roku 2019 - stwierdzono dobry stan chemiczny i jakościowy wód.

5.4.5 Zagadnienia Horyzontalne Adaptacja do zmian klimatu

Przeprowadzone analizy wskazują na zwiększenie się prawdopodobieństwa występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, mogących spowodować zalewanie obszarów, na których gospodarka przestrzenna prowadzona jest w sposób nieodpowiedni. Przewidywane jest również skrócenie się okresu zalegania warstwy śnieżnej co może mieć skutki pozytywne (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych) jak i negatywne (niedobór wód i susze).

Planowane działania mają na celu usprawnienie funkcjonowania w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Osiągnięcie tego planowane jest poprzez zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu, opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego, opracowania metod ograniczających prawdopodobieństwo wystąpienia suszy, a także ograniczenia zużycia wody przez mieszkańców, zwłaszcza na cele związane z nawadnianiem trawników. Ostatnie działanie należy połączyć ze wzrostem wykorzystania wód opadowych na cele ogrodnicze.

Zgodnie z programem KLIMADA, rekomendowanymi kierunkami działań adaptacyjnych są:

- Zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwdziałanie osuwiskom i deficytowi wodnemu,
- powiązanie systemu dolin rzecznych z systemem obszarów chronionych,
- uwzględnianie problemu gwałtownych zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów w inwestycjach budowlanych, transportowych i energetycznych,
- rozwijanie alternatywnych źródeł produkcji energii na poziomie lokalnym, szczególnie na terenach wiejskich,
- tworzenie systemów wczesnego ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami powodziowymi.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska związanych z wodami zalicza się powódzie (zwłaszcza powódzie typu *flash flood*) oraz susze spowodowane wystąpieniem skrajnych warunków atmosferycznych.

Zagrożenie powodzią oraz podtopieniami

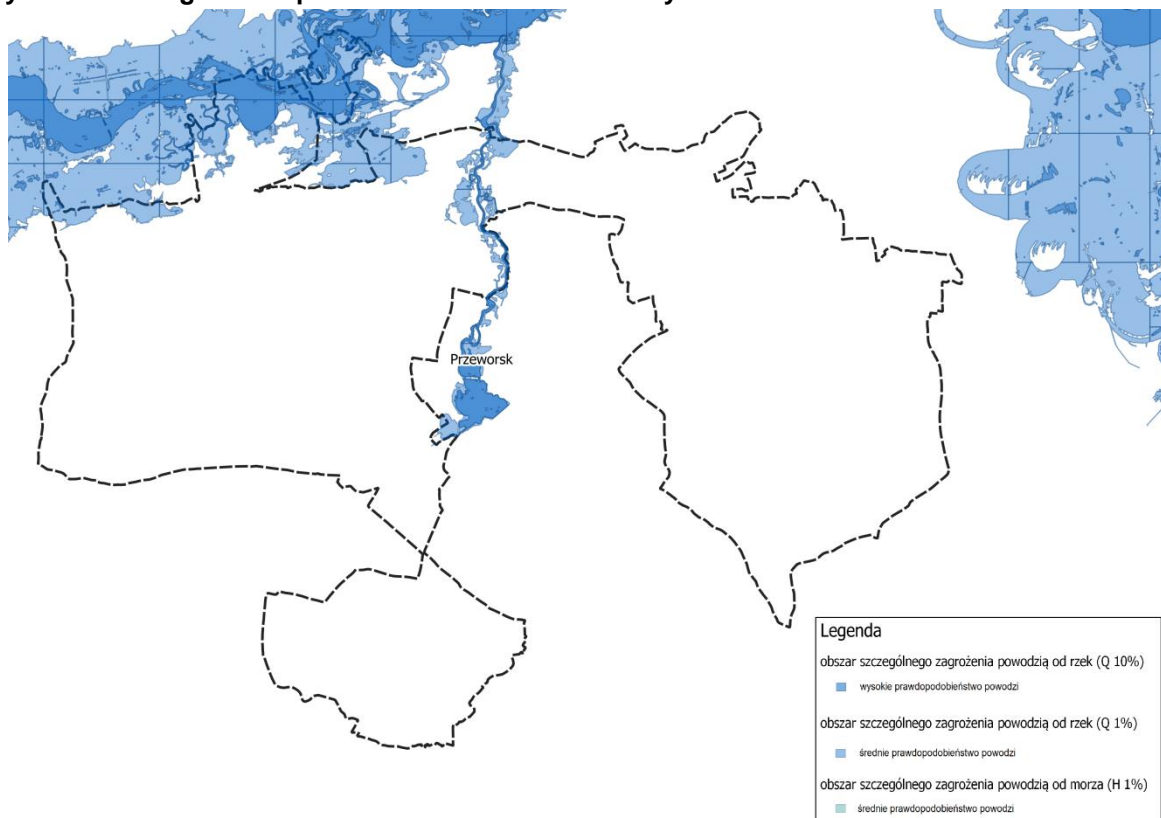
Powódź to jedno z najczęściej występujących zagrożeń naturalnych, będącym zjawiskiem przyrodniczym o charakterze ekstremalnym, często gwałtownym, występującym nieregularnie. Zgodnie z art. 16 pkt 43 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne, powódź definiowana jest jako „czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbrania wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”. Wyróżnia się następujące rodzaje powodzi ze względu na źródło pochodzenia:

- Powódź rzeczna - Powódź związana z wezbraniem wód rzecznych, strumieni, potoków górskich, kanałów, jezior, w tym powódź wynikająca z topnienia śniegu.
- Powódź opadowa - Powódź związana z zalaniem terenu wodami pochodzącymi bezpośrednio z opadów deszczu lub z topnienia śniegu, może obejmować miejskie powódzie burzowe lub nadmiar wody na obszarach pozamiejskich.
- Powódź od wód gruntowych - Powódź związana z zalaniem terenu na skutek podniesienia się poziomu wód powyżej poziomu gruntu, może obejmować podniesienie się wód gruntowych i podziemnych wynikające z wysokiego poziomu wód powierzchniowych.
- Powódź od strony morza - Powódź związana z zalaniem terenu przez wody morskie, w tym ujściowe odcinki rzek i jeziora przybrzeżne.
- Powódź od urządzeń hydrotechnicznych - Powódź związana z zalaniem terenu przez wody na skutek awarii budowli piętrzących.
- Powódź wywołana innymi czynnikami oraz powódź o nieznannej genezie.⁷

Zgodnie z danymi Państwowej Służby Hydrologicznej, na terenie Gminy Przeworsk znajdują się obszary zagrożone powodzią oraz podtopieniami, które przedstawiono poniżej.

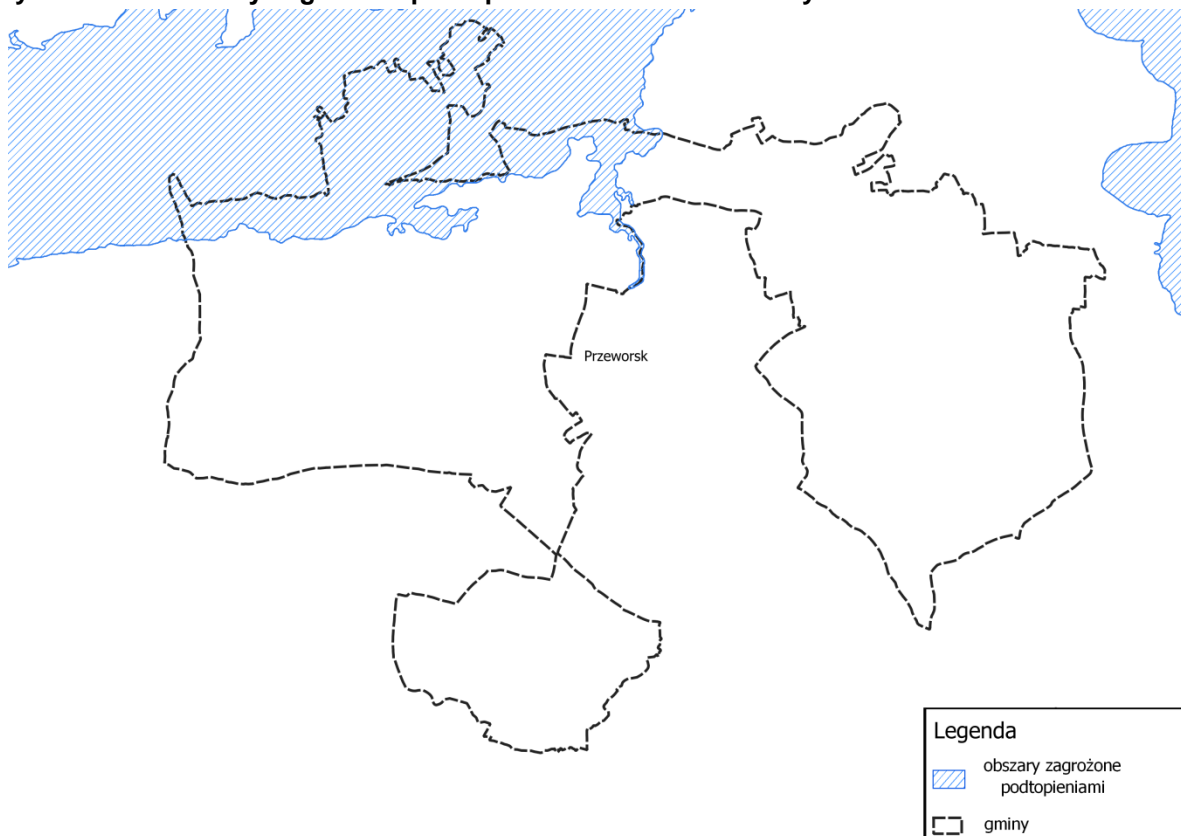
⁷ www.powodz.gov.pl/pl/definicja_i_typy

Rysunek 17. Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Przeworsk.

źródło: ISOK

Rysunek 18. Obszary zagrożone podtopieniami na terenie Gminy Przeworsk.

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PIG-PIB

Susza

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Ze względu na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wyróżnia się kolejne etapy rozwoju suszy:

- Susza meteorologiczna - określana jako okres trwający na ogół od miesięcy do lat, w którym dopływ wilgoci do danego obszaru spada poniżej stanu normalnego w danych warunkach klimatycznych uwilgotnienia;
- Susza rolnicza - definiowana jako okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie;
- Susza hydrologiczna - odnosząca się do okresu, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych;
- Susza w sensie gospodarczym - będącą skutkiem wymienionych procesów fizycznych odnoszącą się do zagadnień ekonomicznych w obszarze działalności człowieka dotkniętego suszą.⁸

Zgodnie z informacjami udostępnianymi w Systemie Monitoringu Suszy Rolniczej, na obszarze Gminy Przeworsk, istnieje zagrożenie wystąpienia suszy rolniczej.

Dużym zagrożeniem dla wód jest spływ zanieczyszczeń z powierzchni ziemi. Można do nich zaliczyć spływ rolniczy, którego źródłem są przede wszystkim nawozy, oraz spływ zanieczyszczeń osiadających na podłożu (w taki sposób osiadać mogą także zanieczyszczenia powietrza). Spływ rolniczy powoduje przedostawanie się do wód dużego ładunku nawozowego co może sprzyjać niekontrolowanemu wzrostowi glonów, czego skutkiem jest zmniejszenie się ilości tlenu w wodach i pogorszenie się warunków życia dla fauny wodnej. Spływ zanieczyszczeń osiadających na powierzchni ziemi może powodować pogorszenie się stanu chemicznego wód.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarowania wodami powinny dotyczyć zagadnień takich jak: racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ochrona wód przed zanieczyszczeniami oraz zwiększenie świadomości na temat wpływu rolnictwa na stan wód.

Monitoring środowiska⁹

Monitoring jakości wód powierzchniowych

Celem funkcjonowania monitoringu jakości wód powierzchniowych jest dostarczenie wiedzy o stanie tych wód, koniecznej do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem. Działania te powinny zapewnić ochronę przede wszystkim przed eutrofizacją spowodowaną wpływem źródeł bytowo-komunalnych i rolniczych oraz ochronę przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego. Monitoring oraz działania

⁸ www.posucha.imgw.pl

⁹ Strategiczny program państwowego monitoringu środowiska na lata 2020-2025

planowane i realizowane są zgodnie z sześcioletnim cyklem gospodarowania wodami, wynikającym z przepisów prawa krajowego, transponujących wymagania ramowej dyrektywy wodnej.

W ramach podsystemu monitoringu jakości wód powierzchniowych, w latach 2020-2025 będą realizowane zadania związane z badaniem i oceną stanu jakości wód powierzchniowych:

- badania stanu rzek, w tym zbiorników zaporowych;
- badania stanu jezior;
- badania jakości osadów dennych w rzekach i jeziorach;
- badania stanu wód przejściowych i przybrzeżnych;
- obserwacje elementów hydromorfologicznych dla potrzeb klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego wód powierzchniowych;
- oceny stanu wód w układzie regionalnym i dorzeczy w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, obserwacji hydromorfologicznych oraz wskaźników chemicznych;
- monitoring substancji określonych listą obserwacyjną, ustanowioną i aktualizowaną w drodze aktów wykonawczych przyjmowanych przez Komisję Europejską na podstawie art. 8b ust. 5 dyrektywy 2008/105/W;
- oceny eutrofizacji wód.

Monitoring jakości wód podziemnych

W ramach monitoringu jakości wód podziemnych w latach 2020–2025 będą realizowane następujące zadania:

- badania stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych, prowadzone na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego i badawczego;
- aktualizacja metodyki oceny stanu jednolitych części wód podziemnych;
- opracowanie kompleksowych ocen stanu (chemicznego i ilościowego) jednolitych części wód podziemnych, przede wszystkim w oparciu o wyniki badań z monitoringu diagnostycznego oraz z wykorzystaniem informacji uzyskiwanych poza systemem PMŚ: dane o zasobach dostępnych i poborze wód podziemnych w jednolitych częściach wód podziemnych oraz wyniki obserwacji położenia zwierciadła wód podziemnych, charakterystyki i modele jednolitych części wód podziemnych oraz dane o presji oddziałującej na stan wód podziemnych;
- opracowanie ocen stopnia zanieczyszczenia wód podziemnych azotanami;
- aktualizacja programu monitoringu jednolitych części wód podziemnych w układzie dorzeczy na lata 2022–2027.

5.4.6. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Dobry stan ilościowy i jakościowy wód podziemnych; 	<ul style="list-style-type: none"> Zły stan ogólny wód powierzchniowych; Narażenie na suszę rolniczą; Występowanie, na terenie Gminy Przeworsk, terenów zagrożonych powodzią oraz podtopieniami;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie retencji powierzchni terenu; Edukacja społeczeństwa dotycząca racjonalnego użytkowania zasobów wodnych; Poprawa stanu wód powierzchniowych; Utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych; 	<ul style="list-style-type: none"> Występowanie zjawiska suszy; Przedostawanie się zanieczyszczeń do wód powierzchniowych gminy;

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

5.5.1. Sieć wodociągowa

Gmina Przeworsk posiada wodociągową sieć rozdzielczą o długości 160,6 km z 4 603 podłączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania. W 2020 roku dostarczono nią 352,8 dam³ wody. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci wodociągowej na terenie Gminy Przeworsk.

Tabela 25. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Przeworsk (stan na 31.12.2020 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	160,6
2.	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	4 603
3.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	352,8
4.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	13 749*
5.	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	92,5*

źródło: GUS.

* - najbardziej aktualne dane pochodzą z roku 2019

Ujęcia wód

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez RZGW w Rzeszowie, na terenie Gminy Przeworsk, zlokalizowanych jest 22 ujęć wód podziemnych, 25 strefy ochrony bezpośredniej oraz 2 strefy ochrony pośredniej.

5.5.2. Sieć kanalizacyjna

Gmina Przeworsk posiada sieć kanalizacyjną o długości 237,5 km z 4 603 przyłączami do budynków mieszkalnych oraz mieszkania zbiorowego. W 2020 roku odprowadzono nią 340,6 dam³ ścieków bytowych. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Przeworsk.

Tabela 26. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Przeworsk (stan na 31.12.2020 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	237,5
2.	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	4 603
3.	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	340,6
4.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	13 054*
5.	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	87,8*
6.	Zbiorniki bezodpływowe	szt.	23*
7.	Oczyszczalnie przydomowe	szt.	3*

źródło: GUS.

* - najbardziej aktualne dane pochodzą z roku 2019

Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK)

Obszar Gmina Przeworsk jest częścią aglomeracji Przeworsk, utworzonej uchwałą nr XXVIII/407/2020 Rady Miasta Przeworska z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Przeworsk. Podstawowe informacje na jej temat przedstawiono poniżej:

1. Nazwa aglomeracji: Przeworsk (PLPK013)
2. Wielkość RLM aglomeracji zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem: 38 496;
3. Wielkość RLM aglomeracji planowanej do wyznaczenia: 51 534;
4. Gmina wiodąca w aglomeracji: Miasto Przeworsk;
5. Gminy w aglomeracji: Miasto Przeworsk, Gmina Przeworsk, Gmina Zalesie;
6. Wykaz nazw miast i/lub miejscowości w aglomeracji: Miasto Przeworsk, gmina Przeworsk: Świętoniowa, Grzęska, Nowosielce, Studzian, Gwizdaj, Urzejowice, Chałupki, Rozbórz, Ujezna, Mirocin, z gminy Zarzecze: Żurawiczki, Maćkówka, Zalesie
7. Wykaz nazw miejscowości dołączanych do obszaru aglomeracji: część miejscowości: Maćkówka, Żurawiczki, Studzian, Rozbórz, Gąska;
8. Wykaz nazw miejscowości wyłączanych z obszaru aglomeracji: w mieście Przeworsk: SPZOZ w Przeworsku wraz z dwoma blokami, ul. Za parowozownią, okolice ul. Dobrej – obszar za stacją oraz część ul. Kasprowicza.
9. Nazwa miejscowości, w której zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków: Przeworsk.

Obszar aglomeracji obsługiwany jest przez oczyszczalnię ścieków w Przeworsku zlokalizowaną przy ul. Gorliczyńskiej 31b. Przepustowość oczyszczalni wynosi:

- średnia [m³/d]: 6 000;
- maksymalna godzinowa [m³/h]: 400;
- maksymalna roczna [m³/rok]: 2 190 000;

Wydajność oczyszczalni ścieków wynosi 38 496 RLM.

5.5.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany zachodzące obecnie w klimacie cechuje zwiększenie się gwałtowności zjawisk pogodowych. Częściej występują także skrajne zjawiska takie jak burze. Wiąże się to z dostarczeniem do sieci kanalizacyjnych dużych ilości wody w krótkim czasie. Infrastruktura może być nieprzygotowana na taką sytuację co może spowodować wydostawanie się wody, wraz z zanieczyszczeniami, z sieci kanalizacyjnej. Również przepustowość oczyszczalni ścieków może być niewystarczająca w przypadku wystąpienia gwałtownych zjawisk pogodowych. Aby zminimalizować efekty takich zjawisk należy brać je pod uwagę już na etapie planowania przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki wodnej można zaliczyć wszelkiego rodzaju nieszczelności i awarie sieci kanalizacyjnej powodujące zanieczyszczenie środowiska. Ponadto istnieje zagrożenie przedostania się ścieków przemysłowych do środowiska jak i sieci kanalizacyjnej. Przyczyną mogą być awarie w zakładach przemysłowych oraz awarie podczas transportu ścieków. Przedostawanie się ścieków do środowiska może powodować przedostanie się szkodliwych substancji do gleb, a poprzez spływ powierzchniowy, również do wód. Zagrożenia związane z tymi procesami zostały opisane w rozdziale dotyczącym gospodarowania wodami.

Awarie sieci wodociągowej mogą doprowadzić do skażenia wody pitnej co niesie za sobą bezpośrednie zagrożenie zdrowia ludności.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat roli sieci wodno-kanalizacyjnych w ochronie wód oraz propagowaniu racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.

Monitoring środowiska

Oceną jakości wód pitnych na terenie Gminy Przeworsk zajmuje się Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przeworsku. W celu wykonania takiej oceny wykorzystywane są wyniki próbek pobieranych i badanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną, a także wyniki uzyskane przez producentów wody w ramach prowadzonej kontroli wewnętrznej. Badania jakości ścieków są natomiast prowadzone przez jednostki zarządzające oczyszczalniami ścieków oraz sieciami kanalizacyjnymi.

5.5.4. Analiza SWOT

Gospodarka wodno-ściekowa	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> 92,5% mieszkańców Gminy Przeworsk korzysta z sieci wodociągowej; 87,8% mieszkańców Gminy Przeworsk korzysta z sieci kanalizacyjnej; 	<ul style="list-style-type: none"> Obecność zbiorników bezodpływowych na terenie gminy; Niewłaściwa eksploatacja zbiorników bezodpływowych; Niska świadomość ekologiczna mieszkańców;

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych; • Modernizacja oraz rozbudowa sieci wodociągowych; • Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacyjnej; • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków tam gdzie jest to uzasadnione; • Edukacja mieszkańców w zakresie gospodarki wodno-ściekowej; 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieszczelne zbiorniki bezodpływowe; • Brak wystarczających środków na rozbudowę sieci kanalizacyjnej; • Niechęć właścicieli zbiorników bezodpływowych do podłączenia się do sieci kanalizacyjnej; • Uszkodzenia urządzeń sieciowych spowodowane gwałtownymi zjawiskami pogodowymi;

5.6. Zasoby geologiczne

5.6.1. Przepisy prawne

Zasady eksploatacji złóż kopalin zostały określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2021 poz. 1420). Zgodnie z art. 21 ww. ustawy „działalność w zakresie:

1. Poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1, z wyłączeniem złóż węglowodorów;
 - 1a. poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla;
2. Wydobywania kopalin ze złóż:
 - 2a. poszukiwania i rozpoznawania złóż węglowodorów oraz wydobywania węglowodorów ze złóż;
3. Podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji,
4. Podziemnego składowania odpadów,
5. Podziemnego składowania dwutlenku węgla,

może być wykonywana po uzyskaniu koncesji.

Art. 22 ww. ustawy opisuje, w jakich przypadkach stosownej koncesji udziela: minister właściwy do spraw środowiska, marszałek województwa lub starosta.

Uzyskanie koncesji nie jest wymagane w przypadku, gdy prowadzone działania określone w art. 4 ust 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2021 poz. 1420) spełniają warunki ww. ustawy. Zgodnie z art. 4:

- **ust. 1.** Przepisów działu III-VIII oraz art. 168-174 nie stosuje się do wydobywania piasków i żwirów, przeznaczonych dla zaspokojenia potrzeb własnych osoby fizycznej, z nieruchomości stanowiących przedmiot jej prawa własności (użytkowania wieczystego), bez prawa rozporządzania wydobytą kopaliną, jeżeli jednocześnie wydobywie:
 - 1) będzie wykonywane bez użycia środków strzałowych,
 - 2) nie będzie większe niż 10 m³ w roku kalendarzowym,
 - 3) nie naruszy przeznaczenia nieruchomości.
- **ust. 2.** Ten, kto zamierza podjąć wydobywanie, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany z 7-dniowym wyprzedzeniem na piśmie zawiadomić o tym właściwy organ nadzoru górniczego, określając lokalizację zamierzonych robót oraz zamierzony czas ich wykonywania.

- **ust. 3.** W przypadku naruszenia wymagań określonych w ust. 1 i 2, właściwy organ nadzoru górniczego, w drodze decyzji, ustala prowadzącemu taką działalność opłatę podwyższoną, o której mowa w art. 140 ust. 3 pkt 3.

5.6.2. Stan aktualny

Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie Gminy Przeworsk zestawiono w poniższej tabeli opracowanej na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Tabela 27. Złóża gazu ziemnego występujące na terenie Gminy Przeworsk.

Gaz ziemny								
Nazwa złoża	Gmina	Kopalina główna	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania		Zasoby bilansowe złoża [mln m ³]		Wydobycie [mln m ³]
						Wydobywalne bilansowe i pozabilansowe	Przemysłowe	
Ujezna	m. Przeworsk, Przeworsk, Tryńcza	Gazy ziemne	35,00	-	złoża skreślone z bilansu zasobów	-	-	-
Przeworsk	m. Przeworsk, Przeworsk	Gazy ziemne	592,00	E	złoża zagospodarowane	251,10	95,79	73,84

źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2020r.

Tabela 28. Złóża kruszyw naturalnych oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej występujące na terenie Gminy Przeworsk.

Kruszywa naturalne								
Nazwa złoża	Gmina	Kopalina główna	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania		Zasoby bilansowe złoża [tys. t]		Wydobycie [tys. t]
						Geologiczne - bilansowe	Przemysłowe	
Gniewczyzna Łańcucka*	Przeworsk, Białobrzegi, Tryńcza	Kruszywa naturalne	50,67	E	złoża zagospodarowane	4 780	532	46
Gniewczyzna Łańcucka - k. torów	Przeworsk, Tryńcza	Kruszywa naturalne	13,42	R	złoża rozpoznane szczegółowo	4 062	-	-
Gorliczyzna	Przeworsk	Kruszywa naturalne	0,57	Z	eksploatacja złoża zaniechana	59	-	59
Gorliczyzna II	Przeworsk	Kruszywa naturalne	0,59	M	złoża skreślone z bilansu zasobów	-	-	-

Kruszywa naturalne								
Nazwa złoża	Gmina	Kopalina główna	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania		Zasoby bilansowe złoża [tys. t]		Wydobycie [tys. t]
						Geologiczne - bilansowe	Przemysłowe	
Gorliczyna III	Przeworsk	Kruszywa naturalne	1,12	Z	eksploatacja złoża zaniechana	56	-	-
Gorliczyna IV	Przeworsk	Kruszywa naturalne	0,88	-	złoże skreślone z bilansu zasobów	-	-	-
Gorliczyna V	Przeworsk	Kruszywa naturalne	1,09	M	złoże skreślone z bilansu zasobów	-	-	18
Gorliczyna VI	Przeworsk	Kruszywa naturalne	0,53	R	złoże rozpoznane szczegółowo	36	-	-
Przeworsk	Przeworsk	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	116,60	R	złoże rozpoznane szczegółowo	12 961***	-	-

źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2020 r.

gdzie:

B – w przypadku kopalni stałych – kopalnia w budowie, w przypadku ropy i gazu – przygotowane do wydobywania lub eksploatacja próbna;

E – złoża eksploatowane;

G – podziemny magazyn gazu (PMG);

M – złoża skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym;

P – złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie;

R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo;

Z – złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane;

T – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo;

K – zmiana rodzaju kopaliny w złożu

* - złoża zawierające piasek ze żwirem;

** - złoża zawierające żwir;

*** - zasoby oraz wydobywanie surowców ilastych ceramiki budowlanej podaje się w tys. m³

5.6.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu¹⁰

Zmiany klimatu mają również wpływ na wydobycie surowców. Do negatywnego wpływu zmian klimatycznych na przemysł wydobywczy należą głównie ekstremalne warunki pogodowe – powodzie, wiatry huraganowe, ulewy, deszcze marznące oraz długotrwałe zaleganie pokrywy lodowej. Działania adaptacyjne w sektorze powinny być skupione wokół zagadnień związanych z:

- technicznymi i organizacyjnymi sposobami dostosowania infrastruktury,
- monitoringiem i wymianą informacji,
- podjęciem niezbędnych badań naukowych,
- prowadzeniem szkoleń i edukacji.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki kopaliniami można zaliczyć nielegalne wydobycie zasobów naturalnych oraz szkody powstające podczas wydobycia surowców. Na terenie gminy zostały rozpoznane złoża surowców, których wydobycie wiąże się z negatywnym wpływem na warstwę glebową, krajobraz oraz florę i faunę zamieszkującą obszar wydobycia. Maszyny wydobywcze mogą także zwiększać poziomy dźwięku w otoczeniu miejsca wydobycia.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarki zasobami geologicznymi powinny dotyczyć głównie uświadamiania mieszkańcom gminy wagi wykorzystania surowców naturalnych oraz realnego wpływu ich wydobycia na środowisko i ludność.

Monitoring środowiska

Organy nadzoru górniczego, w granicach swojej właściwości, wykonują zadania określone w przepisach ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2021 poz. 1420). Zgodnie z art. 168 ww. organy nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych, w szczególności w zakresie:

1. bezpieczeństwa i higieny pracy;
2. bezpieczeństwa pożarowego;
3. ratownictwa górniczego;
4. gospodarki złożami kopalini w procesie ich wydobywania;
5. ochrony środowiska i gospodarki złożem, w tym według kryterium wykonywania przez przedsiębiorców obowiązków określonych w odrębnych przepisach lub na ich podstawie;
6. zapobiegania szkodom;
7. budowy i likwidacji zakładu górniczego, w tym rekultywacji gruntów po działalności górniczej.

¹⁰ www.klimada.mos.gov.pl

5.6.4. Analiza SWOT

Ochrona powierzchni ziemi	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Złoża zlokalizowane na obszarze gminy są rozpoznane w sposób szczegółowy; 	<ul style="list-style-type: none"> Wydobycie surowców może mieć negatywny wpływ na środowisko na środowiska;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Ujmowanie złóż zasobów geologicznych w polityce przestrzennej gminy; Stosowanie najnowszych technologii w czasie ewentualnej eksploatacji zasobów naturalnych, co ma na celu minimalizację wpływu na stosunki wodne oraz środowisko gleby; Kontrola podmiotów prowadzących wydobywanie; Rekultywacja terenów po zakończeniu wydobywania surowców 	<ul style="list-style-type: none"> Nielegalne wydobywanie surowców naturalnych; Degradacja gleb oraz zmiany w stosunkach wodnych towarzyszące wydobywaniu kopalin; Zmiany w ekosystemach w okolicy eksploatowanych złóż.

5.7. Gleby

5.7.1. Stan wyjściowy

Rodzaje gleb

Rodzaje gleb występujące na terenie Gminy Przeworsk są determinowane przez rodzaj skał na których zostały utworzone, oraz przez warunki glebotwórcze występujące w poszczególnych obszarach gminy. Na jej terenie można wyróżnić następujące rodzaje gleb:

- **gleby brunatne** - powstające na glinach zwałowych oraz piaskach i piaskowcach, można wśród nich wyróżnić:
 - **Brunatno – kwaśne**, tworzące się na podłożach bogatych w związki fosforu, potasu, wapnia i magnezu;
 - **Brunatno – wylugowane**, które cechują się wylugowaniem górnej części profilu z kationów zasadowych oraz brakiem zawartości węglanu wapnia, co ogranicza ich żyzność;
- **gleby płowe** - tworzące się na skałach kwaśnych i zasadowych oraz utworach ilowych, posiadają one zróżnicowany na poziomy genetyczny profil.
- **czarnoziemy** - są to żyzne gleby powstające na utworach lessowych o dużej zawartości frakcji pyłowej, są one bogate w związki wapnia oraz magnezu;
- **czarne ziemie** - są to gleby powstające na utworach mineralnych bogatych w związki wapnia oraz materię organiczną, często powstają w miejscach oddziaływania wód gruntowych;
- **mady** – są to gleby tworzące się w wyniku nagromadzenia się materiałów niesionych przez wody rzeczne.

Na terenie Gminy Przeworsk dominują gleby klas bonitacyjnych II - III.

Gdzie:

- **Gleby klasy I** – gleby orne najlepsze. Są to gleby położone w dobrych warunkach fizjograficznych, najbardziej zasobne w składniki pokarmowe, posiadają dobrą naturalną strukturę, są łatwe do uprawy (czynne biologicznie, przepuszczalne, przewiewne, ciepłe, wilgotne).
- **Gleby klasy II** – gleby orne bardzo dobre. Mają skład i właściwości podobne (lub nieco gorsze) jak gleby klasy I, jednak położone są w mniej korzystnych warunkach terenowych lub mają gorsze warunki fizyczne, co powoduje, że plony roślin uprawianych na tej klasie gleb, mogą być niższe niż na glebach klasy I.
- **Gleby klasy III (IIIa i IIIb)** – gleby orne średnio dobre. W porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych. Odznaczają się dużym wahaniami poziomu wody w zależności od opadów atmosferycznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji.
- **Gleby klasy IV (IVa i IVb)** – gleby orne średnie. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Są mało przewiewne, zimne, mało czynne biologicznie. Gleby te są bardzo podatne na wahania poziomu wód gruntowych (zbyt podmokłe lub przesuszone).

- **Gleby klasy V** – gleby orne słabe, są ubogie w substancje organiczne, mało żyzne i nieurodzajne, do tej klasy zaliczmy również gleby położone na terenach nie posiadających melioracji albo takich, które do melioracji się nie nadają.
- **Gleby klasy VI** – gleby orne najłabsze. W praktyce nadają się tylko do zalesienia. Posiadają bardzo niski poziom próchnicy. Próba uprawy roślin na glebach tej klasy niesie ze sobą duże ryzyko uzyskania bardzo niskich plonów.

Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Gminy Przeworsk

Użytki rolne na terenie Gminy Przeworsk stanowią 88,7% całego obszaru Gminy. Dane statystyczne na temat struktury użytków rolnych zostały zestawione poniżej.

Tabela 29. Rodzaj i powierzchnia gruntów Gminy Przeworsk (2020 r.).

Rodzaj gruntu			Gmina Przeworsk
Grunty rolne	Użytki rolne	grunty orne	5794
		sady	100
		łąki trwałe	1229
		pastwiska trwałe	396
		grunty rolne zabudowane	297
		grunty pod rowami	68
	Nie użytki		8
Grunty leśne	lasy		169
Grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkalne		123
	tereny przemysłowe		6
	inne tereny zabudowane		35
	zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy		2
	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe		13
	użytki kopalne		1
	tereny komunikacyjne	drogi	550
tereny kolejowe		68	
Grunty pod wodami	powierzchniowymi płynącymi		62
	powierzchniowymi stojącymi		1

źródło: Starostwo Powiatowe w Przeworsku

5.7.2. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi¹¹

Ruchy masowe ziemi są jednymi z najbardziej rozpowszechnionych zjawisk powodujących katastrofy naturalne. Obejmują one różne procesy i zjawiska, których wspólną cechą jest niszczenie struktury skał i gruntu objawiające się jego wyraźnym przemieszczeniem i deformacją pod wpływem siły ciężkości. Ze względu na charakter i tempo procesu wyróżnia się zjawiska: osuwania, spelzwywania, odpadania, osiadania, spelzwywania i ześlizgiwania się skał. Szybkość osuwania się ziemi jest różna i wynosi od kilku centymetrów do kilku metrów na sekundę. Osuwanie następuje nagle i niespodziewanie, albo jest poprzedzone pewnymi objawami, jak rysy, pęknięcia i szczeliny, otwierające się na granicy obszaru oderwania. Ze względu na wielkość wyróżnia się osuwiska małe, o powierzchni do 1 ha, lub duże - powyżej 100 ha, a ze względu na jego głębokość (od powierzchni osuwiska do jego powierzchni odkłucia) płytkie - do 5 m, lub bardzo głębokie, dochodzące do kilkudziesięciu metrów miąższości. Częstość zjawiskiem jest odnawianie się osuwisk na tych samych obszarach.

W Polsce do głównych przyczyn powstawania osuwisk należą:

- Budowa geologiczna i rzeźba terenu,
- Opady atmosferyczne,
- Działalność człowieka.

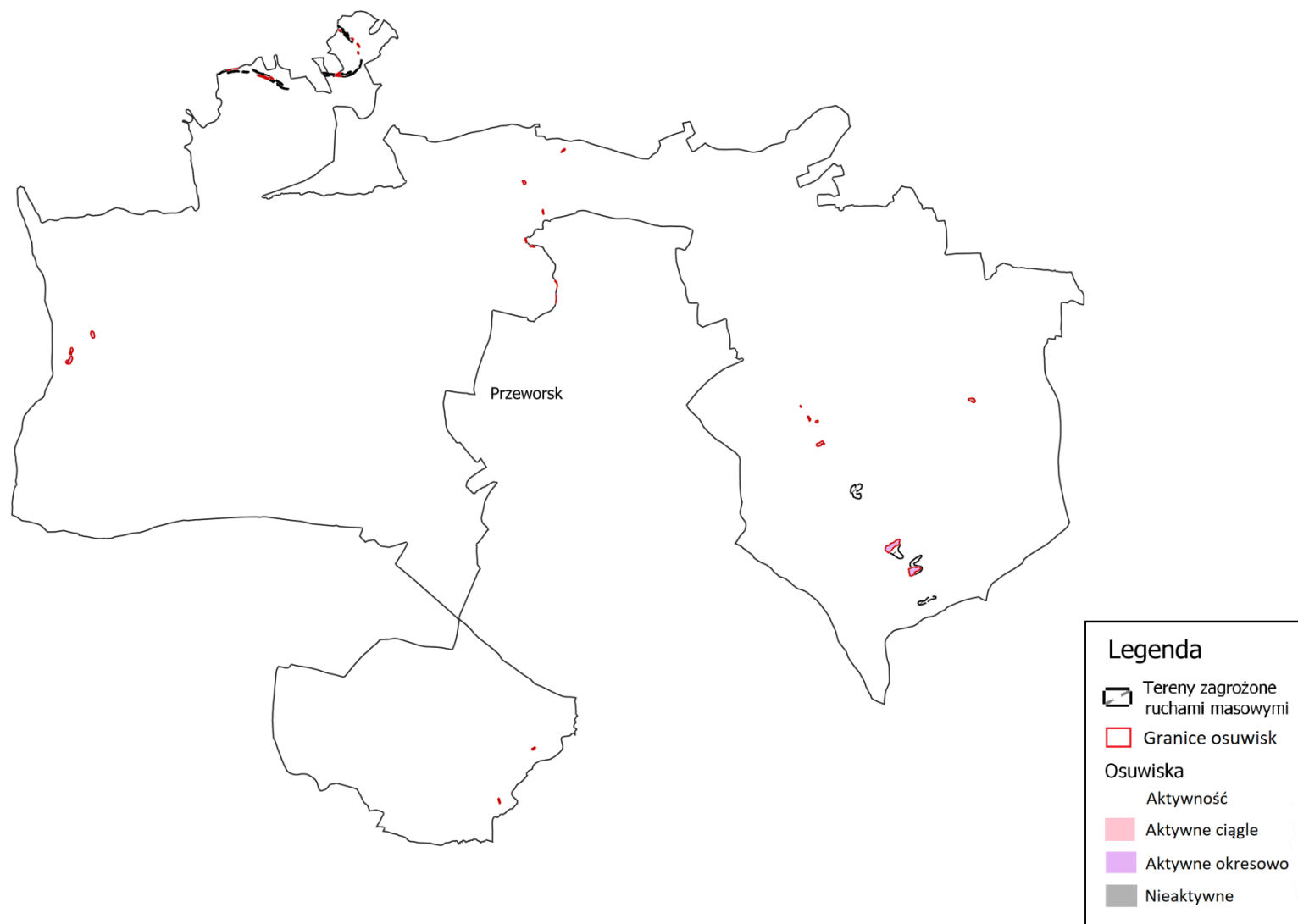
Zgodnie z danymi rejestru SOPO wyróżnia się osuwiska o różnym stopniu aktywności (aktywne, aktywne okresowo i nieaktywne). Zgodnie z *Instrukcją opracowania mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w skali 1:10000* (PIG, 2008 r.) charakterystyka poszczególnych stopni aktywności prezentuje się następująco:

- Osuwisko aktywne ciągle – osuwisko będące w ciągłym ruchu lub którego objawy aktywności występowały w trakcie prowadzenia rejestracji albo w ciągu co najmniej ostatnich 5 lat;
- Osuwisko aktywne okresowo – osuwisko, w obrębie którego objawy aktywności występowały w nieregularnych odstępach czasu, w ciągu ostatnich 50 lat;
- Osuwisko nieaktywne – osuwisko, w obrębie którego nie obserwowano i nie udokumentowano objawów aktywności w ciągu co najmniej ostatnich 50 lat.

Położenie osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi zostało przedstawione na rysunku poniżej.

¹¹ www.mos.gov.pl/srodowisko/geologia/osuwiska/

Rysunek 19. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi, zlokalizowane na obszarze Gminy Przeworsk.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PIG-PIB

5.7.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Efektom przewidywanych zmian klimatycznych będzie wzrost częstotliwości oraz intensywności susz co będzie miało negatywny wpływ na gleby oraz rolnictwo. Wymagane będzie zintensyfikowane nawadnianie terenów dotkniętych suszami. Do działań adaptacyjnych będzie można zaliczyć wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne a także doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń gleb można zaliczyć brak stosowania tzw. „dobrych praktyk rolniczych”, awarie w zakładach przemysłowych, zanieczyszczenia powstające podczas ruchu komunikacyjnego, odprowadzanie ścieków do gleby oraz gromadzenie odpadów na dzikich wysypiskach.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące rolnictwa oraz zagospodarowania gleb powinny dotyczyć tematów takich jak dobre praktyki rolnicze, ochrona gleb, bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin oraz nawozów oraz ograniczanie erozji gleb. Szkolenia poruszające tematy rolnicze organizowane są przez Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale. Organizowane są tam szkolenia dla rolników obejmujące zagadnienia takie jak: nowe rozwiązania chroniące środowisko w gospodarstwach rolnych, pozyskiwaniu dofinansowań na wymianę źródeł ciepła, rolnictwa ekologicznego oraz tematykę rolnictwa przyjaznego środowisku. W szkoleniach tych mogą brać udział zainteresowani właściciele gospodarstw rolnych.

Monitoring środowiska

Monitoring gleb ornych¹²

„Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem badań jest obserwacja zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Monitoring chemizmu rolniczo użytkowanych gleb w Polsce jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane i analizowane są próbki glebowe, reprezentujące 216 stałych punktów kontrolnych zlokalizowanych w całym kraju. Piąta edycja pobierania próbek przypadła na rok 2015. Monitoring chemizmu gleb w 5 turze był realizowany, podobnie jak w poprzednich latach, przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, w ramach umowy nr 23/2015/F zawartej w dniu 17 czerwca 2015 roku pomiędzy Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska (Zamawiający) oraz Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowym Instytutem Badawczym (Wykonawca). Kolejna tura badań planowana była na rok 2020.

Punkty poboru próbek oraz wyniki badań są dostępne na stronie www.gios.gov.pl/chemizm_gleb.

¹² Raport z III etapu realizacji zamówienia „Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017”

5.7.4. Analiza SWOT

Gleby	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Użytki rolne stanowiące dużą część powierzchni Gminy Przeworsk; • Przewaga gleb dobrej jakości; 	<ul style="list-style-type: none"> • Obecność osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi; • Narażenie na zjawisko suszy rolniczej;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Szkolenie rolników z zakresu zasad dobrej praktyki rolniczej przez Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale; • Rekultywacja terenów zdegradowanych; • Zabezpieczanie osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi; 	<ul style="list-style-type: none"> • Erozja gleb spowodowana czynnikami klimatycznymi oraz nieprawidłowymi praktykami rolniczymi; • Osunięcia się gruntu;

5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.8.1. Stan wyjściowy¹³

Zgodnie z zapisami *Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Przeworsk*, właściciele nieruchomości, na terenie których powstają odpady komunalne, zobowiązani są do ich selektywnego zbierania i przekazywania przedsiębiorcy odbierającemu odpady lub do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Poprzez selektywne zbieranie odpadów komunalnych należy rozumieć prowadzoną przez właściciela nieruchomości segregację odpadów powstałych na terenie nieruchomości. Segregacja polega na podziale odpadów na poszczególne frakcje oraz osobnym gromadzeniu ich w pojemnikach lub workach, odpowiednio oznaczonych, obejmujących co najmniej: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe oraz bioodpady.

Bezpośrednio z terenu nieruchomości odbierane są następujące frakcje odpadów komunalnych zbieranych selektywnie:

- 1) szkło bezbarwne i kolorowe
- 2) papier
- 3) metale i tworzywa sztuczne
- 4) bioodpady
- 5) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- 6) odpady wielkogabarytowe
- 7) zmieszane odpady komunalne
- 8) popioły
- 9) odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwach domowych w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek.

¹³ Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Przeworsk

Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych¹⁴

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) dla Gminy Wiejskiej Przeworsk mieści się w Przeworsku przy ul. Głębokiej 5. W Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) odbierane będą następujące odpady zebrane selektywnie dostarczone przez właścicieli nieruchomości:

- 1) szkło,
- 2) papier,
- 3) metale i tworzywa sztuczne,
- 4) bioodpady, rozdrobnione gałęzie drzew i krzewów,
- 5) odzież i tekstylia,
- 6) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- 7) odpady wielkogabarytowe,
- 8) odpady budowlane i rozbiórkowe powstałe w wyniku remontów w gospodarstwach domowych, wykonywane we własnym zakresie przez właścicieli nieruchomości,
- 9) szkło okienne,
- 10) zużyte opony,
- 11) popioły,
- 12) styropiany budowlane i opakowaniowe,
- 13) odpady niebezpieczne powstające w gospodarstwach domowych w szczególności:
 - a) przeterminowane leki i chemikalia,
 - b) zużyte baterie i akumulatory ,
 - c) farby, kleje, rozpuszczalniki, lakiery, oleje odpadowe oraz opakowania po tych substancjach,
 - d) środki ochrony roślin, środki czyszczące, żywice, środki do konserwacji drewna oraz opakowania po tych substancjach,
 - e) lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć w tym termometry rtęciowe,
 - f) odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwach domowych w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek.

Osiągnięte poziomy recyklingu przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, dla Gminy Przeworsk, za 2020 rok:

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 67,63%. Oznacza to, że Gmina Przeworsk osiągnęła wymagany poziomu recyklingu tych odpadów.

Wyroby zawierające azbest

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w bazie azbestowej, na terenie Gminy Przeworsk, znajduje się 1 545 390 kg wyrobów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia. (stan na dzień 16.09.2021 r.).

¹⁴ Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Przeworsk

Instalacje komunalne funkcjonujące na terenie Województwa Podkarpackiego

Instalacje komunalne do przetwarzania odpadów funkcjonujące na terenie województwa podkarpackiego zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 30. Wykaz funkcjonujących instalacji komunalnych na terenie województwa podkarpackiego.

Lp.	Nazwa instalacji/ Adres instalacji
Funkcjonujące na terenie województwa podkarpackiego instalacje komunalne do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych	
1	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych – Zakład Zagospodarowania Odpadów/ Kozodrza, 39-103 Ostrów.
2	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych – Sortownia odpadów komunalnych zmieszanych i z selektywnej zbiórki, kompostownia/ ul. Białobrzeska, 38-400 Krosno
3	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych – Sortownia odpadów komunalnych zmieszanych i z selektywnej zbiórki/ Wolica, 38-200 Jasło
4	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych – Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów/ Paszczyzna 62B, 39-207 Brzeźnica
5	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (MBP)/ ul. Centralny Okręg Przemysłowy, 37-450 Stalowa Wola
6	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych – Zakład Segregacji i Kompostownia Odpadów/ ul. Strefowa 8, 39-400 Tarnobrzeg
7	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych – Sortownia odpadów komunalnych zmieszanych, kompostownia/Giedlarowa, 37-300 Leżajsk
8	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych – Sortownia odpadów zmieszanych i z selektywnej zbiórki, kompostownia/ m. Sigielki, 37-418 Krzeszów
9	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych – Sortownia odpadów komunalnych zmieszanych, kompostownia frakcji podsitowej/ Młyny 111a, 37-550 Radymno
10	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych – Sortownia odpadów zmieszanych i z selektywnej zbiórki kompostownia/ ul. Piastowska, 37-700 Przemyśl
Funkcjonujące na terenie województwa podkarpackiego instalacje komunalne do przetwarzania odpadów powstałych w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – składowiska	
11	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – Składowisko „Kozodrza”
12	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – Składowisko „Krosno”,
13	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – Składowisko „Przemyśl”

Lp.	Nazwa instalacji/ Adres instalacji
14	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – Składowisko „Stalowa Wola”,
15	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – Składowisko „Sigielki”
16	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – Składowisko „Młyny”
17	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – Składowisko „Średnie Wielkie”
18	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – Składowisko „Giedlarowa”
19	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych - Składowisko „Paszczyzna”

źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego

5.8.2. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych oraz ich efektów należy mieć na uwadze podczas wybierania lokalizacji oraz projektowania obiektów typu PSZOK oraz składowisk odpadów.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Większość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska dotyczących gospodarki odpadami, jest związana ze składowiskami odpadów. Można do nich zaliczyć przedostawanie się odpadów poza miejsce wyznaczone do ich składowania, a także samozapłon gazów składowiskowych.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarki powinny dotyczyć zagadnień takich jak prawidłowa gospodarka odpadami, znaczenie segregacji odpadów oraz obejmować akcje takie jak „Sprzątanie Świata”.

Monitoring środowiska

Monitoringiem składowisk odpadów zajmują się jednostki zarządzające takimi instalacjami oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, który zajmuje się działalnością kontrolną.

5.8.3. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła; 	<ul style="list-style-type: none"> Na terenie Gminy Przeworsk występują wyroby zawierające azbest; Nieprzepisowe postępowanie z odpadami;; Niska świadomość ekologiczna mieszkańców;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Edukacja ekologiczna mieszkańców; Usuwanie oraz unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest; 	<ul style="list-style-type: none"> Spalanie odpadów w przydomowych kotłowniach; Nieprawidłowa segregacja odpadów; Brak chęci mieszkańców do usuwania materiałów zawierających azbest;

5.9. Zasoby przyrodnicze

5.9.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie Gminy Przeworsk występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000.

Obszary Natura 2000¹⁵

Nazwa obszaru: Starodub w Pełkiniach

Kod obszaru: PLH180050

Powierzchnia: 574,82 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

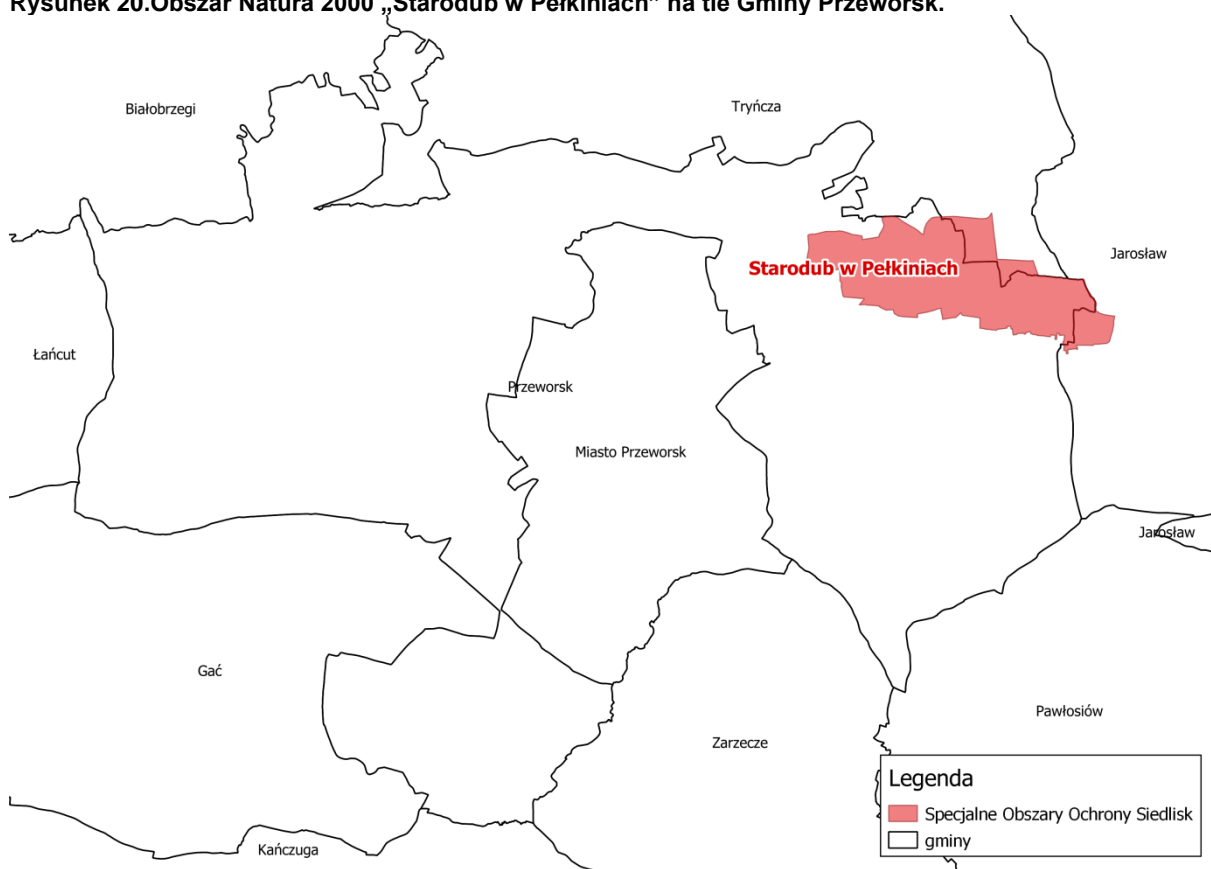
Opis:

Zgodnie z podziałem administracyjnym Polski, obszar położony jest w województwie podkarpackim, powiatach przeworskim i jarosławskim, gminach Tryńcza, Przeworsk oraz Jarosław. Obszar leży w obrębie dwóch jednostek geomorfologicznych: Pogórza Karpackiego oraz Kotliny Sandomierskiej. Zróżnicowana budowa geologiczna obszaru powoduje różnorodność i zmienność zasobów wód podziemnych. Są to wody w utworach kredowych, trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Wody w utworach trzeciorzędowych mają niewielkie znaczenie użytkowe i wyłącznie charakter lokalny. Głównym użytkowym poziomem wodonośnym jest poziom czwartorzędowy, o zróżnicowanej miąższości, wahającej się od kilku do kilkunastu metrów. Obszar położony jest w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 Dębica-Stalowa Wola-Rzeszów. . Krajobraz obszaru ma charakter równinny i jest mało zróżnicowany. Brak jest w nim form wyniesionych. Wysokość bezwzględna najwyższego wzniesienia obszaru wynosi 182,4 m n.p.m i znajduje się ono w jego północo-zachodniej części. W krajobrazie dominują grunty orne i użytki zielone, brak jest większych kompleksów leśnych. Nieliczne zadrzewienia koncentrują się wzdłuż sieci rowów melioracyjnych oraz cieków Przykopa zwłaszcza w południowo-wschodniej części obszaru. Południową i wschodnią granicę obszaru stanowią tereny zabudowane położone w obrębie miejscowości Ujezna, Pełkinie i Wólka Pełkińska.

¹⁵ www.natura2000.gdos.gov.pl

Lokalną szatę roślinną tworzy mozaika łąk i ziołorośli, którą urozmaicają szuwały, zarośla, niewielkie fragmenty łągów Fraxino-Alnetum oraz dynamicznych olsów. Istotnym elementem krajobrazu, wskazującym o dominacji w krajobrazie użytkowania rolniczego, są znaczne powierzchnie gruntów ornyc, na których uprawia się głównie rzepak i kukurydzę. Pod względem przyrodniczym najcenniejszy jest zróżnicowany pod względem wilgotności podłoża i składu gatunkowego fitokompleks szuwarów związku Magnocaricon, ziołorośli związku Filipendulion ulmariae, łąk świeżych ze związku Arrhenatherion elatioris oraz zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych związku Molinion. O bogactwie tych ostatnich świadczy obecność gatunków chronionych i zagrożonych, m.in.: goździka pysznego *Dianthus superbus*, kosaćca syberyjskiego *Iris sibirica*, mieczyka dachówkowatego *Gladiolus imbricatus*, selernicy żyłkowanej *Cnidium dubium* i stoplamków – szerokolistnego *Dactylorhiza majalis* i krwistego *Dactylorhiza incarnata*. Jednak największą osobliwością jest duża populacja staroduba łąkowego *Ostericum plautre*

Rysunek 20. Obszar Natura 2000 „Starodub w Pełkiniach” na tle Gminy Przeworsk.

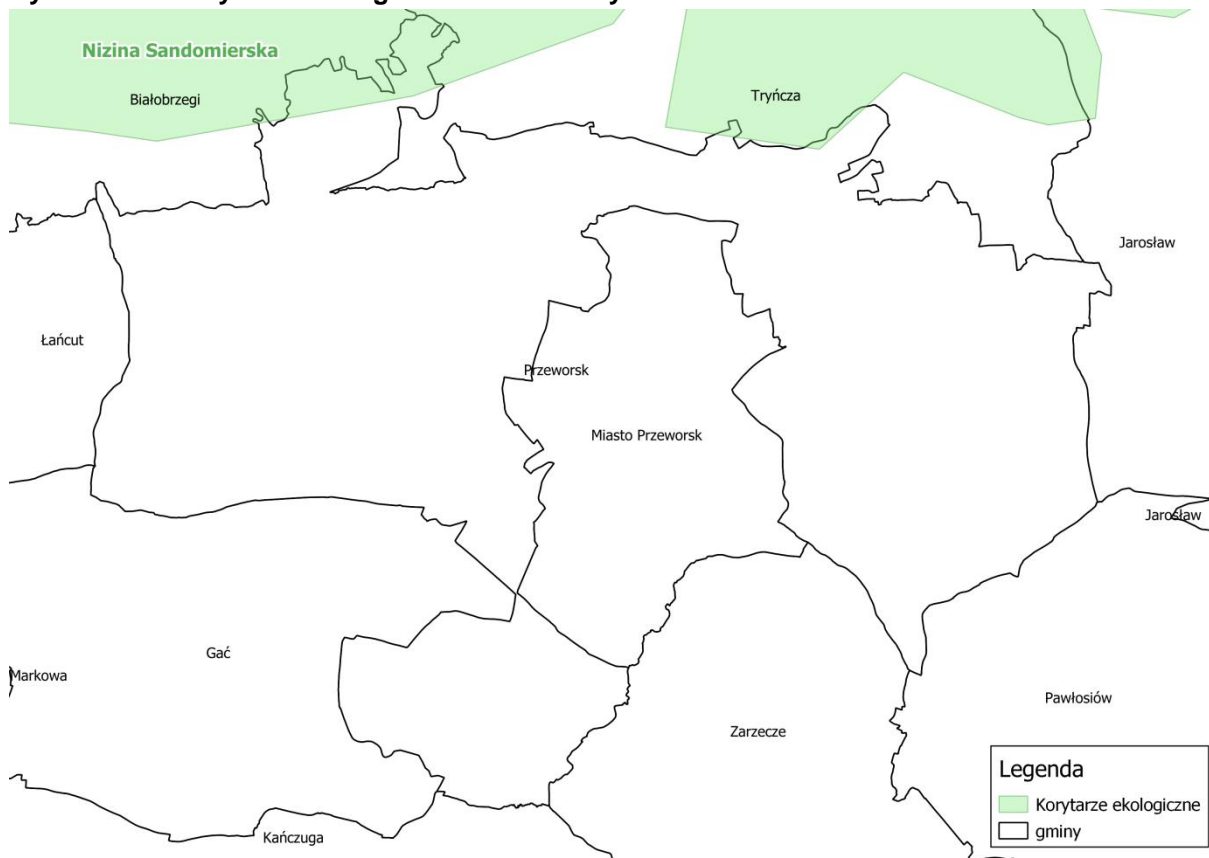

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ.

5.9.2. Korytarze ekologiczne

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2021 poz. 1098) pod pojęciem korytarza ekologicznego rozumie się obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Przez teren Gminy Przeworsk przebiega fragment korytarza ekologicznego „Nizina Sandomierksa”. Jego przebieg przedstawiono poniżej.

Rysunek 21. Korytarze ekologiczne na tle Gminy Przeworsk.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ.

5.9.3. Lasy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie Gminy Przeworsk wynosi 160,80 ha, co daje lesistość na poziomie 1,8%. Wskaźnik lesistości gminy jest niższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,5%. Strukturę lasów na terenie Gminy Przeworsk przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 31. Struktura lasów położonych na terenie Gminy Przeworsk w roku 2020.

Lasy		
Powierzchnia ogółem	ha	160,80
Lesistość	%	1,8
Lasy publiczne ogółem	ha	85,57
Lasy prywatne ogółem	ha	75,23

źródło: GUS

Lasy państwowe znajdujące się na obszarze Gminy Przeworsk są zarządzane przez Nadleśnictwo Kańczuga. Na obszarze gminy można napotkać następujące typy siedliskowe lasu:

- **Las wilgotny** - zajmuje siedliska żyzne i bardzo żyzne, wilgotne. Tworzy się na glebach brunatnych, murszowo-torfowych, murszowatych, gruntowo-glejowych oraz niektórych czarnych ziemiach. Główny drzewostan tworzy dąb szypułkowy oraz jesion z domieszkami wiązu, klonu, jawora, lipy, osiki oraz grabu. W podszyciu napotyka się kruszynę, leszczynę, czeremchę, jarząb, bez czarny, bez koralowy, porzeczkę czarną, dereń, trzmielinę oraz kalinę koralową. Runo tych siedlisk leśnych jest

tworzone przez wysokie byliny, w tym dużą ilość roślin azotolubnych takich jak pokrzywy.

- **Las wyżynny świeży** - występuje na glebach piaskowych oraz lessach. Główny drzewostan tworzą buki z domieszkami jodły, rzadziej świerka. Charakterystyczne dla runa tych siedlisk rośliny takie jak: starzec Fuchsa, jeżyna gruczołowata, starzec, paprotnik kolczysty czy szaflwia lepka .
- **Las mieszany świeży** – występuje na glebach brunatnych oraz płowych, rzadziej na bielicach i glebach rdzawych. Główny drzewostan tworzą sosna, dąb, buk, świerk oraz jodła z domieszkami modrzewia, brzozy, osiki, lipy oraz klonu. W podszyciu napotyka się trzmielin, jarząb, leszczynę, kruszynę, wiciokrzew, głóg oraz dereń. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez kombinację roślin charakterystycznych dla lasów mieszanych oraz borów mieszanych.
- **Las mieszany wilgotny** – występuje na średniożylnych i wilgotnych siedliskach, często w obniżeniach terenu, w których zalegać mogą wody gruntowe. Tworzy się na glebach bielicowych oglejonych, brunatnych a także na glebach murszowych oraz zdegradowanych czarnych ziemiach. Główny drzewostan tworzy sosna, dąb szypułkowy, świerk oraz jodła. W podszyciu napotyka się jarząb, leszczynę, kruszynę oraz czeremchę. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez rośliny wilgociolubne.
- **Ols** – zajmuje siedliska bagienne z płytkimi wodami gruntowymi, często występuje w dolinach rzecznych oraz wokół jezior. Tworzy się na torfach niskich. Główny drzewostan tworzy olsza czarna z domieszkami jesionu, brzozy omszonej oraz świerka. W podszyciu napotyka się kruszynę, leszczynę, czeremchę, jarząb, bez czarny oraz czarna porzeczkę. Charakterystyczną cechą runa lasów olsowych jest występowanie roślin typowych dla lasów (mchy, paprocie) oraz roślin szuwarowych.

5.9.4. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają także bezpośredni wpływ na florę oraz faunę. Wpływają one na zasięg występowania poszczególnych gatunków, ich cykle rozrodcze i interakcje ze środowiskiem naturalnym, a w przypadku roślin także na okresy wegetacji. Ocieplenie się klimatu spowoduje migracje gatunków – gatunki preferujące chłodniejsze temperatury zostaną wyparte przez gatunki ciepłolubne. Część tych gatunków będzie uznana za gatunki inwazyjne wypierające rodzimą florę i faunę. Przekształcenia siedlisk na skutek zmian klimatycznych mogą dotknąć także warunków wodnych – obniżenie się poziomu wód gruntowych może spowodować stopniowy zanik siedlisk o dużej wilgotności.

W ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca się:

- utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Dotyczy to szczególnie obszarów wodno-błotnych;
- regulowanie wpływu klimatu poprzez wykorzystywanie odpowiednich ekosystemów;
- wpływ na mikroklimat przez zalesienia oraz tworzenie obszarów zielonych;
- zwiększanie naturalnej retencji wodnej,
- uwzględnianie zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi w dokumentach planistycznych;
- odpowiednia gospodarka leśna, z naciskiem na odpowiedni skład gatunkowy.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, mających wpływ na zasoby przyrodnicze, można zaliczyć negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza i wód na środowisko i organizmy żywe, pożary lasów oraz choroby roślin. W celu minimalizacji nadzwyczajnych zagrożeń, należy prowadzić efektywny system monitoringu środowiska oraz pracować na minimalizacją efektów susz na siedliska przyrodnicze. Należy także pamiętać o ograniczeniach obejmujących tereny chronione oraz ich otuliny. Mają one na celu zminimalizować negatywną działalność człowieka mogącą powodować negatywne zmiany w ekosystemach oraz prowadzić do degradacji siedlisk.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak wartościowe są zasoby środowiska w gminie. Można to osiągnąć poprzez edukację w szkołach oraz tworzenie ścieżek edukacyjnych, zwłaszcza na terenach objętych ochroną.

Edukacja ekologiczna w szkołach, dotycząca zagadnień związanych z ochroną przyrody odbywa się poprzez odpowiednie programy edukacyjne. Ochrona przyrody jest nauką interdyscyplinarną i obejmuje zagadnienia dotyczące przedmiotów takich jak geografia, biologia, chemia oraz fizyka.

Monitoring środowiska¹⁶

Stan zasobów przyrodniczych monitorowany jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Zintegrowanego Monitoringu Przyrodniczego Środowiska w Polsce. Celem ZMŚP jest dostarczenie danych do określania aktualnego stanu środowiska oraz w oparciu o wieloletnie cykle obserwacyjne, przedstawienie krótko i długookresowych przemian środowiska w warunkach zmian klimatu i narastającej antropopresji. Uzyskane wyniki z prowadzonych obserwacji stanowią podstawę do sporządzenia prognoz krótko i długoterminowych rozwoju środowiska przyrodniczego oraz przedstawienia kierunków zagrożeń i sposobów ich przeciwdziałania.

5.9.5. Analiza SWOT

Ochrona przyrody	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Obecność obszarowych form ochrony przyrody na terenie gminy; 	<ul style="list-style-type: none"> • Presja wywierana przez człowieka na obszary chronione, związana z postępującą urbanizacją; • Zwiększający się ruch turystyczny;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Uwzględnianie obszarów chronionych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; • Ochrona i rozwój lasów poprzez realizację założeń Planów Urządzania Lasów; 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost presji człowieka na środowisko, zarówno przez wzmożony ruch turystyczny jak i presję urbanistyczną; • Fragmentacja siedlisk oraz korytarzy ekologicznych spowodowana urbanizacją terenów; • Przekształcenia siedlisk przyrodniczych w związku ze zmianami klimatycznymi;

¹⁶ www.zmsp.gios.gov.pl

5.10. Zagrożenia poważnymi awariami

5.10.1. Stan aktualny

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.), mówiąc o:

- a) „poważnej awarii - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.
- b) „poważnej awarii przemysłowej – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Obejmują one takie rodzaje zdarzeń jak:

1. Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
2. Awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
3. Awarie budowli hydrotechnicznych, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
4. Klęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

Jak wynika z informacji WIOŚ na terenie Gminy Przeworsk nie występują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZDR), ani zakłady zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR).

Należy zaznaczyć, iż zagrożenie spowodowania poważnej awarii wynikać może także z transportu substancji niebezpiecznych. Paliwa płynne przewożone są praktycznie po wszystkich drogach, gdzie występują stacje paliw płynnych.

5.10.2. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają wpływ na zagrożenie poważnymi awariami. Ekstremalne zjawiska atmosferyczne takie jak zbyt wysokie temperatury powietrza, burze, wichury czy ulewy mogą doprowadzić do awarii urządzeń na terenie zakładów przemysłowych. Ponadto bodźce te mogą zwiększyć ryzyko wystąpienia wypadków oraz awarii podczas przewożenia substancji niebezpiecznych ciągami komunikacji samochodowej oraz kolejowej. Aby zmniejszyć ryzyko wpływu zmian klimatycznych na ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych należy zaadaptować procedury przewozu substancji niebezpiecznych oraz funkcjonowania instalacji przemysłowych poprzez utworzenie systemu kontroli zabezpieczeń. Zaleca się także branie czynników klimatycznych pod uwagę przy budowie dróg oraz instalacji przemysłowych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, należą w tej kategorii, głównie awarie pojazdów przewożących substancje niebezpieczne, awarie w zakładach przemysłowych oraz ryzyko zagrożenia gwałtownymi zjawiskami pogodowymi. W celu ich uniknięcia należy brać pod uwagę, możliwość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, na etapie projektowania oraz budowy dróg oraz należy usprawnić systemy kontroli bezpieczeństwa instalacji oraz środków transportu substancji niebezpiecznych.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak postępować w razie wystąpienia poważnej awarii oraz jak zmniejszyć jej skutki.

Monitoring środowiska

Zakłady o dużym oraz zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej kontrolowane są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz przez Państwową Straż Pożarną. Transport substancji niebezpiecznych jest natomiast nadzorowany przez funkcjonariuszy: Policji, Inspekcji Transportu Drogowego, Straży Pożarnej oraz Straży Granicznej

5.10.3. Analiza SWOT

Poważne awarie	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Brak zakładów ZDR oraz ZZR na terenie gminy; 	<ul style="list-style-type: none"> • Obecność dróg którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie metod postępowania w razie wystąpienia zdarzeń kwalifikowanych jako poważne awarie; • Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii; 	<ul style="list-style-type: none"> • Zdarzenia losowe przy ciągach komunikacyjnych (wypadki, rozszczelnienia);

6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

6.1. Wyznaczone cele i zadania

Cele niniejszego programu zostały wyznaczone na podstawie:

- Zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych komponentów środowiska;
- Możliwości finansowych analizowanej JST;
- Celów dokumentów wyższego szczebla (poziom powiatowy, wojewódzki i krajowy);
- Celów dokumentów lokalnych (funkcjonujących na terenie Gminy Przeworsk).

Tabela 32. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ.

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Zapewnienie dobrego stanu środowiska w zakresie jakości powietrza , oraz adaptacja do zmian klimatu	Liczba zanieczyszczeń dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie [szt.] <u>Źródło:</u> Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie	3	1	Monitoring i zarządzanie jakością powietrza	Realizacja obowiązującego programu ochrony powietrza	W – Gmina Przeworsk M – podmioty wyznaczone w programie	Brak środków na realizację zadania
							Wdrażanie oraz aktualizacja planu gospodarki niskoemisyjnej	W – Gmina Przeworsk M – podmioty wyznaczone w planie	Brak środków na realizację zadania
							Monitoring i ocena jakości powietrza	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
							Kontrola przestrzegania zakazu spalania odpadów w piecach domowych	W – Gmina Przeworsk	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania, niechęć mieszkańców
						Wpieranie inwestycji ograniczających emisję komunikacyjną, w tym dotyczących niskoemisyjnego taboru oraz infrastruktury transportu publicznego	Remonty nawierzchni dróg, przebudowa wraz z modernizacją istniejących połączeń komunikacyjnych, w tym przebudowa ulic o małej przepustowości	W – Gmina Przeworsk M – zarządcy dróg	Sprzeciw mieszkańców
							Dotacja na przebudowę drogi powiatowej Przeworsk – Ujezdna – Pełkinie	W – Gmina Przeworsk	–
							Dotacja na budowę chodników przy drogach powiatowych w miejscowości Nowosielce i Gorliczyna	W – Gmina Przeworsk	–
							Rozwój komunikacji zbiorowej	W – Gmina Przeworsk M – przedsiębiorstwa organizujące transport publiczny, Starostwo Powiatowe w Przeworsku	Brak środków na realizację zadania, niechęć mieszkańców w stosunku do transportu zbiorowego
							Budowa Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej – PKA, parking wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy przystanku w m. Grzęska	M – Gmina Przeworsk	Brak środków na realizację zadania
							Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych	W – Gmina Przeworsk M – zarządcy dróg	Brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeworsk na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2024-2028

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Utrzymywanie czystości nawierzchni ulic przez ograniczenie wtórnego pylenia	W – Gmina Przeworsk M – zarządcy dróg	–
			Odbiorcy gazu [gosp. domowe] <u>Źródło:</u> GUS	2 900	3 000	Poprawa efektywności energetycznej i ograniczanie emisji niskiej z sektora komunalno-bytowego	Wspieranie modernizacji i wymiany nisko sprawnych źródeł spalania w sektorze komunalno-bytowym na wysokosprawne i niskoemisyjne oraz zmiana czynnika grzewczego w obiektach sektora publicznego oraz prywatnego	W – Gmina Przeworsk M – mieszkańcy, wspólnoty mieszkaniowe, przedsiębiorstwa, instytucje	Brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
							Rozbudowa sieci gazowej i zwiększanie liczby nowych odbiorców dla celów grzewczych	M – PSG	Brak środków na realizację zadania, brak chęci podłączenia się przez mieszkańców
							Termomodernizacje i termorenowacje obiektów budowlanych użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania	W – Gmina Przeworsk M – Starostwo Powiatowe w Przeworsku, zarządzający nieruchomościami	Brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania, niechęć mieszkańców
			Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp. domowe] <u>Źródło:</u> GUS	1 421	1 600	Wzmocnienie systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa skierowanej na promocję postaw służących ochronie powietrza.	Uczestnictwo w akcjach informacyjnych i edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza oraz kampanii promujących gospodarkę niskoemisyjną, w tym promujących stosowanie w budownictwie indywidualnym mikroinstalacji OZE, budownictwa energooszczędnego i pasywnego	W – Gmina Przeworsk M – Starostwo Powiatowe w Przeworsku, organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
							Uczestnictwo w kampanii informacyjnej dotyczącej programu Ministerstwa Środowiska „Czyste Powietrze” oraz „Mój Prąd”	W – Gmina Przeworsk M – Starostwo Powiatowe w Przeworsku	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeworsk na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2024-2028

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
						Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Rozwój instalacji wykorzystujących źródła odnawialne (kolektory słoneczne, fotowoltaika, pompy ciepła)	W – Gmina Przeworsk M – zarządcy budynków, mieszkańcy	Brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania, brak chęci mieszkańców
							Instalacja Odnawialnych Źródeł Energii na terenie Gminy Przeworsk	W – Gmina Przeworsk	Brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania, brak chęci mieszkańców
2.	Zagrożenia hałasem	Poprawa klimatu akustycznego w Gminie Przeworsk	Wielkość przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu przy drogach [dB] <u>Źródło:</u> PZDW, GDDKiA, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie	<15	<5	Zarządzane jakością klimatu akustycznego	Monitoring poziomów hałasu	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
							Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	W – Gmina Przeworsk	–
						Poprawa standardów klimatu akustycznego	Stosowanie zabezpieczeń przeciwhałasowych (np. budowa ekranów akustycznych, stosowanie ITS, nawierzchni „cichych”)	W – Gmina Przeworsk M – Zarządcy dróg i linii kolejowych	Brak środków na realizację zadania
							Nasadzenia zieleni izolacyjnej	W – Gmina Przeworsk M – Zarządcy dróg i linii kolejowych	Brak środków na realizację zadania
						Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa	Edukacja ekologiczna dotycząca hałasu	W – Gmina Przeworsk	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
3.	Pola elektromagnetyczne	Ochrona ludności i środowiska przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym	Liczba przekroczeń dopuszczalnych wartości PEM	Brak badań	0	Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych nieprzekraczających wartości dopuszczalnych	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	M - Starostwo Powiatowe w Przeworsku	-
			Źródło: Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie				Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie	-
			Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi.				W – Gmina Przeworsk	-	
4.	Gospodarowanie wodami	Przeciwdziałanie, minimalizowanie i usuwanie skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych oraz zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wody dla społeczeństwa i gospodarki	Ilość JCWP o złym stanie ogólnym	9	4	Monitoring wód i ochrona zasobów wodnych	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie	-
			Źródło: Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie				Ustanawianie stref ochronnych ujęć wód powierzchniowych i podziemnych	M – PGW WP	-
			Ilość JCWPd o złym stanie ogólnym	0	0	Zapobieganie i przeciwdziałanie powodziom oraz ograniczenie ich zasięgu i skutków	Budowa, rozbudowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych	M – PGW WP	Brak środków na realizację zadania
							Modernizacja i poprawa stanu technicznego infrastruktury przeciwpowodziowej	M – PGW WP	Brak środków na realizację zadania
Zabezpieczenie przeciwpowodziowe w zlewni rzeki Mlecza poprzez kompleksową realizację działań w zakresie odcinkowego: kształtowania przekroju podłużnego i poprzecznego koryta cieku, budowy obwałowań, budowy murów oporowych, budowy zbiorników wodnych - koncepcja, dokumentacja techniczna	M – PGW WP	Brak środków na realizację zadania							

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeworsk na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2024-2028

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego w zlewni rzeki Wisłok poprzez budowę zbiorników przeciwpowodziowych	M – PGW WP	Brak środków na realizację zadania
							Wykonanie modelowania hydrauliczno-hydrologicznego cieków niekontrolowanych w zlewni rzeki Wisłok	M – PGW WP	Brak środków na realizację zadania
			Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku [dam ³]	354,2	345,0		Analiza programów inwestycyjnych w zlewni rzeki Wisłok dla cieków nie objętych Mapami Zagrożenia Powodziowego i Mapami Ryzyka Powodziowego	M – PGW WP	Brak środków na realizację zadania
			<u>Źródło:</u> GUS				Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszarów zagrożenia powodziowego	W – Gmina Przeworsk	–
			Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ³]	23,8	23,0	Zwiększenie retencji wodnej oraz przeciwdziałanie i ograniczenie negatywnych skutków suszy	Budowa, rozbudowa i modernizacja systemów naturalnej i sztucznej retencji wodnej	W – Gmina Przeworsk M – PGW WP, PGL LP	Brak środków na realizację zadania
			<u>Źródło:</u> GUS				Budowa systemów zagospodarowania i retencji wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych.	W – Gmina Przeworsk	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
							Działania edukacyjne upowszechniające wiedzę o konieczności i sposobach ochrony przed suszą	W – Gmina Przeworsk M – PGW WP, organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	Zrównoważone gospodarowanie wodami dla zapewnienia zapotrzebowania na wodę dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcia dobrego stanu wód	Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.] <u>Źródło:</u> GUS	4 603	4 620	Rozwój systemów zaopatrzenia w wodę	Budowa, rozbudowa, modernizacja wodociągów, ujęć wód i stacji uzdatniania wody z zastosowaniem nowoczesnych technologii	W – Gmina Przeworsk M – ZGK przy Gminie Przeworsk	Brak środków na realizację zadania
							Działania edukacyjne informujące o konieczności i sposobach oszczędnego użytkowania wody	W – Gmina Przeworsk M – ZGK przy Gminie Przeworsk	Brak środków na realizację zadania
			Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.] <u>Źródło:</u> GUS	4 603	4 620	Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wody i ograniczanie ich emisji ze źródeł osadniczych oraz przemysłowych	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	W – Gmina Przeworsk M – ZGK przy Gminie Przeworsk	Brak środków na realizację zadania
			Zbiorniki bezodpływowe [szt.] <u>Źródło:</u> GUS	23	0		Budowa nowych i rozbudowa istniejących sieci zbiorczej kanalizacji deszczowej wraz z systemami oczyszczania wód opadowych.	W – Gmina Przeworsk M – ZGK przy Gminie Przeworsk	Brak środków na realizację zadania
							Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków i bezodpływowych zbiorników ścieków na terenach, gdzie realizacja sieci kanalizacyjnych jest ekonomicznie lub technicznie nieuzasadniona	W – Gmina Przeworsk M – właściciele budynków	Brak środków na realizację zadania, brak zainteresowania ze strony mieszkańców
			Przydomowe oczyszczalnie ścieków [szt.] <u>Źródło:</u> GUS	2	8		Zaprowadzenie ewidencji oraz sukcesywna kontrola zbiorników bezodpływowych (szamb)	W – Gmina Przeworsk	–
							Prowadzenie działań edukacyjnych, informujących o skutkach zanieczyszczeń wody na jakość życia mieszkańców oraz o zasadach przeciwdziałania, tym zanieczyszczeniom	W – Gmina Przeworsk M – PGW WP, organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeworsk na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2024-2028

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
6.	Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów geologicznych oraz ograniczanie presji na środowisko związanej z eksploatacją i prowadzeniem prac poszukiwawczych	Wydobycie gazu ziemnego [mln m ³]	73,84	70,00	Kompleksowa ochrona i monitoring zasobów kopalin	Ochrona planistyczna udokumentowanych złóż kopalin z wykorzystaniem instrumentów obowiązującego prawa.	W – Gmina Przeworsk M – organy administracji geologicznej, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	–
			Źródło danych: PIG-PIB				Eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez wzmocnienie systemu kontroli.	M – organy administracji geologicznej, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Starostwo Powiatowe w Przeworsku	–
			Wydobycie kruszyw naturalnych [tys. t]	123	110	Minimalizacja presji na środowisko wywieranej działalnością górniczą	Pełne wykorzystanie decyzji środowiskowych w procedurach koncesyjnych prowadzonych wg kompetencji przez marszałka województwa lub starostę	W – Gmina Przeworsk M – organy administracji geologicznej	–
			Źródło danych: PIG-PIB				Wdrażanie innowacyjnych technik eksploatacji i przetwarzania surowców	M – przedsiębiorcy	Brak środków na realizację zadania
7.	Gleby	Ochrona powierzchni ziemi, gleb oraz minimalizowanie i usuwanie skutków zmian klimatu, w tym osuwisk	Powierzchnia nieużytków [ha]	8	2	Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb	Upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych oraz rozwój systemu doradztwa rolniczego	W – Gmina Przeworsk M – ODR	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
			Źródło: GUS				Wspieranie i promocja rolnictwa ekologicznego	W – Gmina Przeworsk M – ODR	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
						Monitoring i kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb, w tym gleb użytkowanych rolniczo	M – OSChR, IUNG, GIOŚ	–	
						Ograniczanie przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze i nieleśne.	W – Gmina Przeworsk M – ODR, Urząd	Sprzeciw mieszkańców	

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
								Marszałkowski Województwa Podkarpackiego,	
						Remediacja zanieczyszczonej powierzchni ziemi, rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdegradowanych, oraz rewitalizacja obszarów zdegradowanych	Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdegradowanych w kierunku przyrodniczym, rolnym lub innym oraz rekultywacja terenów po zakończonym wydobyciu kopalin	M – właściciele gruntów, przedsiębiorstwa	Brak środków na realizację zadania
						Minimalizacja skutków procesów osuwiskowych	Prace zabezpieczające na obszarach osuwisk zagrażających obiektom budowlanym oraz zabezpieczenie terenów osuwiskowych przed dalszym rozwojem ruchów masowych ziemi	M – Starostwo Powiatowe w Przeworsku	Brak środków na realizację zadania
							Właściwe zagospodarowanie terenów podatnych na tworzenie się osuwisk (wyłączenie z zabudowy, zalesianie, odpowiednie zabiegi agrotechniczne)	W – Gmina Przeworsk M – Starostwo Powiatowe w Przeworsku	Sprzeciw mieszkańców
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Zagospodarowanie odpadów zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, ukierunkowane na gospodarkę o obiegu zamkniętym	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia takich frakcji odpadów komunalnych jak: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%] <u>Źródło:</u> UG Przeworsk	67,63	50 <	Nadzór nad systemem gospodarki odpadami	Opracowywanie corocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	W – Gmina Przeworsk	–
			Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy [kg] <u>Źródło:</u> baza azbestowa	1 545 390	1 300 000	Zapobieganie powstawaniu oraz doskonalenie systemu pozyskiwania odpadów	Likwidacja nielegalnych (tzw. dzikich) składowisk odpadów Działania edukacyjno-informacyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego postępowania z odpadami	W – Gmina Przeworsk W – Gmina Przeworsk M – organizacje pozarządowe	Brak środków na realizację zadania Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeworsk na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2024-2028

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
						Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest	Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest	W - Gmina Przeworsk M - mieszkańcy	Brak środków na realizację zadania, opór mieszkańców
9.	Zasoby przyrodnicze	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego, w tym ochrona i poprawianie stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, zasobów leśnych oraz rozwój twardej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej	Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej [ha] <u>Źródło:</u> CRFOP	3,25	5,00	Utrzymanie i poprawa stanu siedlisk przyrodniczych użytkowanych rolniczo	Zachowanie bioróżnorodności na terenach wiejskich	M – ODR, rolnicy	Sprzeciw mieszkańców
			Ilość form ochrony przyrody [szt.] <u>Źródło:</u> CRFOP	1	≥1	Zachowanie i przywracanie właściwego stanu siedlisk i gatunków, w szczególności gatunków zagrożonych	Budowa, rozbudowa, przebudowa i/lub zakup wyposażenia, i/lub usługi w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> ochrony i przywrócenia właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, w tym na terenach objętych prawnymi formami ochrony przyrody; niezbędnej infrastruktury mającej na celu ograniczenie negatywnego oddziaływania turystyki na obszary cenne przyrodniczo; 	W – Gmina Przeworsk	Brak środków na realizację zadania
						Wsparcie finansowe zadań związanych z utrzymaniem i wypuszczeniem zwierząt lub ptaków do środowiska naturalnego		M – Starostwo Powiatowe w Przeworsku, Nadleśnictwo Kańczuga	Brak środków na realizację zadania
						Zwiększenie ochrony ekosystemów przed inwazyjnymi gatunkami obcymi,		W – Gmina Przeworsk M – RDOŚ w Rzeszowie, Nadleśnictwo Kańczuga	–
						Ochrona i przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, w szczególności zagrożonych		W – Gmina Przeworsk M – RDOŚ w Rzeszowie, Nadleśnictwo Kańczuga	–
			Budowanie świadomości ekologicznej i aktywizacja społeczeństwa na rzecz ochrony różnorodności biologicznej			Działania o charakterze edukacyjnym, informacyjnym, promującym ochronę krajobrazu i różnorodności biologicznej	W – Gmina Przeworsk M – organizacje pozarządowe, RDOŚ w Rzeszowie, Nadleśnictwo Kańczuga	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe	

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Lesistość gminy [%] <u>Źródło:</u> GUS	1,8	1,9	Prowadzenia trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej	Sporządzanie lub aktualizacja uproszczonych planów urządzania lasów	M – Starostwo Powiatowe w Przeworsku	–
							Ochrona drzewostanów przed zwierzyną i szkodnikami oraz usuwania szkód leśnych	M – Nadleśnictwo Kańczuga	–
							Edukacja leśna społeczeństwa	M – Nadleśnictwo Kańczuga	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	Zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i ekologicznego mieszkańcom Gminy Przeworsk	Ilość poważnych awarii na terenie gminy <u>Źródło:</u> WIOŚ w Rzeszowie	0	0	Minimalizacja zagrożenia wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemicznoekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	W – Gmina Przeworsk M – PSP	Brak środków na realizację zadania
							Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe	W – Gmina Przeworsk M – zarządcy dróg, PSP, ITD., Policja	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
							Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	W – Gmina Przeworsk M – Policja, PSP, WIOŚ, Inspekcja Sanitarna	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
							Usuwanie oraz ograniczanie następstw wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	M – sprawcy awarii

W – zadanie własne,

M – zadanie monitorowane.

źródło: Opracowanie własne, Gmina Przeworsk

Tabela 33. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych wyznaczonych w ramach POŚ.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2021	2022	2023	2024	2025-2028	razem	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Realizacja obowiązującego programu ochrony powietrza	W – Gmina Przeworsk	Zgodnie z harmonogramem POP						środki własne, WFOŚiGW
	Wdrażanie oraz aktualizacja planu gospodarki niskoemisyjnej	W – Gmina Przeworsk	Zgodnie z harmonogramem PGN						środki własne, WFOŚiGW
	Kontrola przestrzegania zakazu spalania odpadów w piecach domowych	W – Gmina Przeworsk	W ramach działań własnych UG						środki własne
	Remonty nawierzchni dróg, przebudowa wraz z modernizacją istniejących połączeń komunikacyjnych, w tym przebudowa ulic o małej przepustowości	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzeb						środki własne, RPO, WFOŚiGW
	Dotacja na przebudowę drogi powiatowej Przeworsk – Ujezdna –Pełkinie	W – Gmina Przeworsk	770					770	środki własne
	Dotacja na budowę chodników przy drogach powiatowych w miejscowości Nowosielce i Gorliczyna	W – Gmina Przeworsk	200					200	środki własne
	Rozwój komunikacji zbiorowej	W – Gmina Przeworsk	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW
	Budowa Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej – PKA, parking wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy przystanku w m. Grzęska	M – Gmina Przeworsk	101,1					101,1	środki własne
	Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzeb						środki własne, RPO, WFOŚiGW
	Utrzymywanie czystości nawierzchni ulic przez ograniczenie wtórnego pylenia	W – Gmina Przeworsk	Zadanie ciągłe						środki własne
	Wspieranie modernizacji i wymiany nisko sprawnych źródeł spalania w sektorze komunalno-bytowym na wysokosprawne i niskoemisyjne oraz zmiana czynnika grzewczego w obiektach sektora publicznego oraz prywatnego	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeworsk na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2024-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania	
			2021	2022	2023	2024	2025-2028		razem
	Termomodernizacje i termorenowacje obiektów budowlanych użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW	
	Uczestnictwo w akcjach informacyjnych i edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza oraz kampanii promujących gospodarkę niskoemisyjną, w tym promujących stosowanie w budownictwie indywidualnym mikroinstalacji OZE, budownictwa energooszczędnego i pasywnego	W – Gmina Przeworsk	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW	
	Uczestnictwo w kampanii informacyjnej dotyczącej programu Ministerstwa Środowiska „Czyste Powietrze” oraz „Mój Prąd”	W – Gmina Przeworsk	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW	
	Rozwój instalacji wykorzystujących źródła odnawialne (kolektory słoneczne, fotowoltaika, pompy ciepła)	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzeb					środki własne, RPO, WFOŚiGW	
	Instalacja Odnawialnych Źródeł Energii na terenie Gminy Przeworsk	W – Gmina Przeworsk	6 183,71					6 183,71	środki własne
Zagrożenia hałasem	Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	W – Gmina Przeworsk	W ramach działań własnych UG					środki własne	
	Stosowanie zabezpieczeń przeciwhałasowych (np. budowa ekranów akustycznych, stosowanie ITS, nawierzchni „cichych”)	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzeb					środki własne, RPO, WFOŚiGW	
	Nasadzenia zieleni izolacyjnej	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzeb					środki własne	
	Edukacja ekologiczna dotycząca hałasu	W – Gmina Przeworsk	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW	
Pola elektromagnetyczne	Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi.	W – Gmina Przeworsk	W ramach działań własnych UG					środki własne	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeworsk na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2024-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania
			2021	2022	2023	2024	2025-2028	
Gospodarowanie wodami	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszarów zagrożenia powodziowego	W – Gmina Przeworsk	W ramach działań własnych UG					środki własne
	Budowa, rozbudowa i modernizacja systemów naturalnej i sztucznej retencji wodnej	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzeb					środki własne
	Budowa systemów zagospodarowania i retencji wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych.	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzeb					środki własne
	Działania edukacyjne upowszechniające wiedzę o konieczności i sposobach ochrony przed suszą	W – Gmina Przeworsk	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW
Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa, rozbudowa, modernizacja wodociągów, ujęć wód i stacji uzdatniania wody z zastosowaniem nowoczesnych technologii	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzeb					środki własne
	Działania edukacyjne informujące o konieczności i sposobach oszczędnego użytkowania wody	W – Gmina Przeworsk	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW
	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzeb					środki własne
	Budowa nowych i rozbudowa istniejących sieci zbiorczej kanalizacji deszczowej wraz z systemami oczyszczania wód opadowych.	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzeb					środki własne
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków i bezodpływowych zbiorników ścieków na terenach, gdzie realizacja sieci kanalizacyjnych jest ekonomicznie lub technicznie nieuzasadniona	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW
	Zaprowadzenie ewidencji oraz sukcesywna kontrola zbiorników bezodpływowych (szamb)	W – Gmina Przeworsk	W ramach działań własnych UG					środki własne
	Prowadzenie działań edukacyjnych, informujących o skutkach zanieczyszczeń wody na jakość życia mieszkańców oraz o zasadach przeciwdziałania, tym zanieczyszczeniom	W – Gmina Przeworsk	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania
			2021	2022	2023	2024	2025-2028	
Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Ochrona planistyczna udokumentowanych złóż kopalin z wykorzystaniem instrumentów obowiązującego prawa.	W – Gmina Przeworsk	W ramach działań własnych UG					środki własne
	Pełne wykorzystanie decyzji środowiskowych w procedurach koncesyjnych prowadzonych wg kompetencji przez marszałka województwa lub starostę	W – Gmina Przeworsk	W ramach działań własnych UG					środki własne
Gleby	Upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych oraz rozwój systemu doradztwa rolniczego	W – Gmina Przeworsk	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW
	Wspieranie i promocja rolnictwa ekologicznego	W – Gmina Przeworsk	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW
	Ograniczanie przeznaczania gruntów na cele nierolnicze i nieleśne.	W – Gmina Przeworsk	W ramach działań własnych UG					środki własne
	Właściwe zagospodarowanie terenów podatnych na tworzenie się osuwisk (wyłączenie z zabudowy, zalesianie, odpowiednie zabiegi agrotechniczne)	W – Gmina Przeworsk	W ramach działań własnych UG					środki własne
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Opracowywanie corocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	W – Gmina Przeworsk	W ramach działań własnych UG					środki własne
	Likwidacja nielegalnych (tzw. dzikich) składowisk odpadów	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzeb					środki własne
	Działania edukacyjno-informacyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego postępowania z odpadami	W – Gmina Przeworsk	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW
	Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW
Zasoby przyrodnicze	Budowa, rozbudowa, przebudowa i/lub zakup wyposażenia, i/lub usługi w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> ochrony i przywrócenia właściwego 	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzebne					środki własne, WFOŚiGW

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania
			2021	2022	2023	2024	2025-2028	
	stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, w tym na terenach objętych prawnymi formami ochrony przyrody; <ul style="list-style-type: none"> niezbędnej infrastruktury mającej na celu ograniczenie negatywnego oddziaływania turystyki na obszary cenne przyrodniczo; 							
	Zwiększenie ochrony ekosystemów przed inwazyjnymi gatunkami obcymi,	W – Gmina Przeworsk Kańczuga	Zadanie ciągłe					środki własne
	Ochrona i przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, w szczególności zagrożonych	W – Gmina Przeworsk	Zadanie ciągłe					środki własne
	Działania o charakterze edukacyjnym, informacyjnym, promującym ochronę krajobrazu i różnorodności biologicznej	W – Gmina Przeworsk	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW
Zagrożenia poważnymi awariami	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemicznoekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	W – Gmina Przeworsk	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW
	Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe	W – Gmina Przeworsk	W ramach działań własnych UG					środki własne
	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	W – Gmina Przeworsk	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW

źródło: opracowanie własne

W – zadanie własne,
M – zadanie monitorowane.

Tabela 34. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Realizacja obowiązującego programu ochrony powietrza	M – podmioty wyznaczone w programie	Zgodnie z harmonogramem POP	środki własne, WFOŚiGW	–
	Wdrażanie oraz aktualizacja planu gospodarki niskoemisyjnej	M – podmioty wyznaczone w planie	Zgodnie z harmonogramem PGN	środki własne, WFOŚiGW	–
	Monitoring i ocena jakości powietrza	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie	W ramach działań własnych RWMS	środki własne	–
	Remonty nawierzchni dróg, przebudowa wraz z modernizacją istniejących połączeń komunikacyjnych, w tym przebudowa ulic o małej przepustowości	M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb	środki własne, RPO, WFOŚiGW	–
	Rozwój komunikacji zbiorowej	M – przedsiębiorstwa organizujące transport publiczny, Starostwo Powiatowe w Przeworsku	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
	Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych	M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb	środki własne, RPO, WFOŚiGW	–
	Utrzymywanie czystości nawierzchni ulic przez ograniczenie wtórnego pylenia	M – zarządcy dróg	Zadanie ciągłe	środki własne	–
	Wspieranie modernizacji i wymiany nisko sprawnych źródeł spalania w sektorze komunalno-bytowym na wysokosprawne i niskoemisyjne oraz zmiana czynnika grzewczego w obiektach sektora publicznego oraz prywatnego	M – mieszkańcy, wspólnoty mieszkaniowe, przedsiębiorstwa, instytucje	Zależne od potrzeb	środki własne, WFOŚiGW	–
	Rozbudowa sieci gazowej i zwiększanie liczby nowych odbiorców dla celów grzewczych	M – PSG	Zależne od potrzeb	środki własne, WFOŚiGW	–
	Termomodernizacje i termorenowacje obiektów budowlanych użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania	M – Starostwo Powiatowe w Przeworsku, zarządzający nieruchomościami	Zależne od potrzeb	środki własne, WFOŚiGW	–
	Uczestnictwo w akcjach informacyjnych i edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza oraz kampanii promujących gospodarkę niskoemisyjną, w tym promujących stosowanie w budownictwie indywidualnym mikroinstalacji OZE, budownictwa energooszczędnego i pasywnego	M – Starostwo Powiatowe w Przeworsku, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
	Uczestnictwo w kampanii informacyjnej dotyczącej programu Ministerstwa Środowiska „Czyste Powietrze” oraz „Mój Prąd”	M – Starostwo Powiatowe w Przeworsku	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
	Rozwój instalacji wykorzystujących źródła odnawialne (kolektory słoneczne, fotowoltaika, pompy ciepła)	M – zarządcy budynków, mieszkańcy	Zależne od potrzeb	środki własne, RPO, WFOŚiGW	–
Zagrożenia hałasem	Monitoring poziomów hałasu	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie	W ramach działań własnych RWMŚ	środki własne	–
	Stosowanie zabezpieczeń przeciwhałasowych (np. budowa ekranów akustycznych, stosowanie ITS, nawierzchni „cichych”)	M – Zarządcy dróg i linii kolejowych	Zależne od potrzeb	środki własne, RPO, WFOŚiGW	–
	Nasadzenia zieleni izolacyjnej	M – Zarządcy dróg i linii kolejowych	Zależne od potrzeb	środki własne	–
Pola elektromagnetyczne	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	M – Starostwo Powiatowe w Przeworsku	W ramach działań własnych starostwa	środki własne	–
	Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie	W ramach działań własnych RWMŚ	środki własne	–
Gospodarowanie wodami	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie	W ramach działań własnych RWMŚ	środki własne	–
	Ustanawianie stref ochronnych ujęć wód powierzchniowych i podziemnych	M – PGW WP	W ramach działań własnych PGW WP	środki własne	–
	Budowa, rozbudowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych	M – PGW WP	Zależne od potrzeb	środki własne	–
	Modernizacja i poprawa stanu technicznego infrastruktury przeciwpowodziowej	M – PGW WP	Zależne od potrzeb	środki własne	–
	Zabezpieczenie przeciwpowodziowe w zlewni rzeki Mleczka poprzez kompleksową realizację działań w zakresie odcinkowego: kształtowania przekroju podłużnego i poprzecznego koryta cieku, budowy obwałowań, budowy murów oporowych, budowy zbiorników wodnych - koncepcja, dokumentacja techniczna	M – PGW WP	50	środki własne	–

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeworsk na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2024-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
	Koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego w zlewni rzeki Wisłok poprzez budowę zbiorników przeciwpowodziowych	M – PGW WP	400	środki własne	–
	Wykonanie modelowania hydrauliczno-hydrologicznego cieków niekontrolowanych w zlewni rzeki Wisłok	M – PGW WP	2 000	środki własne	–
	Analiza programów inwestycyjnych w zlewni rzeki Wisłok dla cieków nie objętych Mapami Zagrożenia Powodziowego i Mapami Ryzyka Powodziowego	M – PGW WP	1 000	środki własne	–
	Budowa, rozbudowa i modernizacja systemów naturalnej i sztucznej retencji wodnej	M – PGW WP, PGL LP	Zależne od potrzeb	środki własne	–
	Działania edukacyjne upowszechniające wiedzę o konieczności i sposobach ochrony przed suszą	M – PGW WP, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa, rozbudowa, modernizacja wodociągów, ujęć wód i stacji uzdatniania wody z zastosowaniem nowoczesnych technologii	M – ZGK przy Gminie Przeworsk	Zależne od potrzeb	środki własne	–
	Działania edukacyjne informujące o konieczności i sposobach oszczędnego użytkowania wody	M – ZGK przy Gminie Przeworsk	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	M – ZGK przy Gminie Przeworsk	Zależne od potrzeb	środki własne	–
	Budowa nowych i rozbudowa istniejących sieci zbiorczej kanalizacji deszczowej wraz z systemami oczyszczania wód opadowych.	M – ZGK przy Gminie Przeworsk	Zależne od potrzeb	środki własne	–
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków i bezodpływowych zbiorników ścieków na terenach, gdzie realizacja sieci kanalizacyjnych jest ekonomicznie lub technicznie nieuzasadniona	M – właściciele budynków	Zależne od potrzeb	środki własne, WFOŚiGW	–
	Prowadzenie działań edukacyjnych, informujących o skutkach zanieczyszczeń wody na jakość życia mieszkańców oraz o zasadach przeciwdziałania, tym zanieczyszczeniom	M – PGW WP, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Ochrona planistyczna udokumentowanych złóż kopalin z wykorzystaniem instrumentów obowiązującego prawa.	M – organy administracji geologicznej, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	W ramach działań własnych jednostek	środki własne	–
	Eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez wzmożenie systemu kontroli.	M – organy administracji geologicznej, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Starostwo Powiatowe w Przeworsku	W ramach działań własnych jednostek	środki własne	–
	Pełne wykorzystanie decyzji środowiskowych w procedurach koncesyjnych prowadzonych wg kompetencji przez marszałka województwa lub starostę	M – organy administracji geologicznej	W ramach działań własnych jednostek	środki własne	–
	Wdrażanie innowacyjnych technik eksploatacji i przetwarzania surowców	M – przedsiębiorcy	Zadanie ciągłe	środki własne	–
Gleby	Upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych oraz rozwój systemu doradztwa rolniczego	M – ODR	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
	Wspieranie i promocja rolnictwa ekologicznego	M – ODR	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
	Monitoring i kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb, w tym gleb użytkowanych rolniczo	M – OSChR, IUNG, GIOŚ	W ramach działań własnych jednostek	środki własne	–
	Ograniczanie przeznaczania gruntów na cele nierolnicze i nieleśne.	M – ODR, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego,	W ramach działań własnych jednostek	środki własne	–
	Rekultywacja gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w kierunku przyrodniczym, rolnym lub innym oraz rekultywacja terenów po zakończonym wydobyciu kopalin	M – właściciele gruntów, przedsiębiorstwa	Zależne od potrzeb	środki własne	–
	Prace zabezpieczające na obszarach osuwisk zagrażających obiektom budowlanym oraz zabezpieczenie terenów osuwiskowych przed dalszym rozwojem ruchów masowych ziemi	M – Starostwo Powiatowe w Przeworsku	Zależne od potrzeb	środki własne	–

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
	Właściwe zagospodarowanie terenów podatnych na tworzenie się osuwisk (wyłączenie z zabudowy, zalesianie, odpowiednie zabiegi agrotechniczne)	M – Starostwo Powiatowe w Przeworsku	W ramach działań własnych starostwa powiatowego	środki własne	–
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Działania edukacyjno-informacyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego postępowania z odpadami	M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
	Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest	M – mieszkańcy	Zależne od potrzeb	środki własne, WFOŚiGW	–
Zasoby przyrodnicze	Zachowanie bioróżnorodności na terenach wiejskich	M – ODR, rolnicy	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
	Wsparcie finansowe zadań związanych z utrzymaniem i wypuszczeniem zwierząt lub ptaków do środowiska naturalnego	M – Starostwo Powiatowe w Przeworsku, Nadleśnictwo Kańczuga	W ramach działań własnych jednostek	środki własne	–
	Zwiększenie ochrony ekosystemów przed inwazyjnymi gatunkami obcymi	M – RDOŚ w Rzeszowie, Nadleśnictwo Kańczuga	W ramach działań własnych jednostek	środki własne	–
	Ochrona i przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, w szczególności zagrożonych	M – RDOŚ w Rzeszowie, Nadleśnictwo Kańczuga	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
	Działania o charakterze edukacyjnym, informacyjnym, promującym ochronę krajobrazu i różnorodności biologicznej	M – organizacje pozarządowe, RDOŚ w Rzeszowie, Nadleśnictwo Kańczuga	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
	Sporządzanie lub aktualizacja uproszczonych planów urządzania lasów	M – Starostwo Powiatowe w Przeworsku	W ramach działań własnych starostwa powiatowego	środki własne	–
	Ochrona drzewostanów przed zwierzyną i szkodnikami oraz usuwania szkód leśnych	M – Nadleśnictwo Kańczuga	W ramach działań własnych Nadleśnictwo Kańczuga	środki własne	–
	Edukacja leśna społeczeństwa	M – Nadleśnictwo Kańczuga	W ramach działań własnych Nadleśnictwo Kańczuga	środki własne	–

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
Zagrożenia poważnymi awariami	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemicznoekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	M – PSP	Zależne od potrzeb	środki własne, WFOŚiGW	–
	Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe	M – zarządcy dróg, PSP, ITD., Policja	W ramach działań własnych jednostek	środki własne	–
	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	M – Policja, PSP, WIOŚ, Inspekcja Sanitarna	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
	Usunięcie skutków poważnych awarii w środowisku	M – sprawcy awarii	Zależne od potrzebne	środki własne	–

źródło: opracowanie własne

7. System realizacji programu ochrony środowiska

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Sformułowanie zasad zarządzania środowiskiem stanowi więc podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Zarządzanie programem to sukcesywna realizacja następujących zadań:

1) Wdrożenie programu i jego realizacja, a w szczególności:

- koordynacja przebiegu wdrażania i realizacji,
- bieżąca ocena realizacji i aktualizacja celów,
- raporty na temat wykonania programu.

2) Edukacja ekologiczna:

- utworzenie systemu edukacji ekologicznej,
- udostępnienie informacji o stanie środowiska,
- publikacja informacji o stanie środowiska.

7.1. Współpraca z interesariuszami

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie;
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie;
- Głównej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie;
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie;
- Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe;
- Przedsiębiorstw zajmujących się odbiorem odpadów,
- Największych przedsiębiorców mających siedzibę i działających na terenie Gminy Przeworsk.

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne oraz koordynowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska;
- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa;
- Mieszkańcy;
- Przedsiębiorcy;
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
- Wojewoda Podkarpacki;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie;
- Zarządcy dróg.

7.2. Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.) Wójt Gminy Przeworsk co 2 lata przedstawia Radzie Gminy Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Po przedstawieniu ww. raportu Radzie Gminy, należy przekazać go do organu wykonawczego powiatu.

7.3. Monitoring realizacji programu

W celu przedstawienia stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska oraz zobrazowania zmian zachodzących w środowisku na terenie omawianej Gminy, należy posługiwać się wyznaczonymi wskaźnikami monitoringu. Wskaźniki te determinują wyznaczone zadania, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy Przeworsk.

Kontrola realizacji Programu Ochrony Środowiska wymaga oceny zarówno stopnia realizacji celów i zadań, jak i terminowości ich wykonania. Istotne znaczenie ma tu również analiza rozbieżności pomiędzy założeniami a realizacją.

Ocena realizacji programu polega na monitorowaniu zmian w wielu wzajemnie powiązanych strefach. System monitorowania w celu uzyskiwania kompatybilnych informacji w skali regionu powinien uwzględniać następujące działania:

- zebranie danych liczbowych,
- uporządkowanie, przetworzenie, analiza zebranych danych,
- przygotowanie raportu,
- analiza porównawcza,
- aktualizacja.

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w niniejszym programie zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań Programu z uwzględnieniem mierników zestawionych w tabeli nr 32.

7.4. Źródła finansowania

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla jednostek samorządowych dostępnymi sposobami finansowania inwestycji są:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin,
- dotacje państwowe z funduszy krajowych i zagranicznych,
- emisja obligacji.

7.4.1. Fundusze krajowe

Wszelkie działania związane z ochroną środowiska i ekologią są wspierane finansowo poprzez różne krajowe i zagraniczne fundusze ekologiczne oraz programy a także środki własne inwestorów.

Do publicznych funduszy ochrony środowiska w Polsce zalicza się:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW),
- Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest największą instytucją realizującą poprzez finansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w obszarach ważnych z punktu widzenia procesu dostosowawczego do standardów i norm Unii Europejskiej. Narodowy Fundusz działa od 1 lipca 1989 roku, a powstał na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska. Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Dystrybucja środków finansowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej odbywa się w ramach następujących dziedzin:

- Ochrona powietrza,
- Ochrona wód i gospodarka wodna,
- Ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo,
- Geologia i górnictwo,
- Edukacja ekologiczna,
- Państwowy Monitoring Środowiska,
- Programy międzydziedzinowe,
- Nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- Ekspertyzy i prace badawcze.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

- finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NF, kredyty udzielane przez banki ze środków NF, konsorcja czyli wspólne finansowanie NF z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki).
- finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia) .
- finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska ma bardzo istotne znaczenie dla ochrony środowiska i gospodarki kraju:

- finansuje ochronę środowiska,
- uruchamia środki innych inwestorów,
- stymuluje nowe inwestycje,
- wspomaga tworzenie nowych miejsc pracy,
- ważny dla zrównoważonego rozwoju.

Szczegółowy zakres działalności NFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.nfosigw.gov.pl oraz w siedzibie Funduszu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie¹⁷

Misją Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie jest finansowe wspieranie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości, w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju przy zachowaniu bezpieczeństwa ekologicznego kraju i realizacji programów ekologicznych państwa i województwa w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego.

W ramach funkcjonowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie dofinansowywane są zadania inwestycyjne z zakresu m.in.

- gospodarki wodno-ściekowej i ochrony wód;
- gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi;
- ochrony powietrza (w tym odnawialne źródła energii) i termomodernizacji;
- ochrony przed hałasem;

oraz zadania nieinwestycyjne takiej jak:

- edukacja ekologiczna;
- przedsięwzięcia z zakresu ochrony przyrody (np. ochrona gatunkowa roślin i zwierząt, sporządzenie planów ochrony dla obszarów objętych ochroną, nasadzenia drzew i krzewów, zabiegi pielęgnacyjne pomników przyrody);
- państwowy monitoring środowiska;
- wojewódzkie programy i plany związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Szczegółowy zakres działalności WFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.bip.wfosigw.rzeszow.pl oraz w siedzibie Funduszu w Rzeszowie.

7.4.2. Fundusze Unii Europejskiej

Przewiduje się również możliwości finansowania działań adaptacyjnych z nowej Perspektywy finansowej 2021-2027. Fundusze Europejskie na lata 2021-2027 to 72,2 miliarda euro z polityki spójności oraz 3,8 mld euro środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Łącznie to około 76 miliardów euro. Środki zostaną przeznaczone na realizację inwestycji w innowacje, przedsiębiorczość, cyfryzację, infrastrukturę, ochronę środowiska, energetykę, edukację i sprawy społeczne.

Podstawowym dokumentem, który określa współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa (UP). To uzgodniona z Komisją Europejską strategia wykorzystania Funduszy Europejskich. Dokument określa cele i sposób inwestowania funduszy unijnych z polityki spójności.

¹⁷ www.bip.wfosigw.rzeszow.pl

Polityka spójności na lata 2021-27 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Wspólna polityka rybołówstwa obejmie Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR). Fundusze te wzajemnie się uzupełniają.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Ma on łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Europejski Fundusz Społeczny+ ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki. EFS+ będzie obejmować obecnie rozproszone instrumenty: EFS, Inicjatywę na rzecz osób młodych (YEI), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) oraz Europejski Program na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI).

Proponowane fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Celem FST jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

Europejski Fundusz Morski i Rybacki to fundusz na rzecz unijnej polityki morskiej i rybołówstwa. Celem funduszu jest szeroko rozumiane wsparcie społeczności nadmorskich, w tym m.in. wspieranie rybaków w przechodzeniu na zrównoważone rybołówstwo czy finansowanie projektów przyczyniających się do tworzenia nowych miejsc pracy oraz podnoszenia jakości życia społeczności nadmorskich w Europie.

Podobnie jak w latach 2014-2020 również w nowej rozpoczynającej się perspektywie około 60% funduszy z polityki spójności trafi do programów realizowanych na poziomie krajowym. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne, zarządzane przez marszałków województw.

Programy krajowe będą tematycznie zbliżone do tych realizowanych obecnie. Oznacza to, że pieniądze z polityki spójności zainwestujemy między innymi w:

- rozwój infrastruktury i ochronę środowiska,
- powiększanie kapitału ludzkiego,
- budowanie kompetencji cyfrowych
- wsparcie makroregionu Polski Wschodniej.

Jest już znany podział środków na poszczególne programy krajowe:

- **Infrastruktura i Środowisko** – 25,1 mld euro (między innymi największe inwestycje infrastrukturalne, drogi, koleje, transport publiczny, ochrona środowiska)
- **Inteligentny Rozwój** – 8 mld euro (między innymi innowacje, współpraca nauki i biznesu)
- **Wiedza, Edukacja, Rozwój** – 4,3 mld euro (między innymi nauka, edukacja, żłobki, sprawy społeczne)
- **Polska Cyfrowa** – 2 mld euro (między innymi cyfryzacja, sieci szerokopasmowe)

- **Polska Wschodnia** – 2,5 mld euro (specjalna pula wsparcia dla województw Polski Wschodniej)
- **Pomoc Techniczna** – 0,5 mld euro (wsparcie dla instytucji wdrażających fundusze UE)
- Program dotyczący sprawiedliwej transformacji – 4,4 mld euro (pomoc w transformacji dla regionów górniczych: podkarpackiego, małopolskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, łódzkiego i lubelskiego)
- **Program Pomoc Żywnościowa** – 0,2 mld euro
- **Program Ryby** – 0,5 mld euro
- **programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej** – 0,56 mld euro.

Nazwy programów krajowych nie są jeszcze ustalone. Programy będą miały podobny zakres tematyczny do tych, które znamy z perspektywy 2014-2020, dlatego w powyższym zestawieniu użyto nazw dotychczasowych programów.

Podzielone zostały także fundusze na programy regionalne:

- dolnośląskie – 870 mln euro
- kujawsko-pomorskie – 1,475 mld euro
- lubelskie – 1,768 mld euro
- lubuskie – 736 mln euro
- łódzkie – 1,631 mld euro
- małopolskie – 1,541 mld euro
- mazowieckie – 1,67 mld euro
- opolskie – 763 mln euro
- podkarpackie – 1,661 mld euro
- podlaskie – 992 mln euro
- pomorskie – 1,129 mld euro
- śląskie – 2,365 mld euro
- świętokrzyskie – 1,106 mld euro
- warmińsko-mazurskie – 1,228 mld euro
- wielkopolskie – 1,070 mld euro
- zachodniopomorskie – 1,311 mld euro

Pieniądze na programy regionalne podzielono według algorytmu opartego na obiektywnych kryteriach, między innymi na liczbie ludności i PKB na mieszkańca. 75% środków zostało już podzielonych, a 25% przeznaczono na rezerwę programową do podziału na późniejszym etapie programowania w czasie negocjacji kontraktu programowego.

Dodatkowo sześć regionów (śląskie, łódzkie, małopolskie, lubelskie, dolnośląskie i wielkopolskie) otrzyma 4,4 mld euro z funduszu sprawiedliwej transformacji i polityki spójności (3,8 mld euro z FST + 560 mln euro z polityki spójności).

Program dla Polski Wschodniej będzie obejmował sześć regionów – lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie oraz, co jest nowością w tej perspektywie, mazowieckie (bez Warszawy i 9 otaczających ją powiatów)^{18 19}.

¹⁸ <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-na-lata-2021-2027/dowiedz-sie-wiecej-o-funduszach-europejskich-na-lata-2021-2027/>

¹⁹ Grzegorz Karwatowicz, Fundusze europejskie 2021 – 2027. Co Nas czeka w nowej perspektywie finansowej ?<https://przetargowa.pl/fundusze-europejskie-2021-2027-co-nas-czeka-w-nowej-perspektywie-finansowej/>

Spis tabel:

Tabela 1. Słownik skrótów.....	4
Tabela 2. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2020 r.).....	9
Tabela 3. Bezrobocie (stan na 31.XII.2020 r.).....	9
Tabela 4. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.....	21
Tabela 5. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).....	23
Tabela 6. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny.....	28
Tabela 7. Klasy stref i oczekiwane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy.....	29
Tabela 8. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego.....	29
Tabela 9. Wynikowe klasy strefy podkarpackiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2020 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.....	29
Tabela 10. Wynikowe klasy strefy podkarpackiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2020 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.....	30
Tabela 11. Obszary przekroczeń średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM _{2,5} (faza II) na obszarze obejmującym Gminę Przeworsk, w roku 2018.....	37
Tabela 12. Obszary przekroczeń średniorocznego poziomu docelowego B(a)P w strefie podkarpackiej w 2018 r.....	38
Tabela 13. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.....	43
Tabela 14. Przekroczenia wartości L _{DWN} [dB] dla powiatu przeworskiego.....	45
Tabela 15. Przekroczenia wartości L _N [dB] dla powiatu przeworskiego.....	45
Tabela 16. Częstotliwość pola elektromagnetycznego, dla której określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pola elektromagnetycznego, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.....	48
Tabela 17. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.....	49
Tabela 18. Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa podkarpackiego w roku 2020.....	50
Tabela 19. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Gminy Przeworsk.....	53
Tabela 20. Charakterystyka JCWPd nr 136.....	55
Tabela 21. Charakterystyka JCWPd nr 153.....	55
Tabela 22. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Przeworsk.....	57
Tabela 23. Ocena stanu JCWP obejmujących swoim zasięgiem Gminę Przeworsk, w latach 2014-2019.....	58
Tabela 24. Wyniki oceny stanu wód podziemnych dla JCWPd nr 136 oraz 153.....	59
Tabela 25. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Przeworsk (stan na 31.12.2020 r.).....	64
Tabela 26. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Przeworsk (stan na 31.12.2020 r.).....	65
Tabela 27. Złoża gazu ziemnego występujące na terenie Gminy Przeworsk.....	69
Tabela 28. Złoża kruszyw naturalnych oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej występujące na terenie Gminy Przeworsk.....	69
Tabela 29. Rodzaj i powierzchnia gruntów Gminy Przeworsk (2020 r.).....	74

Tabela 30. Wykaz funkcjonujących instalacji komunalnych na terenie województwa podkarpackiego.	80
Tabela 31. Struktura lasów położonych na terenie Gminy Przeworsk w roku 2020.	84
Tabela 32. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ.	90
Tabela 33. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych wyznaczonych w ramach POŚ.	100
Tabela 34. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.	105

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie Gminy Przeworsk na tle powiatu przeworskiego.	7
Rysunek 2. Położenie Gminy Przeworsk na tle podziału fizyko-geograficznego Polski.	8
Rysunek 3. Gazociągi przesyłowe przebiegające przez obszar Gminy Przeworsk.	26
Rysunek 4. Charakterystyka sieci gazowej Gminy Przeworsk, w roku 2019.	26
Rysunek 5. Podział województwa podkarpackiego na strefy ochrony powietrza.	27
Rysunek 6. Zasięg obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2020 r.	31
Rysunek 7. Zasięg obszarów przekroczeń średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM2,5 faza II określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2020 r.	32
Rysunek 8. Zasięg obszarów przekroczeń średniorocznego poziomu docelowego B(a)P określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2020 r.	33
Rysunek 9. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu dla 8-godz. stężenia O ₃ ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2020 r.	34
Rysunek 10. Zasięg obszarów przekroczeń celu długoterminowego dla wartości AOT40 O ₃ określonego ze względu na ochronę roślin w województwie podkarpackim w 2020 r.	35
Rysunek 11. Lokalizacja analizowanych odcinków dróg krajowych na terenie powiatu przeworskiego.	44
Rysunek 12. Linie elektroenergetyczne napięcia 110 kV na tle Gminy Przeworsk.	50
Rysunek 13. JCWP na tle Gminy Przeworsk.	54
Rysunek 14. JCWPd na tle Gminy Przeworsk.	55
Rysunek 15. GZWP nr 425 „Dębica - Stalowa Wola - Rzeszów” na tle Gminy Przeworsk.	57
Rysunek 16. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.	59
Rysunek 17. Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Przeworsk.	61
Rysunek 18. Obszary zagrożone podtopieniami na terenie Gminy Przeworsk.	61
Rysunek 19. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi, zlokalizowane na obszarze Gminy Przeworsk.	76
Rysunek 20. Obszar Natura 2000 „Starodub w Pełkiniach” na tle Gminy Przeworsk.	83
Rysunek 21. Korytarze ekologiczne na tle Gminy Przeworsk.	84